6 OCAK 1991 YIL:9 SAYI:1 4000 TL.

nokta

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA AIDS ARTIK HERKESİ TEHDİT EDİYOR

Heteroseksüeller ve çocuklar risk grupları arasında 1. sıraya yükseldi.
Sadece İst. Tıp Fakültesi'nin AIDS rakamları bile Bakanlığın Türkiye rakamlarının üzerinde

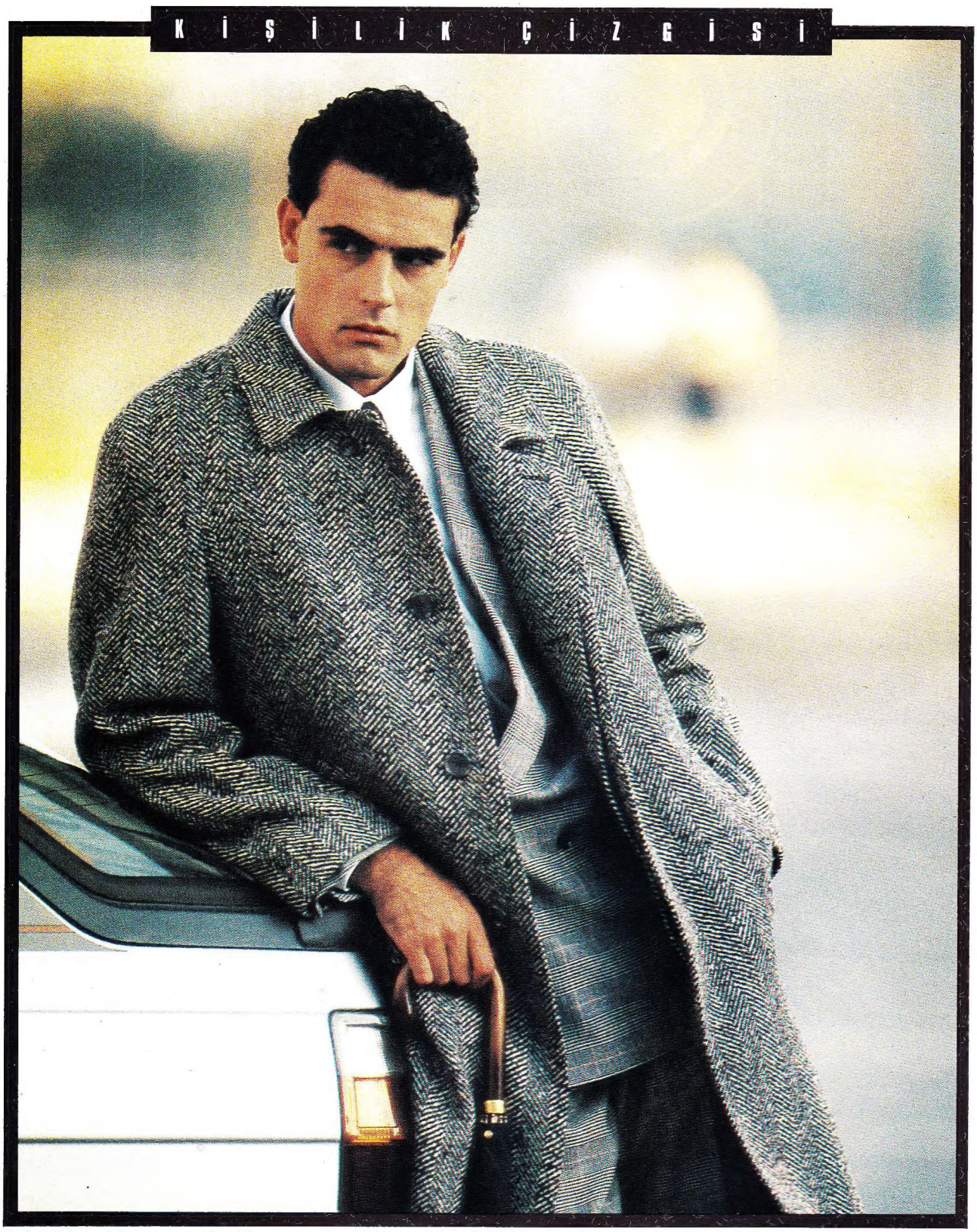

□ ANKARA/TUNALI HİLMİ □ ANTALYA □ DENİZLİ □ İSTANBUL/GALLERİA • KADIKÖY □ İZMİR/KONAK

mithat

İÇİNDEKİLER

POLİTİKA

Söyleşi / Bülent Ecevit 20
Körfez'de Kürt devleti korkusu 22
Cüneyt Canver SHP'yi anlatıyor 24

YAŞAM

Adli Tıp Meclis'te 32
Askerlerin "afsuncu"su 34
Şu Siyasi Şube! 38
Davullu bale kavgası 40
Brunch yaygınlaşıyor 42
Yeşil Sayfalar 46

DOSYA

AIDS herkesi tehdit ediyor 48

FOTO-ROPÖRTAJ

Beyrut'ta barış rüzgarları 60

DÜNYA

1990'ın seyir defteri 68

İNSANLAR

Nokta 90'ın Doruktakiler'ini seçti 76

KÜLTÜR-SANAT

Sinema/ Scorcece'Sıkı Dostlar'ı anlatıyor 82
Tiyatro / Deli Dumrul 86
Söyleşi / Sefa Kaplan 88
Haftanın kitapları 90

SPOR

Hikâye-i Abdi İpekçi 92

DİĞER BÖLÜMLER

Nokta'dan 5
Ne Nerede 6
Mektuplar 95
Bulmaca 96
Test 98

HİÇ KİMSE AIDS'TEN MUAF DEĞİL AIDS'i bir hastalık olarak değil de, bazı gruplara karşı bir saldırı aracı olarak gören ahlakçılar şimdi ne yapacak? Heteroseksüeller ve çocuklar risk grupları arasında artık birinci sırada.

(Sayfa 48) ▶

"ÖZAL'IN POLİTİKASI KİMSEYİ BAĞLAMAZ" DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit, boş kararnameler, genel grev, sine-i millet, Körfez bunalımı, Kıbrıs ve Asil Nadir'le ilgili görüşlerini Nokta'ya anlattı.

◀ *(Sayfa 20)*

"ADLİ TIP'TA SKANDAL" Türk hukuk sisteminde mutlak bir otorite olarak kabul edilen ve raporları herhangi bir sanığın idamını ya da beraatını belirleyebilen Adli Tıp Kurumu hakkında TBMM'ye soru önergesi verildi.

(Sayfa 32) ▶

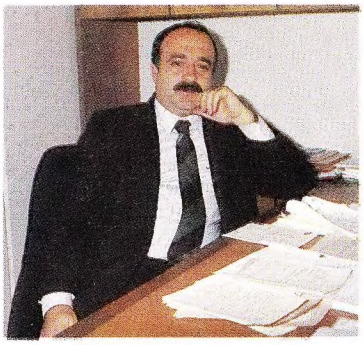

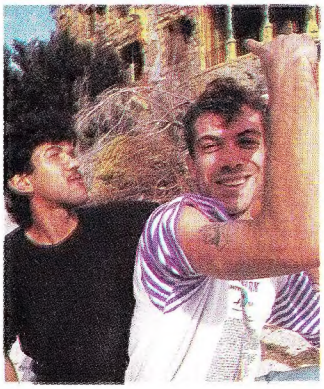

BEYRUT YENİDEN DOĞUYOR Onaltı yıllık savaşın ardından Beyrut toparlanıyor. Yıkıntılar üzerinde, yaşam kör-topal yeniden başlıyor. Ortadoğu'nun görkemli ticaret merkezi yeniden dirilebilecek mi?

◀ *(Sayfa 60)*

DORUKTAKİLER'90 Onbir farklı dalda 1990'ın Doruktakiler'i belli oldu. Bütün bir yıl boyunca, kendi alanlarındaki başarılı çalışmalarıyla öne çıkan isimler, Nokta'daki geleneksel ödül töreninde buluştu.

(Sayfa 76) ▶

GÜNEŞ SİSTEMİ.

Seyahat ederken, mükemmel bir şekilde düzenlenmiş uçuş programlarına güvenebileceğinizi bilmeniz, sizi rahatlatır. Uygun zamanlarda, beklemesiz aktarmalar ile gideceğiniz her yerin saat farkları titizlikle hesaplanıp düzenlenmiştir.

Gününüzü en iyi şekilde değerlendirmeniz sağlanır.

Sadece gerçek bir uluslararası havayolu bunu gerçekleştirebilir. Eğer bu havayolu size ayrıca İspanyol güneşinin sıcaklığını ve konukseverliğini de sunuyor ise hangi yola uçacağınıza tereddüt etmeden, hemen karar vermelisiniz.

IBERIA
İSPANYA HAVAYOLLARI
TECRÜBENİN SICAKLIĞI

rota

TOPÇU CAD. UYGUN APT. 2/2 TAKSİM - İSTANBUL (1) 155 19 68 - 153 68 05 ANKARA (4) 131 84 94 İZMİR (51) 13 99 40 - 13 52 44

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları AŞ ve Süreli
Yayınlar AŞ Yönetim Kurulu Başkanı

ASİL NADİR

Yönetim Kurulu Başkan Vekili: *Fabri Görgülü*
Genel Müdür : *Aycan Giritlioğlu*

Yayın Danışmanı: *Ercan Arıklı*

Genel Yayın Yönetmeni: *Arda Uskan*
Redaksiyon Kurulu: *Korhan Atay, Haşmet Babaoğlu , Ali Boratav*
Ankara Temsilcisi: *Aytekin Yıldız*
Yaşam: *Ayda Özlü Çevik,*
Araştırma: *Alper Görmüş,*
Ne Nerede: *Erdir Zat*
Sorumlu Müdür: *Mahmut Övür*

BÜROLAR İstanbul: *Mustafa Akkerman,, Figen Akşit, Haluk Akter, Mete Çubukçu, Simten Danışman, Rasime Hazer, Yücel Göktürk, Metin Hakyeri, Aytekin Hatipoğlu, Viki İzrail, Sefa Kaplan, Emre Koyuncuoğlu, Can San, Hatice Seçkin, Hızır Tüzel,*
Özel Haber: *Mehmet Yalçın*

Ankara: *Erdal Kılıçoğlu (İstihbarat Şefi), Can Karakaş, İlter Sağırsoy, Müşerref Seçkin, Nedret Ersanel*

Yurt Dışı: *İNGİLTERE Övül Tezişler, FRANSA Semih Vaner, İSVEÇ Abdullah Görgün, İTALYA Gülmen Pucci, YUNANİSTAN Mihail Vasiliadis, KIBRIS Mesut Günsev, ALMANYA Levent Tayla, Metin Dalman, İSPANYA Metin Karadağ*

Görsel Yönetmen: *Mustafa Eren*
Görsel Yönetmen Yardımcısı: *F. Seyyare Deniz Karanis*
Görsel Bölüm: *Tahsin Armağan (Teknik Sekreter), Nejat Ceyhan, Tekin Ergun, Feyyaz Tandoruk (Stüdyo)*
Çizerler: *Emre Ulaş, Gürcan Özkan*
Fotoğraf: *Adem Altan, Sedat Aral, Ertuğrul Balıkçıoğlu, Çağrı Kılıççı, Zambak Tukan, Ümit Uzmay*
Grafik: *Tanju Güngör*
Bilgisayarla Sayfa Düzeni: *Ergun Akok, Uğur Kılıç, Recep Sabırlı*
Katkıda Bulunanlar: *Şahin Erkoçak, Ufuk Doğrusözsöyleyen, Sotiri Konomi, UBA, Serdar Arıkan,,*

Genel Müdür Yardımcısı: *Ümit Umar*

Reklam-Halkla İlişkiler ve Promosyon: *Ayşe Sümer (Bölüm Başkanı), Kadriye Ünlü (Reklam Müdürü), Naci Baltacı (Reklam Yönetmeni), Uluğ Küntay (Ankara Reklam Temsilcisi)*
Proje ve Araştırma Müdürü: *Serpil Demirtaş*
İdare: *Turgay Huysal (Müessese Müdürü), Ayşe Karabece (Dış İlişkiler Müdürü), Cüneyt Altunç (Belge Bilgi Merkezi), Mehmet Karabat (İdare Müdürü-Ankara)*
Teknik: *Güman Birincioğlu (Müdür), Fazıl Mecit (Şef-Pikaj- Montaj), Rubi Dilgimen (Şef-Kamera), Nusret Karıksız (Şef-Renk Ayrımı), Savaş Kayar (Şef-Fotoğraf Laboratuvarı)*

Adres: *Gelişim Yayınları, Levent-İSTANBUL Tel: 169 66 80 (20 hat), Fax 169 66 99*
Ankara Bürosu: *Konur Sokak, No 7/4 Kızılay, Tel: 117 44 50 (5 hat), Fax Tel: 118 35 27 Telex 42008*
Basıldığı Yer: *Ge-Pa Basım Sanayii ve Ticaret AŞ-İstanbul*
Dağıtım: *Gameda Ltd. Şti. - İstanbul*

Doruktakiler ödül törenin başlamasına yarım saat kala bir kısım **Nokta** çalışanı masayı ve ödülleri ele geçirdiler. Resimde bulunmayanlar ise hâlâ yılın son sayısını yetiştirmek için debelenip duran "gayretkeşler"di. Çünkü ne Doruktakiler'in coşkusu, ne de yaklaşan yeni yılın heyecanı, yıllardır her hafta yaşadığımız o tatlı stresi unutturmaya yetmiyor.

Türkiye için böyle "tepetaklak" bir yıl daha geçirmemek umuduyla...

1991' de yeni **Nokta**' larda buluşmak üzere... Mutluluklar...

Arda Uskan

NE NEREDE

TİYATRO

• **BUDALA** Dostoyevski Yöneten: Engin Cezzar. Çeviren: Oya Menteşe. İstanbul Devlet Tiyatrosu.
Budala burada. Başımızda yeri var.
30 Aralık,5,6 Ocak, AKM Konser Salonu, 151 56 00

• **SEVGİLİ SOYTARI** Jerome Kitty. Yöneten: Kartal Tibet. Çeviren: Talat Halman. İstanbul Devlet Tiyatrosu.
Siz siz olun, sevgilinizle mektuplaşmayın. Sonra oyun yazıyorlar, sahneye koyuyorlar, millet gelip seyrediyor. Ne gerek var...
30 Aralık, 5,6 Ocak, AKM Oda Tiyatrosu, 151 56 00

• **HAMLET 2 ORJİNALİNE BEŞ BASAR** Sam Bobrick. Yönetmen: Selim İleri. Karşı Tiyatro.
Not to be or not to be. İmza: B.B.King.
30 Aralık-6 Ocak, İnci Sineması, Pangaltı, 140 73 00

• **ÇILGINLAR KLUBÜ** Jean Poiret. Yönetmen: Ali Poyrazoğlu. Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu.
Kulaktan kulağa oynamaya devam.
30 Aralık, 1-6 Ocak, Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu, Sıraserviler, 144 46 75

• **YÜZYÜZE** Aleksander Gelman. Çeviren: Belgi Paksoy. Yöneten: Çetin İpekkaya.
"Yüzde yüz" yün. Woolmark.
1-6 Ocak, AKM Oda Tiyatrosu, 151 56 00

• **AHMETLERİM** Necati Cumalı. Yöneten: Kenan Işık. İstanbul Devlet Tiyatrosu.
Ve, her zaman boyuna uygun bir Ahmet buldu...
2-4 Ocak, AKM Konser Salonu, 151 56 00

• **ASLAN ASKER ŞVAYK** Jaroslav Hasek. Çeviren - yöneten: Genco Erkal. Dostlar Tiyatrosu.
"Sofort haengen!" Bu cümlenin ne anlama geldiğini merak edenlere...
2-5 Ocak, Karaca Tiyatrosu, Beyoğlu, 152 59 35

• **EN BÜYÜK MEGALOMAN BAŞKA BÜYÜK YOK** Haluk Şahin. Yönetmen: Ahmet Gülhan. Nokta Tiyatrosu.
Dünya benimle güzel, tanrı bensiz mutsuz...
30 Aralık, 5,6 Ocak Küçük Sahne, Beyoğlu, 144 43 27

• **FAUSTOFELES** Yazan-Yöneten: Kerem Kurdoğlu. Tiyatro Devran.
Bir kez daha anlaşıldı, Faust'la Mefisto'nun arasına girilmez.Tanrı bizi Faustofeles'in kuracağı dünyada yaşamaktan korusun.

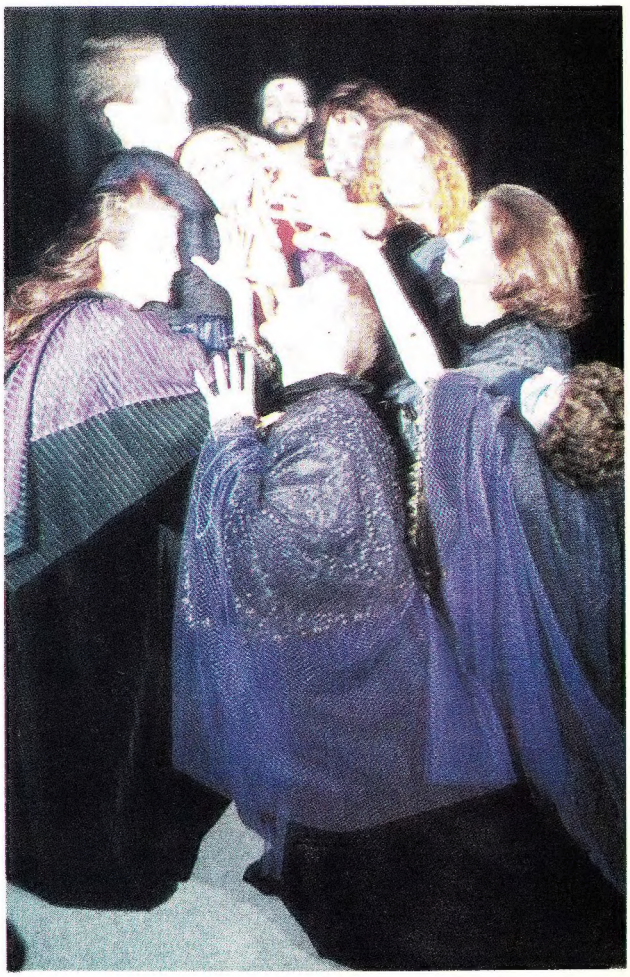

"Faustofeles" genç, deneyci bir tiyatro anlayışının ürünü

"Bir Uzay Masalı" çok sıkıcı, müsamerelik

2 Ocak, Karaca Tiyatrosu, Beyoğlu, 152 59 35

• **BEDAVA MI SANDIN?** Dario Fo / Oğuz Aral Yöneten: Oğuz Aral. Bakırköy Belediye Tiyatrosu.
Oğuz Aral'ın günümüz Türkiye'sine uyarladığı bir oyun. Pahalılık esas madde.
2-5 Ocak, Adile Naşit Kültür Merkezi, Bakırköy, 572 64 39

• **YORGUN MATADOR** Pierre Henri Cami/ Ferhan Şensoy. Yöneten: Ferhan Şensoy. Ortaoyuncular.
Yorgunluğunu atma vakti, Matador. Ferhan seni yeniden keşfetti.
3-5 Ocak, Küçük Sahne, Beyoğlu, 151 18 65

• **KARMAKARIŞIK** Ray Cooney. Yönetmen: Haldun Dormen. Dormen Tiyatrosu.
Gerçekten her şey karmakarışık.
2-5 Ocak,Dormen Tiyatrosu, Pangaltı, 141 27 37

OPERA

• **II. MEHMET** G.Rossini Orkestra şefi: Selman Ada Sahneye koyan: Gülçin Çeliktaş İst. Devlet Operası.
"Rossini'nin gözüyle Türkler nasıl bir şey" sorusuna cevap bulamayabilirsiniz belki, ama "Türklerin gözüyle Rossini nasıl bir şey" sorusuna yanıt bulabileceğiniz kesin.
2 Ocak Çarşamba, 20.00, AKM Büyük Salon, 151 56 00

• **ÇARDAŞ FÜRSTİN** E. Kalman. Orkestra Şefi: Serdar Yalçın. Sahneye Koyan: Altan Günbay. İstanbul Devlet Opera ve Balesi
Macar müziğinin koruması altındasınız. Kimse size ilişemez.
3 Ocak Perşembe, 20.00, AKM Büyük Salon, 151 56 00

• **BIR UZAY MASALI** Timur Selçuk Sahneye koyan: Sümeray Arıman İstanbul Devlet Opera ve Balesi
Denemekten kurtulamadık gitti.
4 Ocak Cuma, 20.00,
AKM Konser Salonu, 151 56 00

SERGİ

• **SOYAK / KARMA** 1991 yılının ilk karma sergisi. Çağdaş Türk resminin önde gelen isimleri. Özdemir Altan, Hale Arpacıoğlu, İpek Aksüğür, Mustafa Ata, Tomur Atagök, Bedri Baykam, Adnan Çoker, Haluk Gedik, Bünyamin Özgültekin, Yusuf Taktak, Hale Tenger, Ömer Uluç.
Soyak Sanat Galerisi,
Mecidiyeköy, 175 09 10

• **FRANCO ADAMI** Ünlü İtalyan sanatçı Franco Adami dört bronz, dört masif gümüş ve dokuz mermer heykelini İstanbul'da sergiliyor. Heykel sanatında eriştiği mükemmel formlarla özel bir yere sahip olan sanatçı sergisi dolayısıyla Türkiye'ye gelecek.
Vakko Sanat Galerisi, Beyoğlu, 151 40 92

• **B** Yeni bir B Sanatçıları sergisi. Birbirinden oldukça farklı yönsemelere sahip olmalarına rağmen, işlerini birarada sergileyemeyi seçen sekiz sanatçının, sekiz yeni işi. Cenan Beykal, Selim Birsel, Cengiz Çekil, Osman Dinç, Ayşe Erkmen, Serhat Kiraz, Füsun Onur, İsmail Saray. Gerçekten önemli bir sergi.
AKM Sergi Salonu, Taksim, 151 56 00

• **ALARKO** Osmanlı Ressamlar Cemiyeti'nden Güzel Sanatlar Birliği'ne; 1908 - 1990. Alarko Eğitim ve Kültür Vakfı'nın yirmi dört koleksiyoncunun katkısıyla hazırladığı karma sergi. Aralarında Hoca Ali Rıza, Abdülmecid, İbrahim Çallı, Avni Lifij, Belkıs Mustafa, Elif Naci, Nazlı Ecevit, Cevat Dereli, Fikret Mualla, Zeki Faik İzer, Nurullah Berk gibi birçok farklı ismin bulunduğu altmış ressamdan tablolar. Kısa "Türk resim tarihi".
Alarko Sanat Galerisi, Ayazağa, 176 96 00

• **DIETERS / TÜRKER / DEMİR** Hollandalı ressam Coos Dieters yapıtlarını, yurtdışında çalışmalar yapmış iki Türk ressamıyla, Umur Türker ve Cemal Demir ile birlikte sunuyor.
Derishow Sanfa Sanat Galerisi, Beşiktaş, 159 72 55

Hale Arpacıoğlu (yanda) ve Mustafa Ata (Altta) son çalışmalarını karma bir sergiyle sunuyorlar

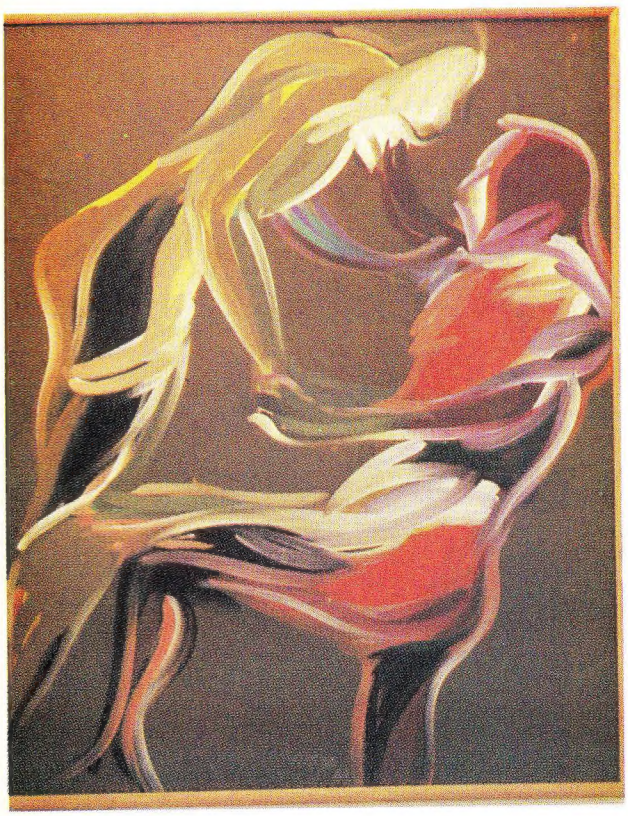

• **GÖVDELER** Çağdaş Türk resminde nü... Neşe Erdok, Mehmet Güleryüz, Ömer Uluç, Şenol Yorozlu, Fatma Tülin Öztürk, Bedri Baykam, Arzu Başaran, İsmet Doğan ve Kezban Arca Batıbeki'nin birer resminden oluşan bir sergi. İzlemek içinson günleriniz.
Urart Sanat Galerisi, Nişantaşı, 141 21 83

• **İBRAHİM ÖRS** Resim çalışmalarını 1984'ten beri Kopenhag'da sürüdüren İbrahim Örs'ün son dönem çalışmaları. Sanatçıya göre, insan makina parçalarından oluşan bir yumaktır ve kübizmin temel kavramlarına dayanan "sentetik figürasyon" ile gösterilir.
Galeri BM, Nişantaşı, 131 10 23

• **MEHMET NAZIM** Çalışmalarını Paris'te sürdüren ressam Mehmet Nazım'ın altıncı kişisel sergisi. Stilize edilmiş doğu figürleri.
Galeri Nev, Maçka, 131 67 63

• **YÜKSEL ÖZEN** Ressam Yüksel Özen'in son çalışmaları: "Kötü olanın karanlık güçlerine karşı; içimdeki Tanrı'nın insansı gücünden kuvvet alarak haykırıyorum."
Tem Sanat Galerisi, Nişantaşı, 147 08 99

• **GÜL DERMAN** Resim ve özgün baskılar. Gül Derman sergiliyor. Serginin başlığı "Renkdüşüm".
Benadam Sanat Galerisi, Moda, 346 97 14

• **AKIN YILDIRIM** "Bu, yoğun bir sevginin ve sevgisizliğin, doyumsuzluğun, kendi kendini yaratmanın, sonra da yok etmenin ve yok ederken tekrar doğmanın sergisidir." Akın Yıldırım'ın metal heykelleri.
Almelek Sanat Galerisi, Levent, 169 80 14

• **EMİNE NUR** Altın ve gümüş takılar. Emine Nur doğada karşılaşılan binlerce bitki örneği üzerinde araştırma yaparak kotardığı çalışmalarını 5 Ocak'a kadar sergiliyor.
Ayşe Takı Galerisi, Ortaköy, 159 19 11

• **FAHRETTİN BAYKAL** Kuşbakışı resimleriyle tanınan Fahrettin Baykal'ın yirminci kişisel sergisi.
Galeri Lebriz, Nişantaşı, 140 22 82

• **NURULLAH TUNCER** Resim çalışmalarına 1988'de başlayan Nurullah Tuncer'in ilk kişisel sergisi.
Atatürk Kitaplığı, Taksim, 149 09 45

ETKİNLİK

• **BİLSAK** Yılbaşı dolayısıyla 1 Ocak ıskarta, genel grev dolayısıyla da 3 Ocak. Dolayısıyla BİLSAK bu hafta biraz zayıf. İki etkinlik gerçekleşecek. 2 Ocak: "Petrouski Pasajı": Alpaslan Koyuncu. 4 Ocak: "Karadeniz Türkülerinde Aşk ve Erotizm": İsmet Zeki Eyuboğlu. Etkinlikler saat 19.00'da.
BİLSAK, Cihangir, 143 28 79

• **III. SELİM** İslam Tarih Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi'nin konferans dizisinden. Orhan Nasuhioğlu: "Şair ve Bestekar Üçüncü Selim".
5 Ocak Cumartesi, 10.30, Yıldız Sarayı, Çit Kasrı, Beşiktaş, 160 59 88

• **TEMAŞA VE MUSİKİ** İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul Şehir Müzesi ve Yıldız Üniversitesi'nin birlikte hazırladığı, "Eski İstanbul Eğleniyor: Temaşa ve Musiki" sergisinin konferansları. Cemal Kutay: "Eski İstanbul Nasıl Eğleniyordu".
3 Ocak Perşembe, 16.00, Yıldız Üniversitesi, Oditoryum, 160 42 59

FUAR

• **9. HEDİYE FUARI** TÜYAP tarafından düzenlenen geleneksel Hediye Fuarı'nın dokuzuncusu. Yılbaşı hediyelerini almak için çok fazla vaktiniz kalmadı. Eğer yakınlarınıza hediye almak isteyorsanız mutlaka uğramanız gereken bir fuar. Aklınıza gelebilecek ve gelemeyecek her türlü hediyeyi bir arada bulacaksınız.
30-31 Aralık, 16.00-19.00, TÜYAP İstanbul Sergi Sarayı, Tepebaşı, 152 50 70

• **YILBAŞI ARMAĞAN FUARI** Soyata Fuarcılık tarafından ilki düzenenlenen Yılbaşı Armağan Fuarı 21 Aralık'ta başladı. İstanbul, 130 firmanın katılacağı fuarla aynı nitelikte ikinci bir fuar kazanmış da oldu. Önerimiz iki fuarı da gezip tercihinizi ona göre yapmanız. Unutmayın, hayatınız boyunca armağan etmekten en çok mutluluk duyduğunuz şeyi son anda bulabilirsiniz.
30-31 Aralık, 11.00-20.00, FM-Kültür ve Fuar Merkezi, Mecidiyeköy, 174 03 43

YILBAŞI

• **GÜNAY** Klasik Leman Sam-Neco ikilisi'nin dışında Tülay Karaca, Huysuz Virgin ve Mithat Özyılmazer'li bir yılbaşı düşünmüş. Mönü oldukça zengin: Geleneksel Ordövr Tabağı, Prenses Diana tabağı, jumbo karides ızgara, deniz mahsülleri krep, enginar orginaten, yeşil göbek salatası, kestaneli ve portakallı hindi, dana pirzola, karidesli dil balığı güveçte, tatlı, meyva, ayrıca çorba çeşitleri: paça, işkembe ve soğan çorbası. Sabaha karşı da kahvaltı. Limitsiz yerli-yabancı içki. 500 bin.
Şişli, 130 44 44

• **YEŞİL** Programda herhangi bir değişiklik yok. Yılbaşı muamelesi görmeyen bir gece. Yine de o gece bulabileceğiniz en iyi seçeneklerden. Yerli-yabancı içki. Şampanya. Huysuz Virjin, Suna Yıldızoğlu, Ali Poyrazoğlu. 250 bin.
Taksim, 155 20 20

• **CAZ BAR** Klasik akşamına Doris Troy dahil olmuş. Kendi piyanistiyle beraber özel olarak geliyormuş. Ayrıca Kirk Lightsey Beşlisi ve Kysia Bostic her akşam olduğu gibi yılbaşı akşamı da dinlenebilecek. Mönü: Deniz mahsülleri, yeşillikler buketi, hindi dolması, ananas melba, işkembe çorbası. İstediğin kadar yerli-yabancı içki. 340 bin lira.
Korukent, 166 44 93

• **BİLSAK CAFE BAR** Rock ve maske. Erkin Koray, Grup Kramp ve Tarkan. Bir tür yeni yıl girişi. Rakı muhabeti ile "baba"lı bir gece. Ordövr tabağı, kestaneli hindi, tatlı ve yarım şişe yerli içki. Ve "varol yılbaşı!" demek 75 bin lira.
Cihangir, 143 28 79

• **KEDİ BAR** Takviyeli Grup Kömür'den canlı müzik. Mönü: Kestaneli Hindi, on beş çeşit soğuk meze, pastırmalı börek, midye tava. Tatlı çikolatalı parfe. Bir vakitte işkembe çorbası. İçki hariç 75.000 TL.
Arnavutköy, 143 32 34

• **BACA** Ana restaurantta Çigan Orkestrası. Beş kişilik dans orkestrası (Grup Maraton) Dansöz Belinda, komedyen Ercan Akışık, Nilgün Altıner. Mönü: Deniz mahsülleri tabağı, sıcak olarak börek ve levrek tava, salata, kuzu fırın ve kestaneli hindi, karışık Türk tatlıları ve meyva. İstediğiniz kadar yerli içki 280 bin. Barda Beş Yıl Önce On Yıl Sonra grubu. Bir içki meyva, sıcak ordövr tabağı, kuruyemiş: 100 bin. Disko'da iki içki ve kuruyemiş 100 bin.
Emirgan, 177 08 08

• **NAİMA** Önce haftanın topluluğu Marc Thomas Quartet. Tenor saksofonda Marc Thomas, piyanoda Banoit Demesmay, kontrbasta Jean Luc Arramy, davulda Jean Claude Jouy. Programdan sonra jamsession. İsteyen istediğini çalacak. Naima yılbaşı için özel bir şey yapmıyor. Kapılarını her zamanki koşullarla açacak. Ekstra bir para vermenize, oraya bağlanmanıza ya da bütün bir geceyi orada geçirme-

VİTRİN

Enfes bir nefes

Bir "aşk likörü". Varoluşunu Bernardino Luini'ye borçlu. Hani şu Leonardo de Vinci'nin öğrencisi olan yakışıklı ressamlardan. Allahtan hoş bir dul, adamcağıza aşık olmuşta, kalbini fethetmek için bu aşk iksirini yaratmış... Etkiliyici ana maddeler badem ve kayısı. Hafif, hoş kokulu, hani şu "enfes" denen içkilerden Amaretto. Cafe Veneziano da, Amaretto imzalı bir kahve: 1 ölçü "enfes" Amaretto, 1 ölçü portakal likörü, bir ölçü brandy ve üstüne sıcak kahve. 48 bin'e bir "enfes".

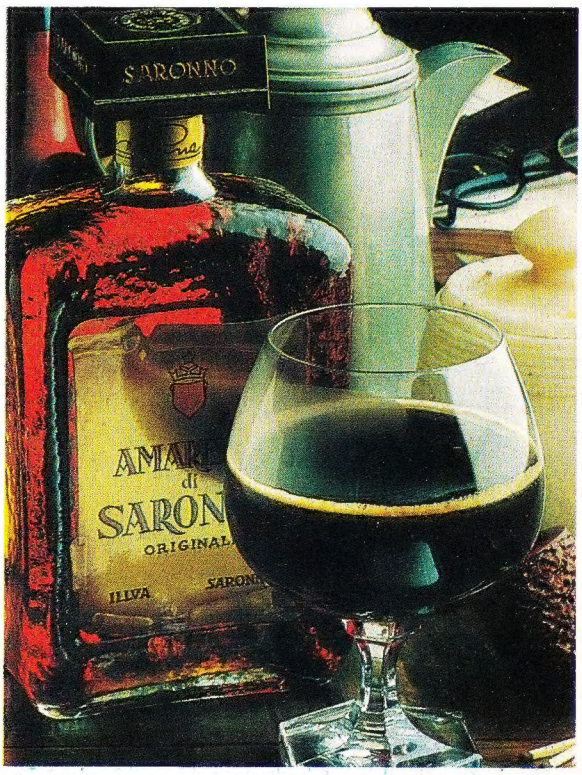

nize gerek yok. Bu her yerin ekstra bir şeyler yaptığı bu gecede ekstra bir imkan Naima'nın yaptığı. Üstelik müzik garantili, temiz.
Arnavutköy, 163 05 78

• **ORTAKÖY FAŞİNGİ** İsteyen, istediği saatte, istediği kılıkta... Dev bir ateşin etrafından çılgınca dans etmek için. Havai fişekler, konfetiler, bir "tür" faşing ortamı. Erol Pekcan ve topluluğundan caz, Freedom'dan blues ve hard rock, Ayşen Gruda - Rasim Öztekin ikilisinden gırgır dakikalar, Ayben Erman'dan kantolar. Sinevizyonda Michael Jackson, Madonna ve Pink Floyd. Sıcak şarap ve bira standları. Basit ama lezzetli yemekler. Ayrıca: 40 bin lira karşılığında alacağınız biletinizin üstündeki numara, Classis'te, partnerinizle iki gece kalmanızı sağlayabilir. 03.00 'e kadar:Night is young.
Ortaköy Spor Tesisleri.
Bilgi: Bemol Ajans,
160 23 85 - 160 25 91

• **ECE BAR** Yirmibeş değişik müzisyenle inanılmaz bir yılbaşı gecesi vaad ediyor Ece. Pop rock, caz, klasik... Sürprizler. Mönü yine zengin: Peynir tabağı, Akdeniz salatası, zeytinyağlı enginar dolması, ızgara börek, erikli hindi, yeniyıl tatlısı, meyve ve tabii son olarak işkembe çorbası. Sabahla birleşen bir gece. İçki hariç, ama her şey dahil 200.000 TL. Unutmadan: Şapkalar Ece'den. Erkeklere kadife, siyah melon, kadınlara ise fötr şapkalar.
Levent, 168 66 61

• **STAR 88** Sabaha kadar rock. Üç topluluk çalacak. Mr. Zorti'nin hayran kaldığı Lost Ghosts, rythm 'n' blues ile rock arasında gezinecek. Chi-na pop rock, Bülent Derya & Yaşar ise "punk'ımsı yeni rock" ve reggae çalacak. Bir vakitte dansöz çıkacak. Açık büfeden dilediğiniz her şeyi alabileceksiniz. Girişte 88 bin lira ödeyip, mekanın adının STAR 1 olmadığına hayıflanacaksınız. Ama bu duygu fazla uzun sürmeyecek. Çünkü hemen aklınıza "evde oturup televizyon seyrediyor olmak" gelecek. Kendinizi bir yol piste atacaksınız. Aman dikkat... Ek: Gecenin Noel Babası'nın Mr. Zorti olduğunu söylemeye herhalde gerek yok.
Levent, 168 09 03

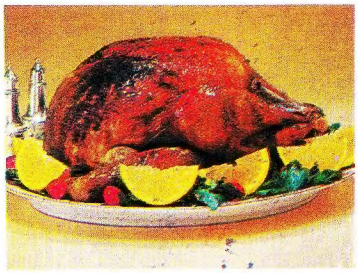

İski yılbaşı kutlamasında

Ve viski. Hemde bourbon: Wild Turkey. Kendi niteliğinde likörüyle yılbaşı hindisine yeni bir tad kazandırıyor."Turkey on Turkey" .Hindiniz fırında kızarmış. Sosunuz şu: 1 bardak Wild Turkey likörü, 1 çorba kaşığı limon suyu ve soya sosu. On beş dakika kaynayacak. Sonra da servis. 50 bin lira.

Eskimiş bir beraberlik

Fransız konyağı ve yabani portakallar. Damaktan silinmeyecek yoğun bir tadın sunuluşu. Grand Marnier, Yılbaşı'nın veya daha önemlisi sizin yarattığınız özel günlerin içkisi. Özelliği sadece bir beraberlik ürünü olması değil. Aynı zamanda özel tatlılarında yaratıcısı. İşte bir örnek: 8 tane yarım şeftaliyi 40 gram tereyağı koyduğunuz bir kapta ısıtın. Sonra şurup haline getirdiğiniz 30 gram şekeri üstlerine gezdirin. Şekerler karamelize olunca 5 cl. Grand Marnier'yi şeftalilerin üstlerine döküp kibritle tutuşturun. "Sıcak" bir servis yapmayı da unutmayın 55 bin lira.

Yeniden doğdu

O şimdi bir ev içkisi. Gemiciler unuttu artık onu. Ama o da aynı kalmadı değişti. Hafifledi, rengi açıldı. En önemlisi sertliği bıraktı. Artık kokteyllerin dostu Bacardi. İşte iki kokteyl tarifi. "Bacardi Tonik" : Dilediğiniz ölçüde Bacardi ve tonik, limon dilimi ile yaratıcağınız kolay zenginlikte bir tad. "Orange sparkle": Bacardi ve portakallı gazozdan oluşuyor. Hepsi bu. Bacardi kendini yarattı, basit "güzel" oldu. 36 bin lira

MÜZİK

KONSER

● **İDİL BİRET - MICHAEL PONTI** İstanbul Belediyesi Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nun 1991'deki ilk konseri. İki ünlü piyanist, İdil Biret ve Amerikalı Michael Ponti Saint-Saens, Rahmaninov, Arensky ve Brahms'ın yapıtlarından oluşan bir program sunacaklar. Ayrıca, Michael Ponti, 5 Ocak Cumartesi günü bir Beethoven ve Liszt, İdil Biret ise, 6 Ocak Pazar günü bir Chopin resitali verecek. Son iki konser 16.30 'da.

4 Ocak Cuma, 19.00, Cemal Reşit Rey Konser Salonu, Harbiye, 148 53 92

● **İDSO** İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası'nın "Gençlik Konseri". Yusuf Güler Aksöz tarafından yönetilecek konserin solistleri kemancı Ersun Kocaoğlu ve Ufuk-Bahar Dördüncü piyano ikilisi. Corelli: Sarabande / Gigue / Badinerie. Mendelssohn: Keman Konçertosu. Saint-Saens: Hayvanlar Karnavalı.

4 Ocak Cuma, 19.00; 5 Ocak Cumartesi, 11.00, AKM Büyük Salon, 151 56 00

TELEVİZYON

● **MAGIC MIX** Magic Mix Special. 1990 yılında listelerde ilk onu işgal eden elli bir klipten oluşan, üç buçuk saatlik bir program. Madonna, Belinda Carlisle, Mariah Carey, Phil Collins, Roger Waters, Depeche Mode, Jimmy Somerville, Suzanne Vega & DNA, Lisa Stansfield, ZZ Top, Simply Red, Snap, Adeva, Jon Bon Jovi ve aklınıza gelen-gelmeyen bir dolu isim. Videolarınızı hazırlayın!

STAR1, 30 Aralık Pazar, 14.30

● **POP 100** En çok istek alan parçalarla "New Year Special". Soul II Soul "Get A Life", Lisa Stansfield "All Around the World", Belinda Carlisle "Runaway Horses", Phil Collins "Another Day In Paradise", Si

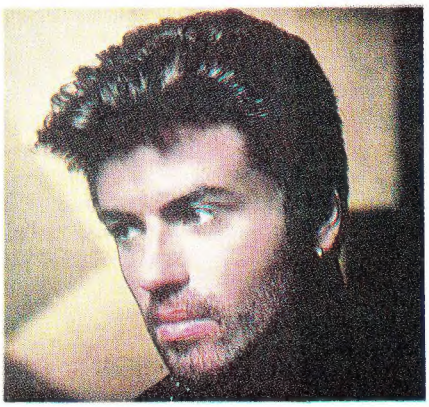

George Michael (yanda), Suzanne Vega (altta sağda) ve "edepsiz star" Madonna yılbaşı akşamı yayınlanacak müzik programlarının ortak isimlerinden

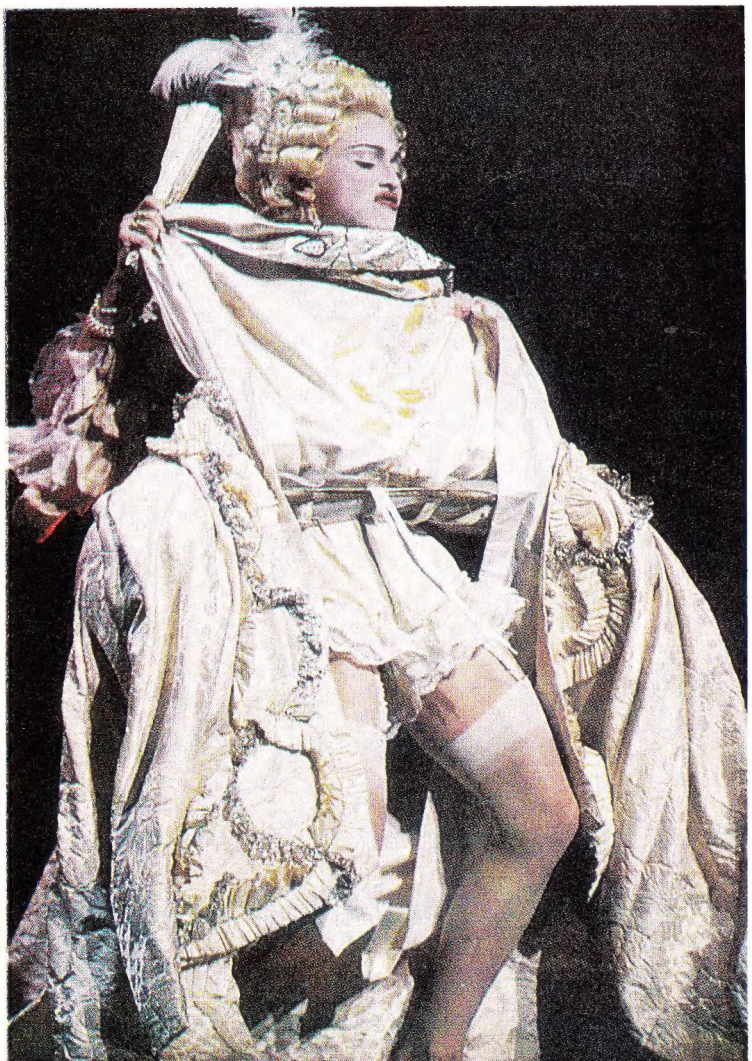

nead O'Connor "Nothing Com pares 2U".

TV1, 30 Aralık Pazar, 17.30

● **POP SAATİ** Erhan Konuk, 1990'ın en sevilen parçalarını sunuyor. Phil Collins "Another Day In Paradise", MC Hammer "U Can't Touch This", Gary Moore "Still Got the Blues", Sinead O'Connor "Nothing Compares 2U", Michael Bulton "How am I Supposed to Live Without You".

TV1, 30 Aralık Pazar, 23.50

● **YILIN MELODİLERİ** Bir 1990 dökümü de Sezen Cumhur Önal'dan. Gary Moore "Still Got the Blues", Technotronic "Pump Up the Jam", MC Hammer "U Can't Touch This", Julio Iglessias "Romboleo", Kaoma "Melodi" ve yerlilerden Nilüfer "Seni Beklerim Öptüğüm Yerde", Edip Akbayram "Hava Nasıl Oralarda".

TV1, 31 Aralık Pazartesi, 19.15

● **GYPSY KINGS** Flamenco müziğin popüler yorumuyla üne kavuşan İspanyol topluluk Gypsy Kings'in bir konseri ekrana gelecek. Şal, gül ve raks...

TV2, 1 Ocak Salı, 00.05

● **COUNTDOWN** Best of 1990. Tina Turner "Simply the Best", MC Hammer "U Can't Touch This", Suzanne Vega & DNA "Tom's Dinner", Snap "The Power", Stevie V "Dirty Cash", Mariah Carey "Love Takes Time", Roxette "Listen to Your Heart", Rob'N Raz & Leila K "Got to Get", Elton John "Sacrifice", Phil Collins "Another Day In Paradise", UB40 "Kingston Town", Soul II Soul "Get A Life", New Kids On The Block "The Richt Stuff", Technotronic "Megamix", Engima "Sadeness", Belinda Carlisle "La Luna", Sinead O'Connor "Nothing Compares 2U", Lisa Stansfield "All Around the World", Gary Moore "Still Got the Blues", Seduction "Heartbeat", Monie Love "It's A Shame", Janet Jackson "Black Cat".

TV3, 1 Ocak Salı, 00.10

● **1 NUMARA** Ömer Karacan'ın yılbaşı için hazırladığı özel program. 1990'ın süperleri. Sinead O'Connor "Nothing Compares 2U", Madonna "Vogue", Snap "Oooops Up", Black Box "Everybody Everybody", DNA "La Serennisimo", D-Shake "Yaah", 49'ers "Don't You Love Me", Technotronic "This Beat is Technotronic", Stevie V "Dirty Cash", George Michael "Freedom'90". Ayrıca Madonna, Rolling Stones, Prince, Janet Jackson ve Paul McCartney'in 1990 turnelerinden görüntüler. Ve bütün bunların yanı sıra Ömer Karacan'ın "süper" dediği sürprizler...

TV1, 1 Ocak Salı, 03.00

● **GENÇLİK KONSERLERİ** Şafak Alıcıoğlu (keman), Tamer

Şensoy (keman), Cahit Çakır (viyolonsel), Müge Sever (flüt) ve Osman Şahin'den (piyano) oluşan çigan müziği topluluğu özel bir repertuar sunacak.
TV1, 3 Ocak Perşembe, 18.00

• **NIGHT OF THE 100 STARS** Her yıl ABD'de düzenlenmekte olan Night of 100 Stars adlı müzik, sinema ve eğlence programının ikinci bölümü. Dokuz bölümden oluşan programa Robert De Niro'dan Dizzy Gillespie çeşitli sanat dallarında ün yapmış isimler katılıyor.
STAR1. 4 Ocak Cuma, 21.55

KASET

• **THE RHYTHM OF THE SAINTS** Paul Simon. WB / MMY.
1986 yılında Güney Afrikalı müzisyenlerle birlikte doldurduğu ve Grammy'leri toplayan Graceland" albümünden beri ses seda çıkmıyordu Paul Simon'dan. Sadece David Byrne ve Sting'ten sonra Brezilyalı müzisyenlerle çalıştığı duyuldu. Bu sessizlik iki hafta önce "The Obvious Child" klibiyle bozuldu. Şimdi de bu parçanın da yeraldığı son Paul Simon albümü "The Rhythm of the Saints" elimizde.
Kabaca "Graceland"ın devamı niteliğinde bir albüm. Ama kabaca... Sadece Paul Simon'ın kendine seçtiği "takılma" biçimini gösteriyor bu. Yoksa "Rhythm of the Saints" birçok farklılık taşıyor. Bir kere ritm çok daha öne çıkmış. Renkler küçük zaman parçacıklarına serpiştirilmiş. Örgüsünü Afrikalı kimliğini koruyan Latin Amerika müziğinden, Afro-kuban müziğinden alan bir albüm. Kısaca, poliritmik bir altyapının üstünde gezinen basit, "ritmik" denebilecek kadar basit melodiler ve her zamanki naif Paul Simon.
Albüme zengin bir kadronun çeşitli katkıları olmuş. Örneğin ünlü Brezilyalı şarkıcı Milton Nascimento "Spirit Voices"e Portekizce şarkı sözü yazmış. Saksofoncu Michael Brecker, kardeşi trompetçi Randy Brecker, rhythm 'n' blues'un ağır toplarından J.J. Cale, armonika ustası Kim Wilson ın ve daha bir dolu ismin imzası var. İnsanı kuşkulandıracak kadar mükemmel bir albüm. Bu kuşku, en azından, bir zamanların "melankolik sokak çocuğu"nun artık çok uzaklarda olduğunu anlamaya yetiyor.

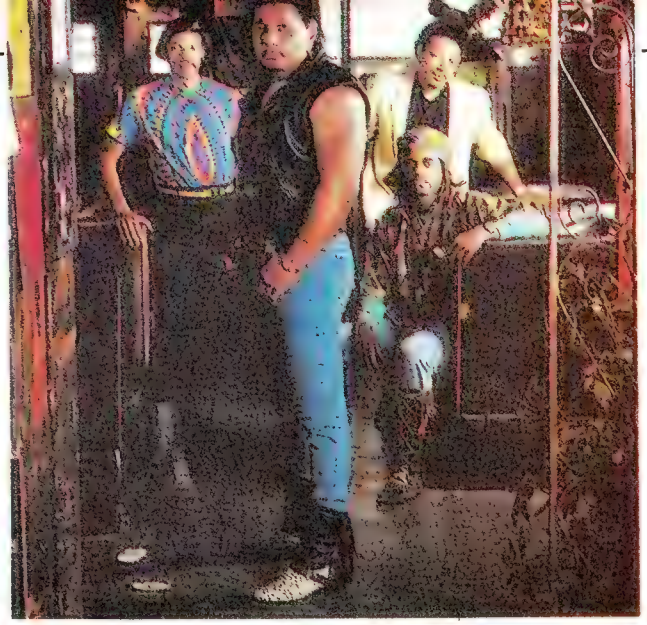

1990'nın son albümleri Neville Brothers (en üstte), Paul Simon (üstte) ve ZZ Top'tan (yanda) geldi.

• **RECYCLER** ZZ Top. WB / MMY.
Rock'ta istikrarın timsali. 1969 yılında, Teksas'ta kuruldu ZZ Top. Bunca yıldır çizgilerinden milim ödün vermeden, aynı kadroyla bugüne kadar geldiler. Sakalları bile aynı. Gitar ve vokalde Billy Gibbons, bas ve vokalde Dusty Hill, davulda Frank Beard. Arayı fazla açmadan ondan fazla albüm çıkardılar bugüne kadar. Kendileriyle dalga geçmesini de bilen maço ve seksist humour'ları, blues'un doğasından aldıkları "neşeli hüzün" her zaman diri kalmalarını sağladı. Her zaman kendilerini ve küçük insanların hayatlarını anlatmayı seçtiler, insanlara büyük gelecekler vaad eden müzikçiler hep alay konuları oldu. Zaman içinde Rolling Stones ve Led Zeppelin'e ilham, John Lee Hooker'a yaşama gücü verdiler. Şimdi ZZ Top'tan son haberleri alıyoruz: Kafalar iyi, ortalık mutedil, tansiyon rock'n'roll.

• **BROTHER'S KEEPER** Neville Brothers. A&M / Topkapı.
"Yellow Moon" albümü ve aynı adlı parça ve Aaron Neville'in Linda Ronstandt'la bol Grammy'li beraberliği, geçen yıl Neville Brothers'tan sıkça söz edilmesini sağlamıştı. Topluluk arayı fazla açmadan bir albüm daha yaptı. Aaron, Joel, Cyril, Art ve Charles Neville'den oluşan aile topluluğunun bu son albümü şu anda sahip oldukları imgeyi pekiştirir nitelikte. Reggae, funk, blues ve rock'ın münakaşasız beraberliği. Reçete onlarda, nasıl yapıyorlar kestirmek zor. Yine de "vazgeçilmez" bir müzik değil Neville Brothers'ın yaptığı. Hatta biraz fazla dinleyince bir münakaşa çıkmaması, işlerin tıkırında gitmesi sinirinizi bozuyor. Küçük dozlar halinde alınız... (E.Z)

COMPACT DISC

• **LE GRAND BLEU** Eric Serra. Film müziği. Virgin.
Unutulmaz bir filmin, bizde "Derinlik Sarhoşluğu" adıyla gösterime çıkan "Le Grand Bleu"nun unutulmaz müzikleri... Yapımcı ve besteci Eric Serra düzenlemeleri de gerçekleştirmiş. New Age müziğin giderek Japon digital enstrüman endüstrisinin "programlanmış robotları" olmaya doğru gittikleri, türün kataloglarında yer alan bütün yapımların birbirini andırdığı bir sırada New Age'i sevenler için gerçekten iç ferahlatıcı bir çalışma... Disc çarpıcı "The Big Blue Overture"la açılıyor. Hem filmi hatırlamak açısından, hem de yapmacıklığa veya klişelere kaçmadan "deniz duyumunun" yoğunluğu açısından mükemmel... Bu parçada ve "Huacracocha"da (Peru sahneleri!) saksafonu Gilbert Dall'anese çalıyor. Finalde sürpriz şarkı "My Lady Blue"yu (yumuşak, hüzünlü ve masmavi bir şarkı) Corine Marienneau söylemiş, sözler filmin yönetmeni Luc Besson'a ait. Compact disc satıcılarında rastladığınızda hemen alın.
(H.B)

TELEVİZYON

● **SÜRÜCÜLER (Raiders)** Yönetmen: Herschel Daughetry Oyuncular: Robert Clup, Brain Keith, Judi Meredith, James McMullan, Alfred Ryder, Simon Oakland. 1963 Amerikan yapımı, orjinali 75 dakika.
ABD'nin doğu yakası artık insanlara 'dar' gelmektedir. Yeni topraklara ihtiyaç vardır. Ülkenin batı yakasına büyük bir göç başlar. Zamanla demiryolunun döşenmesiyle birlikte bu göç bir hücuma dönüşür. Sığır sahibinden altın arayıcısına, serserisine kadar... Herkes için yeni bir dünyadır...
Batıya göçü hikaye eden westernlerden biri 'Raiders". Filmde western aleminin önemli şahsiyetlerine rastlamak mümkün; Billy the Kid, Calamity Jane... Vasat bir western ama Pazar gününün tek 'elle tutulur" filmi...
TV3, 30 Aralık Pazar, 22.20

● **NBA BASKETBOL** Sekiz yıl arka arkaya şampiyon olan ve neredeyse imkansız bir rekor kıran Boston Celtics, deplasmanda Dallas Mavericks'le karşılaşıyor. Boston Celtics'in bir diğer özelliği ligin "en beyaz takımı olması. Geçtiğimiz haftalarda Los Angeles Lakers karşısında izlediğimiz Dallas ise basbayağı çetin bir rakip. Ama Boston'un ünvanını sürdürmesi için kazanmaktan başka çaresi yok. Heyecanlı, temposu yüksek bir maç olacak. Basketbolseverler ekran başına...
TV1, 30 Aralık Pazar, 18.00

● **BANA ŞANS DİLE-1** (Wish Me Luck) Yönetmen: Bill Hays Oyuncular: Jane Snowden, Michael J. Jackson, Jane Asher.
2. Dünya Savaşı... Fransa... Alman işgaline karşı İngiliz Gizli Servis'inin faaliyetleri devam etmektedir. Servis, bu amaçla Fransa'yı Fransızlar'dan iyi tanıyan, yetenekli kadın ajanlarını ülkeye sokar. Ajanların görevi Almanlar'ın belli bölgelerdeki faaliyetleri hakkında bilgi toplamaktır... Yeni görev bölgesine gitmekte olan Emily, yolda daha önce kendisini Almanlar'dan kurtaran Nicole'le iyi arkadaş olur. Bu arada Cad da daha yüksek bir mevkiye atanmıştır...
Daha önce, aralıklarla iki kez yayınlanan dizinin yeni bölümleri tekrar ekrana geliyor. Hatırlanacağı gibi, üç kadın ajanın Fransa macerasının konu edildiği dizi büyük ilgi görmüş, sevilmişti. Dileriz, "zorlama" bir devam çıkmaz karşımıza.

"Crocodile" Dundee çok tutunca ikincisi de yapıldı

Çünkü, dizinin ilk bölümleri gerçekten başarılıydı. Mini dizi "Bana Şans Dile"nin orjinal seslendirmesi FM-Radyo 4'te. Uzun süredir dizi film izlemeyenler için iyi bir başlangıç olabilir...
TV1, 1 Ocak Salı, 21.00

● **FIRAT'IN TÜRKÜSÜ-1** (Belgesel) Yapım ve Yönetim: Ertuğrul Karslıoğlu.
Fırat ve Dicle Nehirleri etrafında tarih boyunca kurulan kentler... Anadolu'da kurulan ilk Türk kentlerinden Ahlat ve Güroymak'taki kümbetler ve mezar taşları... Muş ovasında hasat şenlikleri... Kış mevsimine hazırlık... Akdoğan Gölleri, meyan kökü toplanması, karpuz pekmezi... Birçok mede-

30 ARALIK Pazar

TV 1

06.58 Açılış
07.00 Açık Öğretim
09.00 Haberler
09.10 İşitme Engellilere Haberler
09.30 Dizi 'Alf
09.55 Tatlı Alı
10.05 Pazar Sineması
Yeryüzünde Cennet"
(Yön: Allan Kroeker
Oyn: H. Thomson, Cedric Smith.
İngiltere'deki yoksul çocuklar Kanadalı aileler tarafından evlat edinilir)
11.50 Çizgi Film 'Red Kit"
12.15 7'den 77'ye
13.00 Pazar Konseri
14.00 Haberler
14.10 Tele Tatil
15.40 Start
16.10 Dizi Görevimiz Tehlike"
17.00 Bir Kelime Bir İşlem
17.30 Pop 100
18.00 NBA Basketbol
18.50 Bir Solist
19.10 Yerli Drama "Bizimkiler'
20.00 Haberler ve Hava Durumu
20.40 Spor Stüdyosu

21.40 Yerli Drama "Beybaba'
22.30 Stüdyo Berlin
23.35 Gün Biterken
23.50 Pop Saati
00.20 Kapanış

TV 2

13.30 Dizi "Gençlik Kampı"
13.55 TV'de Türk Sineması
"Yaşam Kavgası"
(Yön: Halit Refiğ
Oyn: Fatma Girik, Can Gürzap.
Evli bir madenci dul bir kadınla ilişkiye girer...)
15.30 Pazar 90
17.30 Ekonomi Dünyası
18.00 TV Filmi
"T.K. Dearing'in Gizli Yaşamı"
19.00 Haberler
19.15 Yılın Spor Olayları
20.20 Rüzgar Gibi
21.05 Dizi "Mancuso"
22.00 Haberler ve İngilizce Haberler
22.00 Haberler ve İngilizce Haberler
22.35 Konser
23.20 Dizi "Fırsatçı-Son"
00.10 Kapanış

TV 3

20.00 Müzik
20.10 Dizi "Avcı"
21.00 Dünya Eğleniyor
22.00 Dizi 'Nöbetçi Mahkeme"
22.30 TV de Sinema "Raiders" ●
23.55 Kapanış

TV 4

18.35 Dizi "Hot Shot"
19.00 Dizi "Alkanzar"
19.45 TV'de Sinema
"Bir Yakadan Diğerine"
21.20 Müzik
21.50 Çocuk Dizileri
22.50 Belgesel "Ekinox"
23.40 Kapanış

31 Pazartesi

TV 1

05.28 Açılış
05.30 Açık Öğretim
07.00 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.05 Susam Sokağı
09.30 Hanımlar İçin
10.05 Dizi "Yaban Gülü"
10.40 Okul Televizyonu
16.00 Çocuklar İçin
18.00 Haberler
18.30 Yılın Haber Olayları
19.15 Yılın Melodileri
20.00 Haberler ve Hava Durumu
20.40 Spor
21.00 Yılbaşı Özel
Eğlence Programı
03.00 1 Numara
"Yılın Sevilen Parçaları"
03.50 Kapanış

niyete evsahipliği yapmış iki nehirin etrafında bugün yaşayan insanların yaşamlarına panaromik bir bakış...
TV1, 1 Ocak Salı, 22.45

● **"CROCODILE" DUNDEE** Yönetmen: Peter Faiman Oyuncular: Paul Hogan, Linda Kozlowski, John Mellion, David Gulpilil, Mark Blum, Michael Lombart. 1986 Avustralya yapımı, orjinali 98 dakika.

Maceracı ruhlu bir serseri; sevimli bir timsah avcısı... Avustralya'nın "içleri"nde bir yerde bir tür modern tarzan yaşamı sürüyor... Günün birinde bir Amerikalı bir kadın gazeteci "Timsah" Dundee'nin izini buluyor. Tanışıp sevişiyorlar... Birlikte New York'a gitmeye karar veriyorlar. "Timsah" yaşamında ilk kez bir kente ayak basmaktadır...

Modern ile "ilkel in çatışması üzerine hareketli, basit ama zekice kotarılmış ve yapımcılarının beklemediği bir gişe başarısını yakalamış bir komedi "Crocodile" Dundee. Başroldeki Paul Hogan ilk kez kameraların karşısına çıkmasına rağmen deneyimli oyunculara taş çıkarıyor. Bugün Linda Kozlowski ve Hogan gerçek yaşamda birlikteliklerini sürdürüyorlar.

TV2, 1 Ocak Salı, 22.50

TV 2

08.00 Okul Televizyonu
10.45 Açık Öğretim
12.15 Kapanış

18.12 Dizi "Yalan Rüzgarı"
19.05 Haberler
19.20 Yılbaşı Özel Çocuk Programı
20.00 Dizi "Evimiz"
20.30 Çok Sesli Koro
20.55 Yılın Kültür ve Sanat Olayları
22.00 Haberler ve İngilizce Haberler
22.35 TV'de Sinema "Legs"
00.05 Gipsy Kings

STAR 1

30 ARALIK Pazar

10.05 Yeşil Dev (Çizgi film)
10.30 Transformers (Çizgi film)
10.55 Eşek Şakası
11.15 Patron Kim
11.45 Sinema "Nereniz Acıyor"
13.15 Müzik
13.30 Dizi "Tatlı Aşk"
14.30 Magic Mix -Magic Mix-
18.00 High Five
18.30 Dragnet
19.00 İster İnan İster İnanma
19.50 Star 1 Haber
20.05 Dizi "Köprünün Çöktüğü Gece
21.00 Basında Bu Hafta
21.05 Kırmızı Koltuk

21.55 Dallas
22.50 Yaratıklar
23.20 Dizi "Dava"
00.10-01.00 Müzik

31 Pazartesi

13.05 Dizi "Komşular"
13.35 Dizi "Cimri"
14.30 Dizi "Ateş Çemberi"
15.05 Dizi "Hastane Günlüğü"
15.55 Dizi "Bütün Çocuklarım"
16.45 Dizi "Santa Barbara
17.35 Süperler
18.05 Taş Devri (Çizgi Film)
18.40 CNN'de Yıl Sonu
19.50 Star 1 Haber
20.05 Yeni Yıl Special

1 OCAK Salı

13.05 Dizi "Komşular"

13.35 Dizi "Cimri"
14.30 Dizi "Ateş Çemberi"
15.05 Dizi "Hastane Günlüğü"
15.55 Dizi "Bütün Çocuklarım"
16.45 Dizi "Santa Barbara"
17.35 Çalçene
18.05 Taş Devri
18.40 Eşek Şakası
19.15 Dizi "Jefferson A lesi
19.50 Star 1 Haber
20.05 Dizi "Dekoratör Kızlar" ●
20.40 Dizi "Köprünün Çöktüğü Gece
21.35 Salı Pazarı

23.25 Otostopçu
00.00 Yıldızların Gecesi
13.05 Dizi "Komşular"
13.35 Dizi "Cimri

2 Çarşamba

14.30 Dizi "Ateş Çemberi
15.05 Dizi "Hastane Günlüğü
15.55 Dizi "Bütün Çocuklarım"
16.45 Dizi "Santa Barbara"
17.35 Süperler
18.05 Taş Devri
18.40 Otomobil Tarihçesi
19.15 Muhteşem İkili
19.50 Star 1 Haber
20.05 Dizi "Patron Kim

20.40 İkiz Tepeler
21.35 Fırtına
22.40 Son Şarkı
00.45 Yaratıklar

3 Perşembe

13.05 Dizi "Komşular"
13.35 Dizi "Cimri"
14.30 Dizi "Ateş Çemberi"
15.05 Dizi "Hastane Günlüğü"
15.55 Dizi "Bütün Çocuklarım
16.45 Dizi "Santa Barbara"
17.35 Karate Kat
18.05 Taş Devri (Çizgi Film)
18.40 Eşek Şakası
19.15 Dizi "Jefferson Ailesi
19.50 Star 1 Haber
20.05 Dekoratör Kızlar
20.40 Dizi "Fındıkkıran" ●
21.35 Orhan Boran lı Dakikalar
22.40 Sinema/Kaçak
23.55 Bütün Çocuklarım

4 Cuma

00.10-01.10 Konsery
13.05 Dizi "Komşular"
13.35 Dizi "Cimri"
14.30 Dizi "Ateş Çemberi"
15.05 Dizi "Hastane Günlüğü"
15.55 Dizi "Bütün Çocuklarım"
16.45 Dizi "Santa Barbara
17.35 Örümcek Adam
18.05 Taş Devri
18.40 Otomobilin Tarihçesi
19.15 Komşular Görmesin
20.05 Patron Kım
20.40 Mike Hammer
21.35 Max Headroom
22.30 Nancy Wilson Show
23.30 Sinema/ "Hawai'ye Bilet Yok"

5 Cumartesi

10.05 Yeşil Dev (Çizgi Film)
10.35 Sinema/Paylaşmak

12.20 Dış Kaynaklı Spor
13.20 Profesyonel Tenisçiler Birliği Turnuvası
14.20 Su Sporları
14.50 Amerikan Güreşi
15.45 İster İnan İster İnanma
16.50 Big Break
17.55 Young Star Galaxy
18.25 Hızlı ve Estetik
18.55 Dizi "A Takımı"
19.50 Star 1 Haber
20.05 Bir Cumartesi Eğlencesi

21.10 Miami Vice
22.05 Elm Sokağında Kabus ●
23.50 Montreux Jazz Festivali/ 90
00.50-02.00 Müzik

● **ATEŞ TARLALARI-1** (Fields of Fire) Yönetmen: Robert Marchard Oyuncular: Todd Boyce, Mellisa Docker, Ollie Wall, Dill Young.

Buley yolsuzdur... Çalışıp para kazanmak için Queensland'deki şeker kamışı tarlalarına gelir. Şeker kamışı toplamak göründüğü kadar kolay değildir. Üstelik acemi olduğu için ilk başta kimse ona iş vermek istemez. Kaderine razı olup yarı ücretle çalışmaya başlar, deneyim kazanmak istemektedir... Zamanla deneyim kazanacaktır. Ama yapılan iş çok ağır, işçiler de huzursuzdur...

TRT'nin bu hafta yayına koyduğu yeni dizilerden "Ateş Tarlaları"nın kaç bölüm olduğu meçhul.

TV3, 1 Ocak Salı, 22.00

● **ST. LOUİS'DE BULUŞALIM** (Meet Me in St.Louis) Yönetmen: Vincente Minelli Oyuncular: Judy Garland, Margaret O'Brien, Mary Astor, Leon Ames, June Lockhart. 1944 Amerikan yapımı, orjinali 113 dakika.

Yüzyılın başında St. Louis... Smith Ailesi'nin büyük kızı Rose erkek arkadaşından evlenme teklifi bekler... Kardeşi Easter ise gönlünü komşuları John'a kaptırmıştır...

"St.Louis'de Buluşalım" Sally Benson'ın hikayesinden esinlenilerek çekilmiş bir müzikal. Bir ailenin St. Louis Dünya Festivali süresince başından geçen olayların konu edildiği filmde Judy Garland "büyüleyici". O'Brien ise, filmdeki rolüyle "çocuk oyuncu" dalında özel Oscar kazanmasına rağmen, zırt pırt her sahnede göründüğü için rahatsızlık yaratıyor. Ama, bu filme gölge düşüremiyor.

Dört dörtlük bir müzikal.

TV3, 1 Ocak Salı, 20.00

● **OTOSTOPÇU-1** (The Hitchhiker) Yönetmenler: Roger Vadim, Paul Verhoven, Carl Schenkel, Brian Grant Oyuncular: Robert Vaugan, Karen Black, Klaus Kinski, Franco Nero, Elizabeth Ashley. 24 bölüm.

Bir otostopçu... Kafası nereye eserse oraya giden bir adam... Ve karanlık, esrarengiz yollar...Hırs, şehvet ve şiddet dünyası... 24 bölümlük yeni dizide esrarengiz bir otostopçunun başından geçen ilginç olaylar anlatılıyor. Her bölümde ayrı bir yönetmen var. Oyuncu kadrosu ise tam fantastik-gerilim türüne uygun: "İhtisası"nı korku fimleri üzerine yapan Karen Black, "suratsız" Kinski, Franco Nero... Soluk soluğa izlenecek bir dizi.

STAR1, 1 Ocak Salı, 23.25

Eski ama dört dörtlük bir müzikal St. louis...

● **DEKORATÖR KIZLAR-1** (Designing Women) Oyuncular: Delta Brunke, Dixie Carter, Mary Jo Shively, Charlene Frazier. 26 Bölüm.

Bir dekorasyon firması düşünün... Birbirinden alımlı, güzel ve de seksi dört kadın... Cinsel cazibelerinin yanında diğer bir özellikleri hayatı sürekli "ti"ye almalarıdır. Yaşam onlar için keyif alınacak bir oyundur...

"Dekoratör Kızlar" dört güzel kadının başından geçen olayları ele alan yeni bir komedi dizisi. Hoş ama biraz da boş bir dizi...

STAR1, 1 Ocak Salı, 20.05

● **ARSENE LUPİN'İN DÖNÜŞÜ-1** (Le Retour D'Arsene Lupin) Yönetmen: Jacques Namun Oyuncular: Francois

01.05 Kapanış

TV 3

20.00 Sirk
20.25 Bloopers
21.00 TV'de Sinema "A Million"
22.30 Frank Sinatra
00.10 Dünya Eğleniyor
01.40 Kapanış

TV 4

14.00 TV Okulu
18.20 Yabancı Dil Dersi
19.00 Dizi "Yıldıza Ulaşmak"
19.45 Açıköğretim
20.25 Solistler Geçidi
20.55 Açık Öğretim
21.35 Komedi
"Canlı Bebekler'
22.00 Açık Öğretim
22.40 Pop Formula
00.10 Kapanış

1 OCAK Salı

TV 1

05.58 Açılış
06.00 Açık Öğretim
07.00 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.05 Susam Sokağı
09.35 Hanımlar Sizin İçin

10.20 Dizi "Yaban Gülü"
11.00 Haberler
11.05 Okul Televizyonu
15.00 Haberler
15.10 Çocuk Kuşağı
17.15 Dizi "Hayat Ağacı"
18.00 Beraber ve Solo Şarkılar
18.30 Akşama Doğru
19.25 Dizi "Yaman Gazeteciler"
20.00 Haberler ve
Hava Durumu
20.40 Spor
21.00 Dizi "Bana Şans Dile-1" ●
22.05 Kabare 'Karşı Karşıya"
22.45 Belgesel "Fırat'ın Türküsü" ●
23.15 Müzik "Grafik"
00.00 Gün Bitirken

TV 2

08.00 Okul Televizyonu
10.45 Açık Öğretim
11.45 Kapanış
18.12 Dizi "Yalan Rüzgarı'
19.05 Haberler
19.20 Ekonomiye Bakış
19.50 Dizi 'Evimiz'
20.15 Müzik "Yarım Elma"
21.00 Günlerle Gelen
21.30 CNN Dünya Raporu
22.00 Haberler ve İngilizce Haberler
22.50 TV'de Sinema
"Crocodile Dundee" ●
00.20 Kapanış

TV 3

20.00 TV'de Sinema
"St.Louis'te Buluşalım-Müzikal) ●
22.00 Dizi "Ateş Tarlaları-1" ●
23.30 Belgesel

TV 4

14.00 TV Okulu
18.20 Yabancı Dil Dersi
19.00 Dizi 'Yıldızlara Ulaşmak"
20.00 Açık Öğretim
22.25 Belgesel
22.55 Komedi "Farklı Dünyalar"
23.20 Kapanış

2 Çarşamba

TV 1

05.28 Açılış
05.30 Açık Öğretim
06.30 Köy Kuşağı
07.00 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.05 Susam Sokağı
09.30 Hanımlar İçin
10.15 Dizi "Yaban Gülü"
11.05 Okul Televizyonu
15.00 Haberler
15.10 Çocuk Kuşağı
17.15 Dizi "Hayat Ağacı"
18.00 Yörelerimiz Türkülerimiz

Daha önce TV'de izlemeyenlere önerilecek bir yapım

"Dekoratör Kızlar" hoş ama boş bir dizi

Dunoyer, Mario Lanco.
Santa Isabella adlı savaş gemisi yıllar önce batmıştır... Savaş gemisinde bulunan milyarlık mücevherler de bu arada suyun dibini boylamıştır. Müchevherler arasında eski Fransız generallerinden Junat'a ait bir de top vardır. Abrentes düşesinin gözü bu değerli toptadır. Bu tür işlerin "piri" Arsene Lupin'den yardım ister. Lupin'in amacı olayları istediği gibi yönlendirip mücevherlere sahip olmaktır...
Ünlü roman kahramanı, "sosyete hırsızı" Arsene Lupin yeni bir macerasıyla tekrar karşımızda. Defalarca film ve televizyon dizilerine konu olan Lupin bu kez su altı harekatına kalkışıyor, tabii yine kendine özgü yöntemlerle; akıl dolu, ustaca...
İzleyin...
TV1, 2 Ocak Çarşamba, 22.05

● **HANIM** Yönetmen: Halit Refiğ Oyuncular: Yıldız Kenter, Eşref Kolçak, Fatoş Sezer, Faruk Dilaver. 1989 yapımı.
Görkemli bir Boğaziçi konağında genç yaşta ölen kocasının resimleri ve anısıyla yaşayan bir kadın... Ve hayattaki tek can dostu, kedisi "Hanım"... Öleceğinin öğrenen Olcay hanımın tek kaygısı kedisini güvenli bir yere verebilmektir... Ancak gitgide hoyratlaşan ilişkiler yumağı içinde, bu bile yerine getirilmesi güç bir iş olacaktır...
1989 yılı Antaya Film Festivali'nde "en iyi yönetmen" ödülünü kazanan Halit Refiğ'in "Hanım" filminde yaşlılık, ölüm, hayvan sevgisi temaları yer alıyor. Ama, sadece bunlar değil. Filmin içerisinde değişen, yok olan İstanbul ve buna paralel olarak yozlaşan insan ilişkileri var. Bir çöküşün, çürüyen ilişkilerin acısı beyazperdeye başarılı bir şekilde yansıtılmış "Hanım" filminde. Olcay Hanım'ın yaptığı son Boğaz gezintisi, "ölümü" ve final sahnesi filmin unutulmaz bölümleri...
Yıldız Kenter'in Olcay Hanım portresi dört dörtlük. Filmin senaryosu Nezihe Araz'a ait. Görüntü yönetmeni Çetin Tunca. ▶

18.30 Akşama Doğru
19.25 Dizi "Alıştık Artık-1"
20.00 Haberler ve Hava Durumu
20.40 Spor
21.00 Eğlence
"Arı Stüdyosu ndan
Naklen Yayın"
22.05 Dizi
"Arsene Lupin'in Dönüşü-1" ●
23.00 Doğu Ekspresi
00.00 Gün Biterken
00.15 Kapanış

TV 2

08.00 Okul Televizyonu
10.45 Açık Öğretim
12.15 Kapanış
18.12 Dizi
"Yalan Rüzgarı"
19.00 Haberler
19.50 Görünüm
20.35 Dizi "Alf"
21.00 Günlerle Gelen
22.00 Haberler ve
İngilizce Haberler
22.30 Haber Program
23.10 TV'de Türk Sineması
"Hanım" ●
00.40 Kapan

TV 3

20.00 TV'de Sinema
"Erkeklerin Savaşı" ●

22.00 Dizi "Bana Şans Dile"
23.05 Gece Konseri
00.05 Kapanış

TV 4

14.00 TV Okulu
18.20 Yabancı Dil Dersi
19.00 Dizi "Yıldızlara Ulaşmak"
19.45 Açık Öğretim
21.35 Komedi "Benim İki Babam Var"
22.40 Belgesel "Cousteau'nun
Dünya'yı Yeniden Keşfi"
23.40 Kapanış

3 Perşembe

TV 1

05.58 Açılış
06.00 Açık Öğretim
07.00 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.05 Susam Sokağı
09.30 Hanımlar İçin
10.15 Dizi "Yaban Gülü"
10.40 Okul Televizyonu
15.00 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
16.00 Çocuklar İçin
17.20 Dizi "Hayat Ağacı"
18.00 Müzik
18.20 Akşama Doğru
19.10 Merhaba Çocuklar
19.20 İnanç Dünyası
20.00 Haberler ve Hava Durumu
20.40 Spor
21.00 Dizi "Bana Şans Dile"
22.05 Ayın Konseri
22.50 Haber Program "Gündem"
23.40 Altın Yıllar
00.00 Gün Biterken
00.15 Kapanış

TV 2

08.00 Okul Televizyonu
10.45 Açık Öğretim
11.45 Kapanış
18.12 Dizi "Yalan Rüzgarı"
19.05 Haberler
19.35 Avrupa'dan Futbol
20.20 Belgesel "Türk Tiyatrosu"
21.00 Günlerle Gelen
21.30 Sorularda Nameler
22.00 Haberler ve İngilizce Haberler

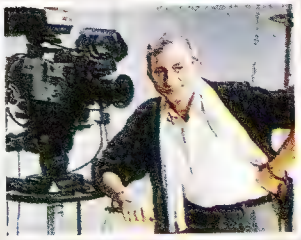

22.30 Kamera Arkası

"Dişi Bond"un akıl almaz serüvenleri STAR1'de

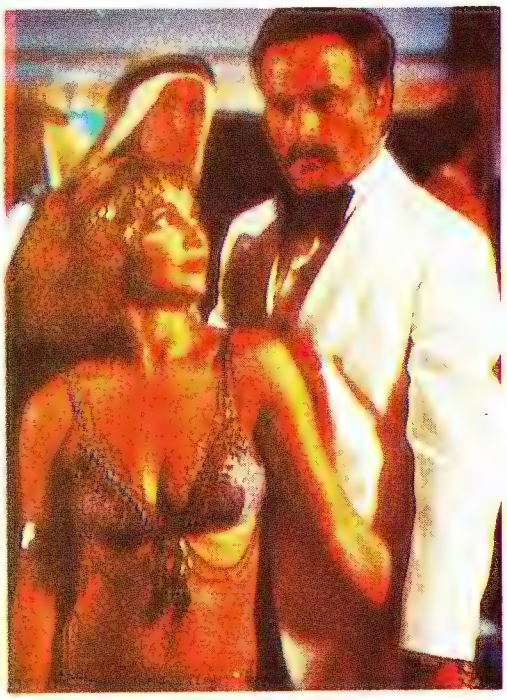

"Korsan'lı filmlerden hoşlanan büyük "çocuklar" için

TV2, 2 Ocak Çarşamba, 23.10

● **ERKEKLERİN SAVAŞI** (The Battle of the Sexes) Yönetmen: Charles Crichton Oyuncular: Peter Sellers, Constance Cummings, Robert Morley, Jameson Clark. 1960 İngiliz yapımı, orjinali 84 dakika.

Bir şirkette çalışan Angela oldukça başarılı bir iş kadınıdır... Dolayısıyla şimşekleri üzerine çeker... Bu durumu hazmedemeyen erkekler ondan kurtulmak için bir plan hazırlarlar: Bir yolunu bulup Angela'yı İskaçya'ya yollarlar... Onu ancak kazak" İskoç erkeklerinin yola getireceğini düşünmektedirler...

Erkeklerin Savaşı"nda yaşlı İskoç'u canlandıran "Pembe Panter Peter Sellers Angela yı yola getirebilecek mi?.. Birinci Kanal'daki "asık suratlı' haberler yerine bu keyifli komediyi tercih edin...

TV3, 2 Ocak Çarşamba, 20.00

● **KORSANLAR KRALI** (The Spanish Main) Yönetmen: Frank Borzage Oyuncular: Paul Henreid, Maureen O'Hara, Walter Slezak, Binnie Barners, John Emery, Barton Maclane. 1945 Amerikan yapımı, orjinali 100 dakika.

Hollanda'dan Karolina'ya göçmen götüren gemi Kartega yakınlarında batar. Gemiden kurtulanlar en yakın karaya sığınır ve validen yardım ister. Valinin hesabı ise başkadır: Kendisine sığınanları köle olarak çalıştırmak istemektedir. Geminin kaptanı kaçar... Aradan yıllar geçer... Kaptan, korsan olmuş ve intikam almak için adaya geri dönmüştür. Hem valinin işini görecek hem de kontesin kalbini çalacaktır...

Kaptan-korsan rolünde 40'lı yılların başarılı ismi 'Mahşerin Dört Atlısı", "Elveda Öğretmenim' filmlerinden anımsadığımız Paul Henreid var. Kontes'i ise kızıl saçlı, İrlanda kökenli Amerikalı oyuncu, unutulmaz Maureen O'Hara canlandırıyor. 'Korsanlar Kralı"nın hikayesi ise bildik:'Önce kötüler kazansa bile sonunda hakettiklerini bulurlar"...

Tarihi maceradan hoşlananlara...

TV3, 3 Ocak Perşembe, 21.00

● **FINDIKKIRAN-1** (Nutcracker: Money, madness, murder) Oyuncular: Lee Remick, Tate Bonovan, John Blover, Linda Kelsey. Orjinali 360 dakika.

Frances Bradshow tam bir

23.05 Dizi 'Büyük Tuzak'
00.00 Kapanış

TV 3

20.00 Dizi "Suç Avukatları-1"
21.00 TV'de Sinema
"Korsanlar Kralı" ●
22.50 Belgesel
23.40 Müzik 'Wired Show
23.55 Kapanış

TV 4

14.00 TV Okulu
18.20 Yabancı Dil Dersi
19.00 Dizi 'Yıldızlara Ulaşmak'
20.00 Açık Öğretim
20.25 Müzik
20.45 Açıköğretim
22.10 Belgesel 'Yaşama Savaşı
22.50 Dizi Süper Çocuk'

4 Cuma

TV 1

05.28 Açılış
05.30 Açıköğretim
06.30 Köy Kuşağı
07.00 Gün Başlıyor
09.05 Susam Sokağı
09.30 Hanımlar İçin
10.15 Dizi 'Yaban Gülü"
11.05 Okul Televizyonu
15.00 Haberler
15.10 Çocuk Kuşağı
17.15 Dizi 'Hayat Ağacı'
18.00 Gençlik Stüdyosu
18.30 Akşama Doğru
19.20 Dizi
'Geçmişe Açılan Pencere-1"
20.00 Haberler ve Hava Durumu
20.40 Spor
21.00 Hodri Meydan
21.55 Yerli Drama 'Yalnızlar-1' ●
23.10 Stüdyo Berlin
00.10 Gün Biterken
00.25 Kapanış

TV 2

08.00 Okul Televizyonu
10.45 Açık Öğretim
12.15 Kapanış
18.12 Dizi "Yalan Rüzgarı"
19.05 Haberler
19.10 İslam ve İnsan

20.00 Belgesel "Denizciliğimiz
20.25 Yarışma "Turnuva'
21.30 Ezgi Akşamı
22.00 Haberler ve İngilizce Haberler
22.30 Belgesel "Yıldızlar'
23.00 Toplu Gösteriler
'Avcı' ●
01.55 Kapanış

TV 3

20.00 TV'de Sinema
22.00 Dizi
"Bana Şans Dile
23.05 Belgesel
"Metropolitan Sanat Müzesi'
00.00 Caz
00.30 Dizi
01.20 Kapanış

TV 4

14.00 TV Okulu
18.20 Yabancı Dil Dersi
19.00 Dizi
"Yıldızlara Ulaşmak'
20.00 Açık Öğretim
20.25 Müzik
20.45 Açık Öğretim
22.10 Dizi
Double Trouble"
22.35 Belgesel '2000'e Doğru"
23.25 Video Müzik Türkiye
00.10 Kapanış

"fındıkçı"dır; güzel, şehvetli... Gözü yukarılardadır, bol para kazanmak ister. Bunun için yapmayacağı şey yoktur; baştan çıkarma, dolandırıcılık, sahte intiharlar vs... Avlarını tuzağa düşürmesi hiç de zor olmayacaktır... Dizinin ismi Türkçe'ye çevrilince "cuk" oturmuş.
Macera dizisi "Fındıkkıran" altı bölümden oluşuyor.
STAR1, 3 Ocak Perşembe, 20.40

● **YALNIZLAR-1** Yerli Drama "Yalnızlar" yalnızlığa mahkum bir dizi. "Biz yerli yapımlara ağırlık vermek istiyoruz" diye bas bas bağıran TRT'nin yerli yapımlara verdiği önemin(!) bir örneği "Yalnızlar". Aylar önce çekilmiş, "komisyon"dan geçmiş dizi hakkında tek satır bilgi yok; ne yönetmen, ne oyuncular belli ne de dizinin konusu. Bunun bir tek anlamı var: Saygısızlık ve sorumsuzluk... Her şey o gün belli olacakmış!
TV1, 4 Ocak Cuma, 21.55

● **AVCI** (The Deer Hunter) Yönetmen: Michael Cimino Oyuncular: Robert De Niro, John Cazale, John Savage, Merly Streep, Christoper Walken, Chuck Aspegren. 1978 Amerikan yapımı, orjinali 183 dakika.
Pennsylvania'da çelik işçisi beş arkadaş... Boş zamanlarında en zevk aldıkları şey ava çıkmaktır... Bir süre sonra aralarından üçü Vietnam'da savaşmak için orduya gönüllü yazılır. Vietnam bir cehennemdir... Esir düşerler. Rus ruleti oynarken bir numara çevirip Vietnamlılar'ın elinden kaçarlar... Yolda biri yaralanır; belden aşağısı hareket yeteneklerini yitirir, diğeri psikolojik tedavi görmek için Saygon'da kalır. Sağlam olarak eve sadece De Niro döner. Aradan zaman geçer... Uzun süre Vietnam'da kalan arkadaşlarından haber alamazlar. De Niro tekrar Vietnam'a gider. Arkadaşı hala yaşıyordur...

ABD'nin "kabusu" Vietnam üzerine çekilen en iyi filmlerden (ve en çok tartışma yaratanlardan) biri olan "Avcı' çarpıcı, "tokat" gibi bir film. Film ayrıca Rus Ruleti sahneleriyle ayrı bir etki alanı yaratmıştı: Bu filmden sonra Afganistan ve Lübnan'da savaşanların "Rus Ruleti"yle vakit geçirmeye başladıkları da biliniyor. Gösterildiği yıl "En İyi Film" ve "En İyi Yönetmen" de dahil olmak üzere beş Oscar kazanmış "Avcı". Merly Streep, sonradan kansere yakalanıp ölen kocası John Cazale'yle birlikte oynuyor. Yönetmen Michael Cimino ne yazık ki başarısını daha sonraki iddialı filmlerinde (Heaven's Gate, The Sicilian, Year of the Dragon) aynı başarıyı yakalayamadı... Televizyonda doğru düzgün film izlemekten hoşlananlar kaçırmamalı...
TV2, 4 Ocak Cuma, 23.00

"Avcı" , Vietnam üzerine çekilmiş iyi filmlerden

● **HAWAİ'YE BİLET YOK** (Hard Ticket To Hawaii) Yönetmen: Andy Sidaris Oyuncular: Ronn Moss, Dona Speir, Hope Maria Carlton, Harold Diamond. Amerikan yapımı.
Taryn adeta dişi bir 'Bond"tur...Arkadaşı Edy kaçırılır. Donna, Rowdryş ve karate ustası Jade le biraraya gelerek bir harekat planı hazırlarlar... Kadınlar da döver... Gece Sineması olarak zayıf bir film. 16 yaşından küçüklerle birlikte siz de yatağa gidebilirsiniz...
STAR1, 4 Ocak Cuma, 00.35

● **ELM SOKAGI'NDA KABUS** (A Nightmare on Elm Street) Yönetmen: Wes Craven Oyuncular: John Saxon, Ronee Blakley, Heather Langenkamp, Amanda Wyss. 1984 Amerikan yapımı, orjinali.
Lise öğrencileri geceleri korkunç rüyalar görmektedirler... Rüya gören öğrenciler sabahleyin öldürülmüş olarak bulunur. Kimse olayı çözemez... İnsanlar artık uyumaktan korkmaktadır... Rüyalar nasıl gerçek olmuştur?... Elm Sokağı'ndaki vahşetin sorumlusu bir sapık mıdır?.. Düşle gerçek arasında çok ince bir duvar vardır... 'Kan revan" korku filmi hayranlarına müjde. İşte, türün 'kült" filmlerinden biri ekranda.
STAR1, 5 Ocak Cumartesi, 22.05

5 Cumartesi

TV 1

06.58 Açılış
07.00 Açıköğretim
10.00 Haberler
10.10 Çizgi Film
11.00 Palet

12.10 Dizi "Lassie"
12.35 Start
13.05 Dizi "Teknik Direktör"
14.00 Haberler
14.15 TV'de Türk Sineması "Aşk ve Kin"
(Yön: Aram Gülyüz Oyn: Perihan

Savaş, Tarık Akan
Psikolojik dengesi bozuk bir kadın evli bir erkeği baştan çıkarır...)
15.45 Hafta Sonu
17.15 Gençliğin Dünyası
18.00 Tarihte Bu Hafta
18.15 Dizi
"Guldenburglar'ın Mirası"
19.05 Sivil Savunma
19.25 Şiir Dünyası
20.00 Haberler ve
Hava Durumu
20.40 Spor
21.00 Dizi "Bana Şans Dile"
22.05 Bir Başka Gece
00.05 Gün Biterken
00.20 Dizi
Ray Bradbury Oyunları'
00.45 Kapanış

TV 2

15.00 Çocuk dizisi
"Park Görevlisi"
15.25 Dizi 'Polis Akademisi'
15.50 Tatil Sineması "Stark 1"
17.30 Son 7 Gün Türkiye
18.00 Belgesel
"Dünyayı Dolaşıyoruz"
19.15 Dizi "Adalet-1"
20.05 Dünya Listelerinden
20.30 Bizim İnsanlarımız
21.00 Müziğimizde Kadın
22.00 Haberler ve
İngilizce Haberler
22.30 TV'de Tiyatro
"Vahşi Batı'
00.20 Kapanış

TV 3

20.00 Dizi
"Kökler'
20.55 Dünya Sinemalarından
"Kötü Rastlantı"
22.30 Video Müzik Türkiye
00.30 Kapanış

TV 4

18.30 Dizi Zil Çalınca
19.00 Dizi "Yıldızlara Ulaşmak"
20.05 Bir Kelime Bir İşlem
20.35 Gençlik Konserleri
20.55 Matematik Gözüyle
21.15 Gençliğin Dünyası

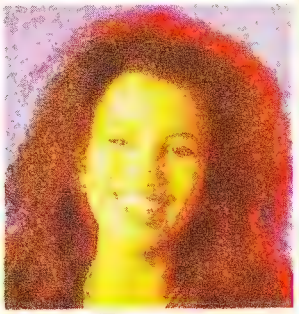

22.00 Pop Müzik
22.25 Dizi "21. Sokak'
23.15 Kapanış

SİNEMA

• **HAYALET** (Ghost) Yönetmen: Jerry Zucker, oyuncular: Patrick Swayze, Demi Moore, Whoopie Goldberg, Tony Goldwyn, Rick Aviles, 1990 ABD yapımı, 122 dakika

Sam Wheat bir sokak serserisi tarafından, evlilik planları yapmaya başladığı sevgilisinin yanıbaşında öldürülür. Ama Sam'in genç kadını tutkuyla seven, dünyadan ansızın ayrılmanın şokunu atlatamış "ruh"u gerçeği farkeder. Genç adam planlı bir cinayete kurban gitmiştir ve sevgilisi de tehlikededir... "Hayalet" 1990'ın sürpriz gişe rekortmeni. Bu belki son yıllarda giderek çoğalan ve Amerikalının "kadavra korkusu"nu (-"Ölü" sözcüğünü, önce "kayıp, sonra "X"le değiştirmeleri günlük yaşamdaki tedirginliklerini ortadan kaldıramadı!) dindiren filmler içinde en zekice kotarılmışı olmasından... Ama bizce "Hayalet"i asıl "ayıran" yanı dinselliği... Bazı eleştirmenlerin dediği gibi Hristiyan unsurlar ve imana göndermeleri (hangi film, en beğendikleri yönetmenlerinkiler de dahil bu unsurları taşımıyor?) değil sözkonusu olan... "Hayalet" post-AIDS çağda, "Aşk Dini"ni vazediyor (Spielberg'in "Sevgi Dini" ve Madonna'nın "Seks Dini"nden çok farklı)... Ve hakkettiği gibi yapıyor bunu. Yani, her şeyle hafiften dalgasını geçerek, şenlik duygusunu hep önde tutarak ve yalnız aşkı vurgulayarak... Ancak o "çiğ" tat nereden kaynaklanıyor derseniz; bir, klişe "dua"lardan, iki, zorla iman olmaz... Sonuç olarak gerilim, mizah, fantazinin iyi ve sürükleyici bir karışımı "Hayalet". O kadar deyip geçebilirsiniz ve keyifli bir iki saat için bu da yeter. Ama benim filmi seyrederken sevdiğim bir şiirin şu dizeleri aklımdan çıkmadı: "Mantıklı olan her şeyin nedenini aradım/ Nedenini aramadığım için artık yalnızca ölüme ve aşka inanıyorum". (H.B)

• **SIKI DOSTLAR** (Goodfellas) Yönetmen: Martin Scorsese, oyuncular: Robert de Niro, Ray Liotta, Joe Pesci, Lorraine Bracco, 1990 ABD yapımı

Mafyanın günlük hayatı ve "itirafçı" mafya üyesinin dramı... Amerikan sinemasının iş yapan filmler çekerken özgünlüğünü korumayı başaran ender ustalarından Martin Scorsese'ye bu yıl Venedik'te En İyi Yönetmen ödülü kazandıran film sıcağı sıcağına sinemalarda... Öykünün kahramanı Henry Hill sosyal antropolog Nicholas Pileggi'ye düzenli görüşmelerle "her şeyi anlatmış". Pileggi'nin filme konu olan çalışması ise 1985 yılının en çok satan kitabı olmuş. Sicilyalı bir anne ve İrlandalı bir babadan olma Hill daha küçük bir çocukken, 1955'de "aile"ye katılmış. 1980'de Federal Şahitleri Koruma Programı çerçevesinde itirafı tercih etmiş... Scorsese büyük mafya filmlerinin bir özelliği olan 'kötücül olanın görkemi"nden kaçınmış, yerine insan ilişkilerinin "yoğunluğu"nu koymuş. Filmde yönetmenin annesi ve Joe Pesci'nin katili Vinnie rolünde de babası oynuyor. Güçlü oyuncular, görsel virtüozite, nükteli bir anlatım, şiddet, tutku ve suç... (Ayrıntılı bilgi için bakınız; 82-83-84. sayfalar)

• **THE EXORCIST III,** Yönetmen: William Peter Blatty, oyuncular: George C. Scott, Ed Flanders, Jason Miller, Brad Dourif, 1990 ABD yapımı

1973 yılında ortalığı kasıp kavuran "Şeytan" filminin devamı. Bu kez büyük Şeytan yok, küçük ama fena halde kötü ruhlar var. Kurban genç bir rahibe...

• **DÜŞMANLAR, BİR AŞK ÜÇGENİ** (Enemies, A Love Story) Yönetmen: Paul Mazursky, oyuncular: Anjelica Huston, Ron Silver, Lena Olin, Margaret Sophie Stein, Alan King, 1989 ABD yapımı, 119 dakika

Üç kadın ve bir adam... Savaş boyunca kendisini saklayan hizmetçisiyle evlenip New York'a yerleşen Polonya Yahudisi bir entelektüel, tam metresiyle de dini nikahla evlenmeye kalktığında... Öldüğünü sandığı eski karısı karşısına çıkıverir... Isaac Bashevis Singer'in (Yidiş dilinin usta yazarı, 1978 Nobel'ini kazanmıştı) romanından çıkartılan senaryo ince bir hüzün ve kaderci bir şakacılık barındırıyor. Deyim yerindeyse; edebiyat tadında bir film... Mazursky dış sahnelerde (pencereden görünenler de dahil) çok etkileyici bir melankoliye yaslanmış. Allen'in nevrotik dalgacılığına bin kez tercih edilecek bilgece bir Yahudi ironisi filmi baştan sona sürüklüyor. Oyuncu seçimi mükemmel. (H.B)

• **ÇILGIN AİLE** (Parenthood) Yönetmen: Ron Howard, oyuncular: Steve Martin, Tom Hulce, Rick Moranis, Martha Plimpton, Keanu Reeves, Jason Robards, Mary Steenburgen, Dianne Wiest, 1989 ABD yapımı, 124 dakika

Çocuk nasıl yetiştirilir, kimler yetiştirir ?.. Halaların,. dayıla-

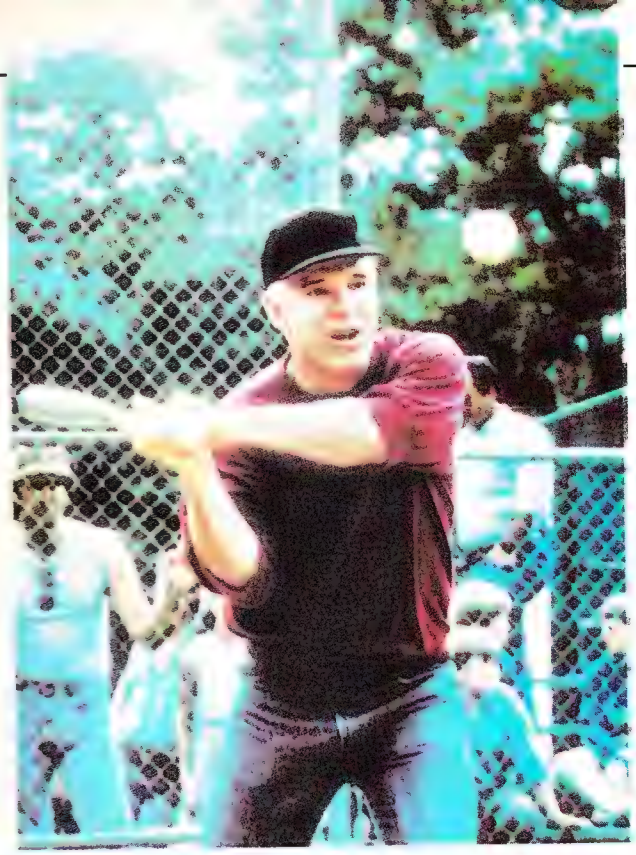

"Exorcist-III"de şeytan bu kez genç bir rahibeyi kurban seçiyor(üstte solda). "Çığın Aile"de müthiş bir baba olmaya kararlı Steve Martin (üstte). "Düşmanlar,Bir Aşk Üçgeni" inceliklerle dolu, ironiyle hüznün birleştiği bir film (solda)

rın, amcaların, teyzelerin işlevi nedir?.. Bir adam (S. Martin) örnek ve anlayışlı baba olmaya karar verirse... Çok karakterli, şamatacı bir komedi. Yardımcı kadın oyuncu (Dianne Wiest)) ve özgün şarkı ("I Love To See You Smile") dallarında Oscar'a aday gösterilmişti.

• **TELDEKİ KUŞ** (Bird on a Wire) Yönetmen: John Badham, oyuncular: Mel Gibson, Goldie hawn, David Carradine, Joan Severance, 1990 ABD yapımı, 110 dakika

Uyuşturucu mafyası aleyhine tanıklık yaptığı için yeni bir kentte, yeni bir kimlikle yaşayan Rick'i önce eski sevgilisi, sonra da içeri tıktırdığı adamlar bulur... Kaçma, kovalamaca, gırgır, entrika, biraz 68 havası... Her şey ilgiyi sürekli uyanık tutacak ama "gözünü çıkarmayacak" dozda... Ama kimi zaman "Yağmur Adam", "Son Imparator" filmlerindeki çalışmalarından tanıdığımız Hans Zimmer'in gerçekleştirdiği müzik filmin de önüne çıkıyor...

• **MAVİ SAVAŞÇI** (Blue Steel) Yönetmen: Kathryn Bigelow, oyuncular: Jamie lee Curtis, Ron silver, Clancy Brown, Louise Fletcher, 1990 ABD yapımı, 102 Dakika

Ailesinin itirazına rağmen polis olan Megan Turner (genç, güzel bir kadın) bir soygun olayında silahını kaybeder. Ama birdenbire o silahla cinayetler işlenmeye başlanır... Gerilim kurma konusunda erkeklere taş çıkartan, iddialı bir kadın yönetmenin elinden çıkmış bildik bir polisiye. İçine (biraz zorlamayla mı?) romans da katılmış.

VİDEO

• **KİM BU ADAM** (Who's Harry Crumb?) Yönetmen: Paul Flaherty, oyuncular: John Candy, Jeffrey Jones, Annie Potts, Bary corbin, 1989 ABD yapımı, 98 dakika

İyi bir dedektif olduğuna yalnız kendisi inanıyordu! Kaçırılan genç kızın esrarını çözme görevi "dünyanın en geri zekalı dedektifi" olduğunu düşünerek ona verilmişti... Ama Harry Crumb çözdü... İnişli çıkışlı bir komedi. Ama öyle bölümleri var ki, kahkahadan kırılmamak elde değil.

• **GELECEĞE DÖNÜŞ-2** (Back To The Future-2) Yönetmen: Robert Zemeckis, oyuncular: Michael J. Fox, Christopher Lloyd, Lea Thompson, Thomas F. Wilson, Joe Flaherty, 1988 ABD yapımı, 114 dakika

Yine zaman içinde yolculuk. Bu kez 2015 yılına. Marty'nin (J.Fox) başına o yıllarda gelecek kötü şeyleri önceden önleyebilmek için. Ama geri döndüklerinde birisinin zamanın akışını değiştirdiğini, bir başka zaman ekseni ve olaylar zinciri yarattığını farkederler... İlk Geleceğe Dönüş filminin başarısı üzerine çekilmiş ve umulan gişe hasılatını da sağlamış: ABD'de dört günde 43 milyon dolar hasılat. Filmi ülkemizde de sinemalarda 252 bin kişi seyretmiş. Fantazi-bilim-kurgu serüvenlerinden hoşlananlar için eğlenceli bir iki saat...

Seyret sakla

Ulkemizde video kaset piyasası kiralamaya dayanıyor. Oysa dünyada asıl yaygın olan sistem "Sell-Through" denilen dolu kaset satışı. Yeni yılla birlikte yaşamlarında video izlemeye özel bir yer ayıranlar kayıt kalitesi yüksek kasetlerle istedikleri gibi bir arşiv yapmaya başlıyabilecekler. Raksotek adıyla alışveriş merkezleri ve müzik mağazalarında satışına başlanan bu dizinin önemli yanı yalnız konulu filmler değil, belgeseller, çizgi filmler, şov programları, spor ve magazine kadar geniş bir yelpazeyi içermesi. Eminiz, kiralama sistemi nedeniyle konulu filmlere "mahkum" olan kimi video izleyicisi (oysa videonun çok keyifli yanlarından biri, sözgelimi bir doğa belgeselindeki olağanüstü güzellikteki kaplanı, dünya şirini penguenleri, en güzel gollerden yapılmış bir seçmeyi, bir futbol şölenini tekrar tekrar izleyebilmektir) bu yenilikten çok hoşnut kalacak. Bu ayın listesinde aralarında Benny Hill Show, Tanrıların Arabaları belgeseli, Buz Üstünde Carmen, Def Leppard'ın Histeria'sının (Heavy metalciler dikkat!) da bulunduğu tam yirmi kaset var.

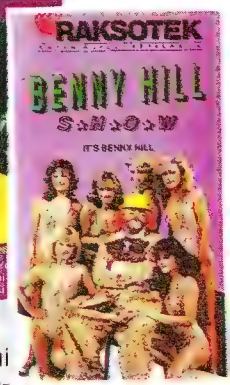

SÖYLEŞİ / BÜLENT ECEVİT

"Özal'ın politikası kimseyi bağlamaz"

Bülent Ecevit, yeni yıla girerken, Türkiye'nin gündemindeki önemli sorunlar üzerinde Nokta'ya konuştu. DSP Genel Başkanı, boş kararnameler, genel grev, sine-i millet, Körfez bunalımı, Kıbrıs ve Asil Nadir'le ilgili görüşlerini Ahmet Taner Kışlalı'ya anlattı.

Kışlalı: Türk işçisine grev ve toplu sözleşme haklarını bir anlamda siz sağlamıştınız. Türk işçi haraketinin bugün bir "genel grev" noktasına gelmiş olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ecevit: 12 Eylül'den sonra uzun süre, Türkiye'de işçiler sıkıntı çektiler, ağır baskılar altında kaldılar. Gelir düzeylerinde çok ciddi bir gerileme oldu. Ancak geçen yıl kendiliklerinden, çok ilginç eylem biçimleri oluşturdular. Yasaları çiğnemeden, toplumu rahatsız etmeden gerçekleştirdikleri direnişlerle hem kamuoyunun desteğini kazandılar, hem de kendilerine güvenleri arttı. Dokuz yıllık kayıplarını giderebileceklerini fark ettiler. Bu yıl da, Anayasa ve yasalardaki kısıntılar devam ettiği halde, işçiler dayanışmaları ve kararlılıkları ile belirli bir gelişme sağlıyorlar. Türk işçi hareketi erginlik çağına erişmiştir. Artık devletin de bu gerçeği göz önünde tutması ve işçilerin de ülke yönetimine etkin bir biçimde katılımı önündeki engelleri kaldırması lazım. Sınaileşme sürecine girmiş toplumlar, ancak örgütlü işçi kesimi ile uzlaşarak huzura kavuşabilir ve demokrasiyi yürütebilirler.

Bu dayanışma hareketinin başarılı olabilmesi için, sadece işçilerin sorunları ile ilgilenmemesi gerekir. İşçi hakları çölde bir vaha olamaz. Bütün toplumu kapsayan bir demokratik rejim olmadıkça, işçi hakları da gerçeklik kazanamaz. Onun için işçiler, bütün toplumun daha gerçek demokrasi gereksinimini karşılamaya ve bütün toplumu etkileyen adaletsizlikleri gidermeye öncülük etmelidirler. Eğer toplumun istemlerini, sorunlarını da dile getirirlerse, bu bakımdan topluma öncülük ederlerse, bütün toplumun desteğini kazanırlar. Nitekim Polonya'da bu olay görülmüştür.

Kışlalı: NATO'dan "çevik kuvvet" istemiyle ilgili Bakanlar Kurulu kararından birçok bakanın haberi bile olmadığı anlaşıldı. Konu tam tartışılırken, Sayın Özal, ülkeyi 1983'den beri, bakanlara önceden imzalattırılmış "boş kararnameler" ile yönettiğini açıkladı. Eski bir Başbakan olarak nasıl yorumluyorsunuz?

Ecevit: Sayın Özal'ın bunu böyle açığa vurması, aslında devlete ve kamuoyuna karşı bir meydan okuyuştur. Bunu bilinçli olarak yaptığına inanıyorum. Kendi kudretini ispat etmek ve kendi tabiri ile "korkusuzluğunu" ifade etmek için "Ben her şeyi yaparım, kimseyi umursamam" demektedir. Bu kararnameler olayı bir skandaldır. Herhalde Özal'ın ve hükümetin bu laubalice davranışının hesabı sorulmalıdır. Yoksa kimse artık Bakanlar Kurulu'nu ciddiye almaz. Eğer kendi kendilerine saygıları varsa, buna ilk tepkinin de Bakanlar Kurulu üyelerinden gelmesi gerekir.

Kışlalı: İç ve dış siyasette, giderek rejimin bir tıkanma ile karşı karşıya kaldığı izlenimi var. SHP ile DYP'nin "sine-i millet" formülü, bir çıkar yol oluşturabilir mi?

Ecevit: Aslında bu iki muhalefet partisinin ne istedikleri belli değil. İkide bir "sine-i millet" diye ayağa kalkıyorlar. Üç yılı aşkın bir süredir her gün sabah akşam "erken seçim" diyorlar. Fakat ne erken seçimi sağlayabildiler ne de "sine-i millet"e dönebildiler. Bir kararsızlık içindeler, ne yapacaklarını bilemiyorlar. Herhangi bir parti tek bir isteği üç yıl sabah akşam vurgulayıp da sonuç alamamışsa, o partide ne doğru dürüst strateji ne doğru dürüst politika var demektir. Erken seçimden sonuç alamayacakları belli olduktan sonra başka konular üzerinde eleştirilerini, isteklerini, çıkışlarını yoğunlaştırmaları gerekirdi.

Kışlalı: Rejimdeki darboğazı aşmak için sizin önerileriniz nedir?

Ecevit: Aslında sorun bana göre, "sine-i millet"e dönüp dönmemek ya da "erken seçim" konusu değil, seçim sistemi konusu. Bu seçim sistemi ile erken ya da zamanında yapılacak seçimden, topluma huzur getirecek, rejimi tıkanıklıktan kurtaracak bir sonuç çıkamaz. Çünkü bu seçim sistemi ulusal iradeyi meclise yansıtmıyor. Hatta bazen tersine çevirerek yansıtıyor. Herhangi bir parti yüzde 25 dolaylarında oyla iktidara gelebilir veya yüzde 35 dolaylarındaki oyla muhalefet de kalabilir. SHP ile

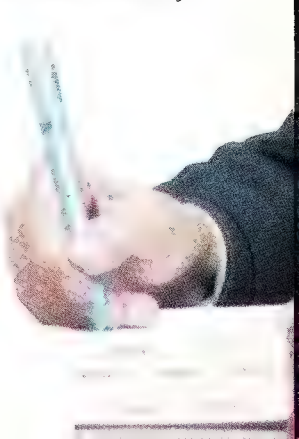

DYP de, ancak yüzde 20 ile 25 arasında oy alabilmeyi umdukları için, iktidar umutlarını bu şans oyununa bağlamışlardır. Hangi parti yüzde 25 dolayında oy ile Meclis' te salt çoğunluğu elde edip iktidara gelse, kendi başını belaya sokmaktan kurtulamayacaktır.

Kışlalı: Batının tutumundan hayal kırıklığına uğrayan Sayın Özal, Türkiye'nin bunalımdan sonra tutum değiştirebileceğini söylüyor.

Ecevit: Niçin bunalım sırasında değil de, bunalımdan sonra? Türkiye'nin başı belaya girecekse, bu bunalım sırasında Sayın Özal tarafından izlenen politika sayesinde girecek. Onun için bunalım süresince Amerika'ya bağımlılığı sürdürelim, isteklerini yerine getirelim, ondan sonra başımızın çaresine bakalım yaklaşımını anlayamıyorum. Batı'nın Türkiye'ye Körfez Krizinde uğradığı kayıplar nedeniyle gereken ilgiyi göstermemesi de yeni bir şey değil. Sayın Özal Türk kamuoyunu aylardır aldattı. Bunalımdan önce Türkiye'ye verilmesi söz konusu olan ve bir kısmı hurdaya ayrılacak silahları bunalımdaki tutumu nedeniyle elde edilen bir kazanımmış gibi sundu. Suudi Arabistan'ın 1 milyar dolarlık yardım sözünü, çok büyük bir kazanımmış gibi ilan etti. Oysa Amerikalı kongre üyeleri bile isyan ediyorlar: "Suudi Arabistan bu kriz dolayısı ile, yıllık petrol gelirlerini 50-52 milyar dolar arttıracak; ama ne Türkiye'ye, ne Ürdün'e, ne Mısır'a yardım yapıyor, ne de bizim askerlerimizin ihtiyaçlarını karşılıyor"diye.

Kışlalı: Sayın Özal Saddam ile görüşmenizi ulusal politikaya karşı sayıyor ve sizi de, Erdal İnönü'yü de suçluyor.

Ecevit: Bir kere Sayın Özal'ın Körfez Krizi karşısında saptadığı ve izlediği politika ulusal bir politika değildir. Millete danışılarak, TBMM'ne danışılarak, hatta hükümette tartışılarak saptanmış bir politika değildir. Bu Turgut Özal adlı şahsın politikasıdır. Türk vatandaşını bağlamaz, beni bağlamaz, hiç bir siyasal lideri bağlamaz. Öte yandan, ABD bile Irak'la devlet başkanları düzeyinde diyaloğu kabul etmişken, bize ne oluyor da, hayır Saddam ile asla diyalog kurmayız diyelim? Kafasını savaşa takmış, hesabını ona göre yapmış olan Sayın Özal, şimdi bu hesabının tutmadığını görünce, kime saldıracağını bilemiyor.

ADEM ALTAN / NOKTA

Kışlalı: Sayın Özal'ın Saddam'la ilgili son açıklama ve konuşmaları, alışılmış diplomatik dili çok aşıp neredeyse küfür sınırına giriyor. Nasıl yorumluyorsunuz?

Ecevit: Sayın Özal ve Sayın Bush telefonda fazla sık konuşuyorlar ve üzüm üzüme baka baka karar ır kabilinden, üslup bakımından da birbirlerine benzer hale geliyorlar. Örneğin Bulgaristan ile sorunumuz olduğu zamanlarda, Özal'ın Jivkov'a yönelttiği birtakım müstehcen sayılabilecek sözlerin benzerlerini şimdi Bush Saddam'a yöneltiyor. Zaten kendine güvenen, ne yapacağını bilen bir lider bu kadar kaba saba konuşmak gereğini duymaz, gerekeni yapar. Atatürk'ün, İsmet İnönü'nün Kurtuluş Savaşı süresince verdikleri demeçleri, yaptıkları konuşmaları incelerseniz, Türkiye'yi işgal etmiş olan devletlere ve milletlere karşı bile, bir kaba söz, saygısızca söz bulamazsınız. Ama Sayın Özal belki bunu da Atatürk'ün hatalarından biri sanıyordur!

Kışlalı: Körfez bunalımının Kıbrıs sorununa etkileri neler olur?

Ecevit: Körfez Krizi konusunda Özal, ABD'ye angaje olurken, birtakım hesaplar yapmıştı. Bu arada, ABD'nin ve Batılıların Kıbrıs konusunda Türkiye'ye yaptıkları baskıların kalkacağını sanıyordu. Ama ben, Türkiye bu işi ciddi tuttuğu sürece, Kıbrıs Türklerinin ödün vermeye zorlanabileceğine inanmıyorum. O bakımdan kaygı duymuyorum.

Kışlalı: Asil Nadir olayının zamanlaması bir rastlantı mı?

Ecevit: ABD ve İngiltere önceleri Kıbrıs'ta Asil Nadir'i kullanmayı düşünmüşlerdi. Asil Nadir'in kendini kullandırtmayacağını, gerçek bir Kıbrıs Türk milliyetçisi olduğunu gördükleri zaman da, ona karşı tavırları derhal değişmiştir. Asil Nadir aslında sömürgecilik sürecini tersine çevirmiştir. Şimdiye kadar sömürgelerden, eski sömürgelerden veya az gelişmiş ülkelerden, İngiltere gibi gelişmiş, emperyalist veya eski emperyalist ülkelere kaynak aktarılırken, Asil Nadir İngiltere'den bir eski sömürgesi olan Kıbrıs'a kaynak aktarmıştır. Bunu da İngilizlerin pek hazmedemediklerini görüyoruz...●

MGK'DA NELER KONUŞULDU?

Körfez'de Kürt devleti korkusu...

Eski genelkurmay başkanı Necip Torumtay'ın istifa nedenlerinden biri olduğu öne sürülen MGK toplantısında konuşulanlar, ordu içinde, "Kuzey Irak'ta bir Kürt devleti" kaygısının çok güçlü olduğunu gösteriyor. Askerler, bu ihtimali önlemek için neler öneriyor? Sonuçta bir Kürt devleti engellenemezse neler yapılmalı?

"Körfez'de çıkabilecek bir savaş bittikten sonra Türkiye'nin üzerine düşen en büyük görev, bölgede bağımsız bir Kürt devleti kurulmasını önlemek olmalıdır."

Cumhurbaşkanı Turgut Özal'a göre askerlerin Milli Güvenlik Kurulu'nda dile getirdiği en önemli endişe işte buydu. Kurul'a sunulan bir raporla, kriz sonunda Kuzey Irak'ta bir Kürt devleti kurulabileceği ihtimali hatırlatılarak, "dış devletler tarafından bu konuda ne destek sağlanabilir ve bu ihtimali önlemek için ne tür tedbirler alınabilir" soruları soruluyordu.. Alınacak tedbirlere rağmen fiilen bir Kürt devleti kurulması durumunda Türkiye'nin muhtemel hareket tarzlarının neler olabileceğinin tartışılması ise Türk yetkililerinin konuya ilişkin endişelerinin ciddiyetini açık bir biçimde ortaya koyuyordu. Nokta, Orgeneral Necip Torumtay'ın istifa nedenlerinden biri olduğu öne sürülen olaylı Milli Güvenlik Kurulu toplantısında neler konuşulduğunu saptadı.

Aşama Aşama Kriz... Milli Güvenlik Kurulu'nda Körfez kriziyle ilgili değerlendirmede olayın üç sahfada geliştiği kaydediliyordu.. Birinci aşamayı Birleşmiş Milletler ambargosunun oluşturduğu hatırlatılarak "ambargonun Irak'ı tek başına attığı adımdan geri döndürmeye yeterli olacağı şüphelidir. Ambargonun daha ziyade bilahare yapılacak bir askeri harekat için Irak'ı zayıflatma, iç istikrarı bozma, moral düşüklüğü yaratma ve rejime karşı hareketlerin başgöstermesini sağlama gibi sonuçları olabilir" deniliyordu. İkinci aşamada ABD ağırlıklı çok uluslu gücün yığınak yaptığı belirtilerek bu gücün kısa bir süre sonra taarruza geçebileceği ifade ediliyor ve üçüncü aşamada silahlı bir çatışmanın başlayacağı belirtiliyordu.

Karşılaşılabilecek senaryolar... Milli Güvenlik Kurulu'nda Körfez krizinde karşılaşılabilecek senaryolar da üç aşamalı olarak değerlendiriliyordu... Bunlardan ilkine göre Irak Kuveyt'in işgaline son vererek kendi ulusal sınırlarına çekilecek, ardından da uluslararası çapta bir diplomatik atağa geçecekti. Bu senaryonun en arzu edilen senaryo olduğuna ilişkin bir de not düşülmüştü. Ancak Irak'ın bunu kendi kamuoyuna benimsetmekte güçlük çekeceği için zayıf bir ihtimal olduğu da özellikle belirtiliyordu.

İkinci senaryo krizin yarattığı bir iç istikrarsızlık veya bir dış müdahele sonucunda Saddam yönetiminin işbaşından uzaklaştırılması ve yeni bir rejimin oluşturulması ihtimali üzerine kurulmuştu. Üçüncü senaryo ise adım adım yaklaştığımız bir aşamaydı: "Krizin sonundaki bir dış askeri müdahalenin etkisiyle Irak kuvvetlerinin Kuveyt'i terketmeye

Torumtay'ın istifasının ardında yoksa "Kuzey Irak'ta bir Kürt Devleti" korkusu mu yatıyor?

zorlanması, harekatın çeşitli cephelerde Irak topraklarına sirayeti, mevcut rejim buhranı ve otorite boşluğu içerisinde Kuzey Irak'ta bağımsız bir Kürt devletinin teşekkülü, bunun yanında Irak'a hasım İran ve Suriye gibi ülkeler tarafından Irak'ın toprak bütünlüğüne karşı tecavüzlerin başgöstermesi..."

Türkiye'nin izlemesi gereken siyaset MGK'da görüşülen raporda krizin çatışma aşamasına gelmeden söndürülmesinin ideal olduğu, ancak Körfez krizinin karmaşık karakteri nedeniyle Türkiye'nin Irak'a karşı izleyeceği siyasetin hedef ve ilkelerinin sürekli olarak incelenip güncelleştirilmesi gerektiği de belirtiliyordu. Türkiye'nin Irak'a karşı izleyeceği uzun vadeli siyasetin kriz sonrasında ortaya çıkacağı belirtiliyor, yakın ve orta vadeli siyasetler de şöyle sıralanıyordu.

"Türkiye krize mümkün olan en düşük ölçüde bulaşmalı, buna mukabil siyasi, askeri ve ekonomik alanlarda güçlü, itibarlı ve kazançlı olarak çıkmayı sağlayacak bir siyaset izlemeli...

Mevcut krizin Irak'ın Kuveyt'teki fiili işgalini sona erdirecek; meşru sınırlar içerisinde Irak'ın toprak bütünlüğünü ihlal etmeden şimdiki rejimin işbaşından uzaklaştırılmasını sağlayacak; uluslararası hukuka ve Batılı değerlere saygılı bir rejimin yerleşmesini tesis edecek biçimde sonuçlandırılmasına gayret sarf edilmeli...

Kriz sonunda, önce Türkiye'nin Batı için sadık, güvenilir ve vazgeçilmez derecede önemli bir ülke olduğu, daha sonra Ortadoğu ülkeleri için de aynı derecede önemli bir köprü rolünün bulunduğu kanaatini güçlendirecek bir politika izlenmeli...

Gene kriz sonunda Irak'ta oluşacak rejimle Türkiye arasında yeniden karşılıklı menfaat, güven, iyi niyet ve hak eşitliği ilkelerine dayanan dostluk ilişkilerinin ve işbirliği imkanlarının ihdasına ve geliştirilmesine çalışılmalı; her iki ülke için hassasiyet arzeden sorunların çözümünde Türkiye'nin menfaatlerini koruyacak ölçülü bir esneklik içinde, sorunların büyümesine yol açmayacak, kararlı, serinkanlı ve basiretli bir politika uygulanmalı..."

Kürt Devleti ihtimali MGK raporunda, Türkiye'nin kriz sonrası izleyeceği siyaset konusunda en çok zorlanacağı alanın bölgede bir Kürt devleti kurulması ihtimali olduğu belirtiliyordu. Kriz şartlarının etkisiyle Kuzey Irak'ta bağımsız bir Kürt devletinin kurulması ihtimalinin Türkiye'ye karşı yaratacağı tehdidin ve olumsuz etkilerin dikkate alınması gerektiği, bu konudaki gelişmelerin önemle takip edilmesinin şart olduğu belirtiliyordu. Uygun zaman ve zeminde ilgili ülkeler, milletlerarası kuruluşlar ve özellikle ABD nezdinde gerekli girişimler politik ve diplomatik temasların ısrarla sürdürülmesi vurgulanıyordu. Kriz sonrası endişe duyulan bir başka nokta da İran ve Suriye gibi ülkelerin Irak'ı işgal ihtimaliydi. Bu nedenle bu ülkeler nezdinde şimdiden siyasi ve diplomatik girişimlere başlanılması gerekiyordu. Bu arada kriz nedeniyle Türkiye'nin Yunanistan'la ilgili sorunları, Kıbrıs sorunu ve bölücü terör faaliyetlerine yol açaçak gelişmeleri önleyici tedbirlerin kontrollü olarak yürütülmesi gerektiğinden de söz ediliyordu.

Krizden sonra MGK'da Körfez krizi sonrası için belirtilen hedefleri gerçekleştirmek amacıyla takip edilecek hareket tarzları ve ilkeler de tartışılmıştı. Bunlardan birincisi, Türkiye'nin Batı için vazgeçilmez bir ülke olduğuna ilişkin kanaati güçlendirmek amacıyla yapılacak girişimlerin belirlenmesiydi. Türkiye'nin Orta Doğu ülkeleri için önemli bir köprü rolü üstlenmesinin belirtilmesi ve bu kanaatin güçlendirilmesi için girişimler yapılması da ilkeler arasında yer alıyordu. Türkiye, kriz sonrasında ülke için yararlı çözüm yollarının oluşmasında da katkıda bulunmalıydı. Orta Doğu ülkeleri arasında adil bir gelir dağılımı, istikrar ve refah şartlarının oluşumunu sağlamak için ilgili ülkelerle temaslar kurulması gerekiyordu. Kriz süresince İran'la olan ilişkiler de araştırılmalı ve hangi konularda temas ve girişimde bulunulması gerektiğine dikkat edilmeliydi.

Irak'a yönelik bir askeri harekatın muhtemel oluşu ve yalnızca Güney'de yapılacak bir harekatın başarı ihtimali değerlendirilmesi ve Türkiye'nin Kuzey'den harekata zorlanması halinde nelerin talep edileceğinin de belirlenmesi gerekiyordu. Harekat sonrasında Irak'ta oluşabilecek yeni tablo karşısında Türkiye'ye yararlı ve zararlı yönler belirlenmeli, ortaya çıkabilecek ihtimallerden Türkiye için yararlı olacaklara Türkiye'nin menfaatleri istikametinde nasıl etki yapılacağı da araştırılmalıydı. MGK'ya sunulan raporda yer alan bir başka endişe Irak'ta kriz sonrası oluşacak devlet modelinin İran'daki devlet modeline benzeme ihtimaliydi. İran'ın bu süreci etkileyip etkileyemeyeceği ve Türkiye'nin bunu önlemek için kullanacağı yöntemlerin neler olacağı da araştırılmalıydı. Konuşulan bir başka konu da Kriz sonunda ABD'nin bölgedeki rolü üzerineydi. Bölgede bir savunma paktı, üs veya başka türlü organizasyonların oluşturulması ihtimaline karşı Türkiye 'nin ne yapması gerektiği de devletin kararlaştıracağı politikalar arasında yer alıyordu. MGK raporundan çıkan sonuç şuydu: Kriz bitse de Türkiye için bölgedeki sorunlar sona ermiyordu. Türkiye kriz sonrası izleyeceği politika için de bugünden düşünüp taşınmaya başlamalıydı ●

Bakalım Körfez krizinin ardından neler gelecek?

CÜNEYT CANVER YAZDI

"SHP'nin içyüzü"

HEP milletvekili Cüneyt Canver, Magic Box'un "Kırmızı Koltuk" programında zaman yetersizliği yüzünden söyleyemediklerini Nokta için yazdı. Canver'in yazdıkları ayrıldığı partisi SHP'ye yönelik. Üstelik ANAP'ta yaşanan "kararname skandalı"na benzer bir skandalı da Canver ilk kez kamuoyuna açıklıyor. Seçim sistemi, skandal ve sine-i millet başlıklarıyla Canver üç konuda eski partisinin içyüzünü kaleme aldı. Canver, SHP'nin perde arkasını kamuoyuna açıklamasının gerekçesini şöyle ortaya koyuyor:

İktidar partisinin ne olup olmadığını herkes artık biliyor. Bu arada kendisini "umut" gibi göstermek isteyen bir siyasi parti var. Bu siyasi partinin iç işleyişlerini, amaçlarını irdelediğimizde iktidar partisinden pek farklı olmadıkları kolayca görülecektir. Birbirine alternatif gibi gösterilen bu üç partinin birbirinden en ufak bir farkı yoktur. SHP ve DYP şimdilik ANAP'tan farklı gözükmektedir. İktidara geldiklerinde ANAP olacaklardır.

İş işten geçtikten sonra anıları yazmak yerine, "testi kırılmadan" kamuoyunu uyarmanın görevlerim arasında olduğu düşüncesiyle bunları yazmak istedim. Artık ANAP kötüdür demek yetmez, sen iyi misin, farkın ne, kamuoyu bunu bilmek istiyor."

Seçim sistemi. SHP bu iktidarın yüzde 36 oy oranı ile Meclis'te yüzde 65 oranında sandalyeye sahip olduğunu ve sistemin adil olmadığını her fırsatta tekrarlar durur. Ama siz SHP'nin bu seçim sistemini değiştirmek için herhangi bir çaba sarfettiğini duydunuz mu? Duyamazsınız çünkü SHP eleştirdiği seçim sistemiyle iktidar olmak istemektedir.

SHP'den ayrılmadan önceki son Parti Meclisi toplantısında bu sorunu dile getirdiğimde, o zamanki Genel Sekreter Deniz Baykal'ın verdiği yanıt kara mizah örneğidir ve SHP'nin yöneticilerinin demokratikleşme konusunda ne denli içtenlikli olduklarının kanıtıdır.

Sayın Baykal, seçim sistemi değişikliği ile ilgili sorumuzu çayından bir yudum alarak "hele bir iktidar olalım bu işi sonra düşünürüz" diye yanıtlamıştır.

Skandal! 1988 yazı. Hikmet Çetin grup başkanvekili. Ben odasındayım. Hepimizden imza alınmıştı. O sırada Tunceli'ye gitmekte olan Mehmet Ali Eren araba telefonundan, İstanbul'da olan Ahmet Türk de yine telefonla aranarak "Meclis'in olağanüstü toplantıya çağrılması amacı ile milletvekillerinden imza alındığını, bunu onaylayıp onaylamadıklarını sordu" ve her ikisi de benim gibi imza vermeyi kabul ettiler. Bizlerden Meclisi olağanüstü toplantıya çağırmak için alınan imzalar daha sonra üstü doldurularak kamuoyuna "SHP milletvekilleri sine-i millet için toplu olarak imza verdiler" diye İnönü tarafından basına açıklandı. Hepimiz birbirimize "bu da nereden çıktı" diye sorduk. ANAP'taki kararname skandalına benzer bir skandalı biz iki yıl önce yaşamıştık.

ADEM ALTAN / NOKTA

Sine-i millet masalı. Yine son Parti Meclisi toplantısında biz sol kanat olarak Özal'ın Cumhurbaşkanı seçilmesine engel olmanın yegane yolunun Meclis'i boşaltmak olduğu-

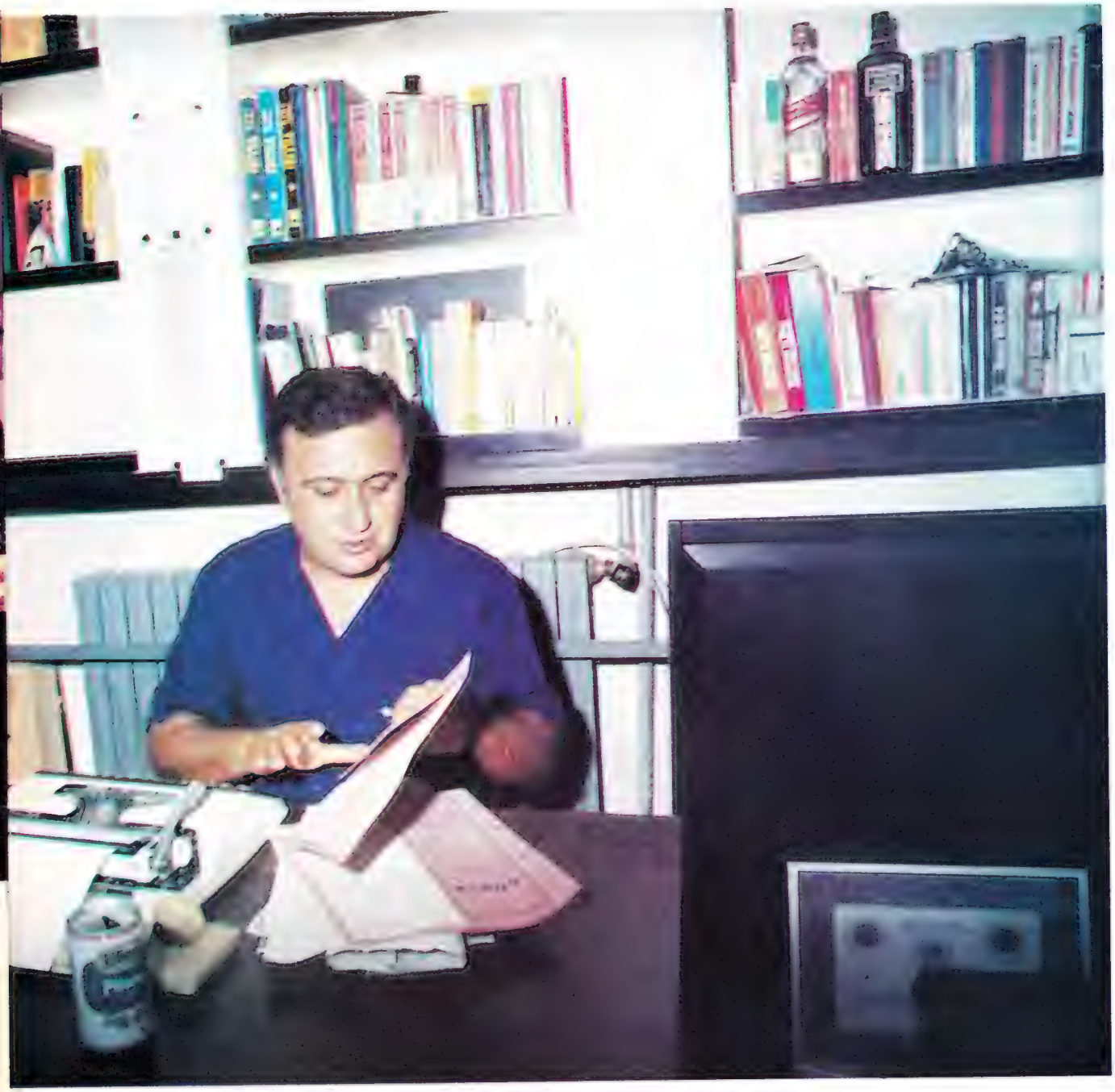

nu savunmuştuk. Sayın Baykal ve İnönü karşı çıktılar. Ama hiç hesapta yokken sayın İnönü grupta yaptığı bir konuşmada "sine-i millete dönmekten" söz etti. Doğrusu herkesin üzerinde şok etkisi yarattı. Ancak Sayın İnönü daha sonra "hata ettim" diyerek bu açıklamasından geri döndü.

13.9.1989'da İstanbul milletvekili Sayın Baştürk'ün "demokratik bir seçim yasası hazırlanarak derhal yasalaşmasının sağlanması ve ardından erken genel seçime gidilmesi konularında ANAP grubundan yeterli güvencelerin alınması koşulu ile TBMM başkanlık divanına aday bildirileceği hususlarında" SHP grup yönetim kuruluna verdiği önergeye verilen yanıt ise çok ilginçtir.

"Korunması gereken ana değer, çoğulcu, katılımcı, parlamenter demokrasidir. Demokrasinin bir sistem olarak bir bütün halinde işlerlik ve süreklilik kazanması amacımıza hiçbir aşamada ters düşemeyiz. Demokrasinin temel kurumlarından olan TBMM'nin daima çalışır olması ve çalışır kalması bu programımızın bir parçasıdır. TBMM'nin her türlü el atmadan, engellerden esirgenmesi zorunludur. Sorunların tek çözüm yeri ulusal iradenin kaynağı olarak TBMM olmalı ve öyle kalmalıdır. Krizlerin ve bunalımların TBMM'ye el atarak, onu engelleyerek, susturarak çalışmasına son ya da ara vererek aşılması anlayışı terk ve yok edilmelidir."

Yine Sayın İnönü'nün 24 Nisan 1986 tarihli Milliyet gazetesine verdiği demeç de sine-i millet konusuna açıklık getirmektedir:

"Eğer Kurtuluş Savaşı sırasında bile bu parlamento açık kalmışsa hiçbir koşul parlamentonun kapanması için gerekçe sayılmamalı ve yapılmamalıdır." ●

Lastikl
ko
mod

Lastiklerinizin performansı, aracınızın gücü ve hızı ile ne kadar doğru orantılı?

Bridgestone, lastik üretirken araçlarınızı sizden daha iyi tanımanın, daha iyi bilmenin büyük sorumluluğunu, asla unutmaz!

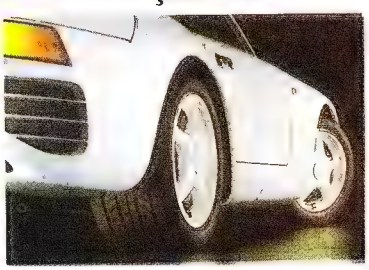

En ekonomik araçtan, prestiji, kapasitesi, performansı en yüksek araca kadar -her marka ve model aracın- gücü... güvenliği ve hızı ile doğru orantılı lastiğini Bridgestone üretir!

Yanaklarının esnekliği ve özel kuşak katları ile Bridgestone, en zor yol koşullarında bile aracınıza yumuşak bir sürüş özelliği, size etkili bir direksiyon hakimiyeti kazandırır.

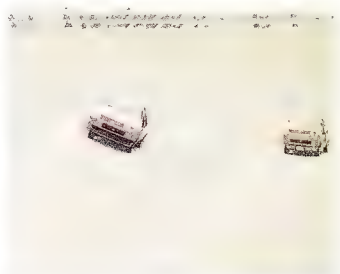

Yolu tam kavrayışıyla aracın performansını yükseltir. Yuvarlanma direncinin düşüklüğü, daha az yakıtla daha çok mesafe almayı sağlar. Özel desen dizaynları ile uzun ömürlüdür. Viraj alma güvenliği ile kaymayı, savrulmayı önler.

BRIDGESTONE Yolunu Bilir...

leriniz

aç

el?

rpm/radar cdp europe

Bugün, dünya sürücülerinin, araçlarında yolunu bilen bir lastiğe, Bridgestone'a güvenmelerinin temel nedeni budur.

Karar sizin... Ya şimdiye kadar olduğu gibi lastikte bulduklarınızla yetineceksiniz ya da aracınızın performansını yükselten bir lastikle... Bridgestone ile yola çıkıp, güvenle ilerleyeceksiniz.

Meteoroloji'nin önemi

Meteoroloji İşleri Genel Müdürü Faysal Geyik gün geçmiyor ki TBMM kürsüsünden anılmasın, bazı köşe yazarlarının sütununa konuk olmasın. Hem de icraatıyla hiç ilgisi olmayan bir konuda. Her önemli istifanın ardından gerek politikacılar, gerekse gazeteciler istifanın önemini vurgulamaya kalkıştıklarında hemen örnekleyiveriyorlar: "Tabii canım, istifa eden meteoroloji işleri genel müdürü değil ya..." En son Genelkurmay Başkanı Necip Torumtay'ın istifası ile gündeme gelen Faysal Geyik, Nokta'ya Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğünün de en az diğer genel müdürlükler kadar önemli olduğunu belirterek, şöyle diyor: "Bir gün hava tahmini vermeyelim de görsünler bakalım meteoroloji ne demekmiş, ne kadar önemliymiş..."

Faysal Geyik bu öneme artık bedel de biçildiğini müjdeliyor, hafif intikamcı bir yüz ifadesiyle: "Meterolojinin verdiği hava tahminleri artık parayla satılacak. Sırf TRT'nin meteorolojiye günlük maliyeti 250 milyon lirayı buluyor. Türk Hava Yolları, Denizcilik İşletmeleri ve hava durumu veren gazeteler de artık yeni mali kaynaklarımızı oluşturacak..."

BİR YORUM

"Olü-severlik"

İyi bir tesadüf... Dün Saddam'ın ruh dünyasını yansıtan haberleri okuduktan sonra, akşam da Alev Alatlı'nın "Bana Bir Türkü Söyle" adlı romanının beyazperdeye yansımasını seyrettik. Alatlı'nın bu mükemmel romanı, "Bay Başkan" adıyla beyazperdeye aktarılmıştı. (...) Eser, Türk toplumuna tutulmuş bir ayna gibi... Sağdan soldan hemen hepimize... Ve aynadaki tiplerin belirgin iki özelliği: Biri Alatlı'nın "ben-severlik" diye tercüme ettiği "narsisizm", öteki ise "ölü-severlik" diye tercüme ettiği "nekrofili" hastalıkları...

Ve Alatlı, özellikle de radikal politik akımlarda görülen bu ruhi sağlıksızlık sürecini şöyle bir sıralamayla gözler önüne seriyor.

"Narsisizm, Sadizm, Nekrofilya, öyle gider..."

Kendine hayranlığın başkalarını horlama olarak ortaya çıkması ve zamanla "ölüm" tutkusuna dönüşmesi!..

(...)

Öfkenin, nefretin, ölümün, ideoloji maskesiyle yüceltilmesi... Sadece sol aşırılıkta değil. İran devriminden Hitler'e, Mussolini'ye, Orta Çağ engizisyonlarına uzanan bir ölü-severlik...

Hafif türleri, maçlardaki "ölmeye geldik" veya "seni sevmeyen ölsün" sloganlarına kadar uzanan bir ruh hastalığı... Çünkü "ben" veya "biz" en iyidir, en yücedir, öyleyse "sen" veya "siz" yokedilmesi gereken "kötü"lersiniz! Öyleyse peşinden gittiklerimiz de "mükemmel" ve "en iyi"dir: "Tanrısal bir führer'e veya onun doğrularına tapınmak..."

Burada "führer" yerine, putlaştırılan başka isimleri, Lenin'i, Stalin'i, Humeyni'yi de koyabilirsiniz...

Alatlı'nın bu muhteşem eseri, Türk romanına yoksulluğunu hissettiğimiz bir felsefi derinlik de getiriyor ve bu vadide Yakup Kadri'yi aşıyor: Kadim kültürler, Roma-Yunan geleneği, Kitab-ı Mukaddes ve Kur'an-ı Kerim de var romanda: "Kadim imparatorluklar, günümüzün "uygar" sadizminin prototipini teşkil ederler. Avrupa-Amerikan medeniyetinin öteki adı ölü-seviciliğidir, faşizmdir."

İnsan ister istemez, Christopher Lash'ın "The Culture of Narsisizm"ini, Erich Fromm'un bütün eserlerini hatırlıyor.

(...)

Filmdeki "Bay Başkan" aslında "feodal" bir kabadayı ama 12 Eylül öncesinde "devrimci militan"mış, sonra da sosyal demokratların kasaba belediye başkanı.. "Halkçılık" yapıyor, gecekondulaşmayı teşvik ediyor! Bunun doğuracağı felaketlere dikkat çeken "teknik" raporlar ise "palavra"dır! Önemli olan "Bay Başkan"ın "narsisizmi"ni okşayan pohpohlamalardır...

Nihayet felaket gerçekleşir, dere yatağındaki gecekonduları sel basar. "Bay Başkan" o sırada Nâzım Hikmet'li "sanatsal etkinlikler" düzenlemektedir. Ve dışarıya çıktığında kabadayı narsisizminin eserleriyle karşılaşır: Boğulmuş insanlar, cesetler, cesetler...

Bakalım kabadayı Saddam'ın narsisizmi cesetlere doydu mu?

Taha Akyol, 26 Aralık, Tercüman

Oturma adabı

SHP Genel Başkanı Erdal İnönü ve beraberindeki heyetin Körfez ülkelerine yaptığı ziyaretin hiç şüphesiz en çok "Saddam bölümü" ilgi uyandırdı. Yazılanlar anlatılanlar hep "çözüm" üzerine olan konuşmalardı. Tabii ki İnönü'nün de gücü yetmemişti Saddam'ı Kuveyt'ten çekilmeye ikna etmeye.

Ama şu var ki, Saddam'ın korumalarının gücü birine yetmişti. O da, SHP Ankara milletvekili ve gölge bakan Erol Ağagil'di. Saddam ile yapılan görüşme süresince Ağagil, tam altı defa Saddam'ın korumaları tarafından uyarılmıştı. Ağagil, ortamın rahatlığına ve sohbetin akışına kendini kaptırdıkça bacak bacak üstüne atma girişi-

mında bulunuyor, her seferinde de aynı koruma tarafından "böyle de oturulmaz ki kardeşim" türünde uyarılara maruz kalıyordu. Altıncı kez biraz daha sert bir dille uyarılan Ağagil, Saddam'ın karşısında refakatlerin kontrolünün şart olduğunu nihayet "kavrayabildi"... Ağagil, bacak bacak üstüne atmaktan vazgeçip, dikkatlerin dağılmasına engel oldu.

Gencebay milletvekili adayı

Çankaya Köşkü'nde her ay yapılan "halk günü"nün Aralık ayı konukları arasında "arabeskin babası" Orhan Gencebay da vardı. Gencebay, Cumhurbaşkanı Turgut Özal ile görüştükten sonra Semra Özal ile 25 dakika süren bir özel görüşme yaptı.

Gencebay'ın görüşmeleri hemen yorumlandı. Özal'ların teknik danışmanı Erkal Zenger'e göre, Gencebay da yapılacak bir seçimde ANAP'ın milletvekili adayı olacak. Milletvekilliği için Semra Özal'la görüşbirliğine vardıkları söylenen Gencebay hem aday olacak hem de ANAP mitinglerinde küçük Emrah gibi şarkılarıyla destek isteyecek.

Zenger, bir de Gencebay yorumu yaptı: "Orhan Gencebay'dan iyi politikacı olur. Ancak Semra Hanım'ın nikahsız beraberliklere bakışı olumsuz olduğu için öncelikle uzatmalı aşkı Sevim Emre ile nikah kıyması şart..."

Hüdai Oral'ın demokratlığı

Ulaştırma Bakanlığının bütçesi görüşülürken muhalefet üyeleri de Bakanlık faaliyetleri ile ilgili eleştirilerini sıralıyordu. Eleştiri sırası SHP'nin gölge Ulaştırma Bakanı Denizli milletvekili Hüdai Oral'a geldi. CHP hükümetlerinde de çeşitli bakanlık görevlerinde bulunan Oral, PTT'nin kablo yayını için hat kiralamasını eleştirdi. Hüdai Oral, SHP'nin kablolu yayın konusunda Anayasa Mahkemesine başvurduğunu da anımsatarak, " Geçenlerde Halil İbrahim Çelik adlı bir belediye başkanı özel televizyondan Atatürk'çü olmadığını söyleyerek, yüzbinlerce kişiye anti-laik propaganda yaptı. Bu laikliğe aykırı görüşlerin yayılmasına PTT gibi bir devlet kuruluşu nasıl alet olur" dedi.

Ulaştırma Bakanı Cengiz Tuncer "gölge" meslektaşının eleştirilerini sonuna kadar dinledikten sonra ise şu açıklamayı yaptı. "Sayın Oral, partinizin Genel sekreteri Hikmet Çetin ki, aynı zamanda benim sevdiğim bir arkadaşımdır, geçenlerde bana bir teşekkür telefonu açtı. Ne için teşekkür etti biliyor musunuz? SHP Genel merkezine kablolu yayın döşenmesi için PTT yetkililerine direktif vermiştim. PTT'ciler de Necatibey Caddesindeki SHP genel merkezine kablolu televizyon yayını için hemen hat döşediler. Şimdi genel merkeziniz de kablolu yayından faydalanıyor..."

ÜÇ TAŞ — Emre ULAŞ

Org.Güreş:"Siyasi otoriteyi ilgilendiren konularda konuşmam..."

İçki, sigara ve Güreş

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Doğan Güreş, yeni görevini üstlendikten sonra kokteyllerin müdavimi oldu. 1991 bütçesinin kabul edilmesi sonrasında verilen geleneksel kokteyle de katılan Doğan Güreş, burada "sağlık, içki, sigara ve ev yaşantısı" üzerine sohbet etti.

Org.Güreş gruptaki bir genç gazeteciye, "bak ben gençken içki de içerdim hatta günde bir paket de sigara içerdim. Ama şimdi içkiyi çok azalttım. Çok gerekirse bir duble (serçe parmağının yarısını işaret ederek) rakı -tabii biz zengin olmadığımız için viski içemiyoruz- içerim. Sigara ise günde altı tane. Bu hanımla evlendikten sonra böyle. Ama ben de senin gibi gençken yaptım bu işleri, fakat sonra hayatımı bu şekilde disipline ettim ve inanın şimdi çok rahatım bakın 1,87 metre boyundayım ama kilomu hâlâ muhafaza ediyorum. Tabii spor yapıyorum sürekli, gerçi son 17-18 (Genelkurmay Başkanı olduktan sonra) gündür yapamıyorum ama... Sigarayı da bazan hanıma karşı, 'bak sen artırırsan ben de artırırım ona göre' deyip tehdit unsuru olarak kullanıyorum" diyerek öğüt verdi.

Tatlı tatlı süren sohbet bir anda kritik konularla ilgili soruları kapsamaya başlayınca "teşekkür ederim beyler, eğer isterseniz bizim emekli paşalarımızdan danışman olarak yararlanabilirsiniz. Ama bu konular siyasi otoriteyi ilgilendirir onun için ben konuşmam." diyerek asker arkadaşlarının yanına döndü.

Mazi kalbimde bir yara...

ANAP'tan "dönme", çiçeği burnunda DYP milletvekili Servet Hacıpaşaoğlu TBMM sıralarındaki yeni yerine alışmaya çalışadursun, kulislerde ANAP'lılar sık sık hatırını soruyorlar. Bir fotokopi elden ele geziyor ve her köşe başından fısıltılar yükseliyor. ANAP'ın Araştırma ve Politika Tesbit Başkanlığı boş durmamış, 1989 yılı Meclis ve parti grubu tutanaklarını araştırmış. Hacıpaşaoğlu'nun ilginç bir konuşmasını bulmuşlar. Taze DYP'li Hacıpaşaoğlu, 1989 yılında ANAP

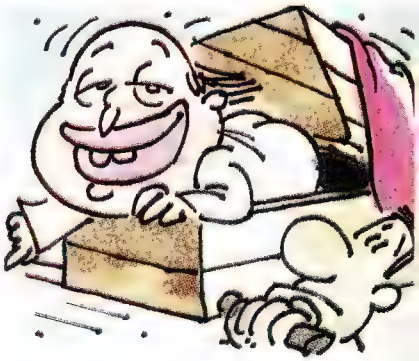

grubunda Süleyman Demirel için kelimesi kelimesine şunları söylemiş:

"...DYP'ye gelince, başındaki lider ne kadar çırpınırsa çırpınsın, Türk seçmeninin çoğunluğu karşısında o bir siyasi mevtadır. Yani ölüdür. Ölü dirilir mi? Dirilmez mi? Mucizeler olursa dirilir belki... Bizim Kayseri'nin eskiden sokakları çok dardı. Eğri büğrü idi. Ahmet Ağa'nın hanımı ölmüş, tabutlanmış mezara doğru bu sokaklardan götürülüyormuş. Tabut bir yerde köşeye çarpınca ölü dirilmiş. Eve getirmişler, kadın tam yedi sene daha yaşamış ve sonra tekrar ölmüş. Yeniden tabutlamışlar, mahalledeki komşular yeniden tabutu omuzlamışlar, aynı sokaktan götürürlermiş. Tabut tam yedi sene önceki yere gelince Ahmet Ağa arkadan seslenmiş. 'Aman çocuklar, rica ederim şu köşeye dikkat edin!'

Evet ölüyü diriltmemek için siyasi hayatta da dikkat ile dönülecek köşeler vardır..."

BİR PORTRE

Kutlu Aktaş

Devlet memurluğunun en üst kademelerinden biri olan valilik makamına gelene kadar az sıkıntı çekmemişti doğrusu Kutlu Aktaş. Her mütevazı memur ailesinde olduğu gibi, tayinlerle dolu bir yaşamdı Aktaş ailesininki de. Çocukluk yıllarında babası Reşat Aktaş, Çankırı PTT müdürlüğünde malzeme amiriydi. Memurluk daha o yıllarda bile yavaş yavaş gözden düşmeye başlamıştı. Babası Reşat bey ve annesi Bedriye hanım başarılı bir öğrenci olan Kutlu'yu tüm ekonomik zorluklara karşın Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde okutmayı başardılar. En büyük arzuları kendileri gibi memur olacak oğullarını bir gün valilik makamına kadar yükselmiş görebilmekti.

Kutlu Aktaş, SBF'yi bitirdikten sonra Çankırı'da bir süre maiyet memurluğu, Yumurtalık ve Küre'de kaymakam vekilliği görevlerinde bulundu. Bir ara Mülkiye Müfettişliği de yapan Aktaş, sonunda valiliğe adımını attı; önce Ağrı, sonra da Malatya Valisi oldu.

7 nisan 1990'a ulaşıldığında ise, o artık Türkiye'nin üçüncü büyük şehri İzmir'in valisi olmuştu. Hayatı boyunca ciddi bürokrat, amirlerine saygılı bir memur olmaya özen göstermişti. Ama gün geldi, memurlar "sendika, insanca maaş" demeye başladılar. Kutlu Aktaş bunları bir türlü anlayamıyordu. Devlet baba ne görev verirse yapılır, ne maaş verilirse kanaat edilirdi. Üstüne üstlük Meclis'te bir takım memurlar gösteri yapmaya da kalkınca Vali Aktaş "artık bu kadarı da olmaz" dedi ve hemen bir genelge yayınlayıverdi: "Memurlar sakın ola ki, geçinemiyorum, maaşım yetmiyor gibi düşüncelere kapılmayacaklar, hele hele bunları yüksek sesle asla ve kat'a hiçbir yerde söylemeyecekler"di. Kutlu Aktaş'ı tanıyan herkes şaşkınlığa düştü. "Sen de bir memur değil misin? Senin baban da memur değil miydi? Bu genelge nedir?" diye sormaya başladılar. Anlaşılan Aktaş, memurların maaşlarına zam yapma olanağı elinde olmayınca çareyi bu genelgeyi yayınlamakta bulmuştu. Öyle ya, memurlar geçinemiyoruz diyemezlerse, onların az maaş aldıklarını kim bilecekti bu memlekette... Ferman valininse, susmak 657'lilerindi nasıl olsa...

Şimdi VakıfBank Hizmet Farklılığı Konuşuluyor...

VakıfBank 1990'da da 12 ay değil, 15 ay çalıştı..

Bir banka; verdiği rekor düzeydeki kişisel kredileri, kredi kartları, seyahat çekleri, altınları, yatırım fonları, gişe bankacılığı, Super On-Line işlemleri, kültür, sanat ve spor faaliyetlerine verdiği destekleri, güçlü yan kuruluşlarının başarıları, kendi dallarında uzman Fon Yönetimi Merkezi ve Menkul Kıymetler Merkezleri, olumlu dış ilişkiler ve diğer hizmetleriyle çok çeşitli ve kaliteli hizmet verebiliyorsa, o banka VakıfBank'tır.

Ve bu banka öğle tatilleri, bayram tatilleri ve haftasonlarıyla, bir yılda 12 ay değil de 15 ay bu hizmetini sürdürebiliyorsa, bu banka hep konuşulur.

1990 VakıfBank'ın hizmetlerindeki farklılığın konuşulduğu bir yıl oldu.

1991 yılı da VakıfBank'ın hizmetlerine yenilerini; başarılarına daha büyüklerini eklediği bir yıl olacak..

Ve VakıfBank, yine hep konuşulacak...

1991 Yılının Halkımıza Mutluluk Getirmesini Diliyoruz...

VakıfBank
Türkiye Vakıflar Bankası

ARTA

ÇİFTE RAPOR İDDİASI

"Adli Tıp'ta skandal"

Türkiye hukuk sisteminde mutlak bir otorite olarak kabul edilen ve raporları herhangi bir sanığın idamını ya da beraatını belirleyebilen Adli Tıp kurumu hakkında TBMM'ye soru önergesi verildi

"Her yıl yüz binin üzerinde yazışma yapan ve binlerce rapor düzenleyen bu kurum hakkında söylentiler vardı. Araştırdım. Özellikle Şemsi Gök'ün buraya atanmasından sonra skandallar birbirini izlemeye başladı."

Doğru Yol Partisi Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim, Adli Tıp Kurumu ve kurumun başkanı Prof. Dr. Şemsi Gök ile ilgili olarak TBMM başkanlığına verdiği soru önergesi ile ilgili olarak böyle konuşuyor. Neidim, söylentiler üzerine harekete geçmiş, araştırmış, sonunda da çok sayıda belge, bilgi ve doküman ele geçirmiş. Neidim, Adalet Bakanı Oltan Sungurlu'nun yanıtlaması isteğiyle TBMM başkanlığına verdiği yazılı soru önergesinde, bu kurum tarafından hazırlanan çelişkili raporların dava sonuçlarını nasıl etkilediğini, raporları hazırlayan yetkililer hakkında ne gibi işlemler yapıldığını, mağdur olanların mağduriyetlerinin giderilmesi amacıyla ne gibi önlemler alınacağını soruyor.

"Kapalı kutu" Türkiye'de yıllardır "kapalı kutu" gibi çalışan Adli Tıp'ta neler olduğu pek bilinmiyor. Kurum tam anlamıyla bir tabu... Soru sorulamayan, cevap alınamayan "nev-i şahsına münhasır" bir yer. Üstelik kendi alanında tek otorite. Bakan Sungurlu'ya göre, "Bir insanı beraat ettiren ya da mahkum ettiren" önemli bir kurum. Kurum gibi, kurumun başkanı da "nev-i şahsına münhasır". Ne yılların ne de gelmiş geçmiş bakanların "eskitemediği" bir başkan: Şemsi Gök. Gök ve kurum hakkındaki iddiaların da ardı arkası kesilmiyor. Bakanlıkta tam bir "ihbar furyası" yaşanıyor. Adalet Bakanı Oltan Sungurlu, "Şimdiye kadar yaptığımız araştırmalarda bir şey çıkmadı" diyor ve ekliyor; "Eğer, belge gelirse gerekeni yaparız."

İstanbul Baro başkanı Turgut Kazan, Adli Tıp'ın mutlak bir otorite olmasının "tehlikeyi" daha da artırdığı görüşünde: "Yaşananlar bu kurumun iyi bir yapıya kavuşturulmamasının bir sancısıdır. Her alanda olduğu gibi, her şeyin karanlık, her şeyin kirli olduğu, insanların da demokratik bir birikim ve bilinç içerisinde tepkilerini ortaya koyamadığı bir toplum içinde böyle uzmanlık alanı sayılan bir otoriteyi ele geçirmek akıl almaz bir olay. Bu nedenle Adli Tıp, son derece fütursuz hareket edebilmektedir" diyor.

Adli Tıp, "kapalı kutu" veya iddia edildiği gibi "şaibeli" kurum olmaktan çıkacak mı? Nokta'nın konuya açıklık getirmek amacıyla Adli Tıp başkanı Şemsi Gök'le görüşme isteği ne yazık ki sonuçsuz kaldı. Gök, sekreteri aracılığıyla konuyu Adalet Bakanı'yla görüştüğünü, dergimizin de Bakanlığa başvurmasının daha doğru olacağını belirtmekle yetindi. Ama beklenen yanıtlar belki de DYP milletvekili Ahmet Neidim'in soru önergesine bağlı olarak önümüzdeki günlerde Meclis'ten gelecek. İşte Neidim'i soru önergesi vermeye yönelten örnek olaylardan bir bölümü:

BİRİNCİ OLAY. "Bu yaranın av tüfeğinin tek kurevi kurşunu ile husulünün mümkün olabileceği, diğer hususların Fizik İncelemeler Dairesi'nin raporunda bildirilmiş olduğu oy birliği ile mütalaa olunur." Adli Tıp Kurumu'nun Yozgat'da meydana gelen bir cinayet olayı ile ilgili ilk rapo-

Soru önergesi

DYP Sakarya Milletvekili Ahmet Neidim'in Meclis'e verdiği soru önergesinin tam metni.

"Adli Tıp Kurumu düzenlediği bazı raporlarla ilgili son günlerde kamuoyunda da tartışılmaya başlandı. Kurum tarafından çok sayıda çifte rapor düzenlendiği de elimize geçen belgelerle tesbit edildi.Bu mealde,

1- Adli Tıp Kurumu tarafından 9 Temmuz 1986 tarih ve 5539/860506 sayı ile Yusuf Aytekin hakkında, 24 Ağustos 1988 tarih ve 14757/880526/31, 1201 sayı ile Kıyasettin Özkaya hakkında, 2 Mart 1988 tarih ve 3976/880211/73 sayı ile Celal Fındık hakkında, 23.1.1990 tarih ve 3787/891224/38 A-238 sayı ile Artin Migdişoğlu hakkında, aynı tarih ve sayı numaraları ile değişik raporlar düzenlendiği doğru mudur?

2- Bu raporları düzenleyenler hakkında herhangi bir soruşturma açılmış mıdır? Açılmış ise hangi aşamadadır?

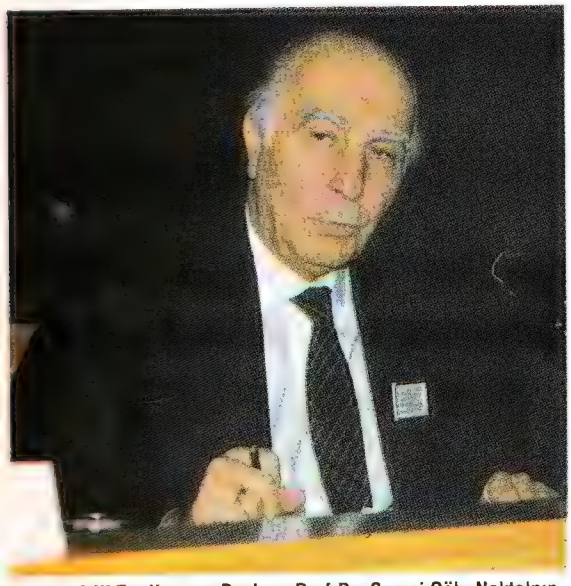

Adli Tıp Kurumu Başkanı Prof.Dr. Şemsi Gök, Nokta'nın sorularına yanıt vermekten kaçındı

ru böyle. İkinci rapor ise, tamamen fark-

Otopside tarif edilen yarasını meydana getiren silahın eldeki verilerle tıbben tayin edilemeyeceği oy birliği ile mütalaa edilmiştir." görüşüne yer verilerek, sanık Mahmut Lale'ye tahliye yolu açılıyor. Ama, ortada başka deliller de vardı ve mahkeme sanığın tutukluluk halini devam ettirdi...

İKİNCİ OLAY. 27.8.1987 günü meydana gelen bir kavga sırasında hayatını kaybeden Kıyasettin Özkaya hakkında düzenlenen raporlardan ilkine göre; maktülün, geniş yüzeyli sert ve künt bir cismin direkt havalesi ile veya şiddetle düşürülmesi sonucu kafasını sert bir yere çarpması ile husule gelmiş olacağı ve bunlar arasında tıbben tefrik yapılmasının mümkün olamayacağı görüşüne oy birliği ile karar veriliyor. Aynı imzaları taşıyan ikinci raporda ise, maktülün, kafasındaki kırık ve kanamanın basit bir düşmeyle meydana gelmiş olamayacağı belirtiliyor. Geniş yüzeyli sert ve künt bir cismin direkt havalesi ile meydana gelmiş olabileceğine oy birliği ile yeniden karar veriliyor.

ÜÇÜNCÜ OLAY. Adli Tıp Kurumu'nca düzenlenen bir başka rapor ise, Kayseri ili İncesu ilçesi Sarıkışla köyünde meydana gelen bir kavga sırasında hayatını kaybeden Celal Fındık'a ait. Adli Tıp Kurumu heyeti yine oy birliği ile verdiği ilk raporunda ölüm nedenlerinin dudakta oluşan 3 cm'lik bir yırtık sonucu meydana gelemeyeceğini, mevcut lezyonun husülünde ileri derecede ağrı-psişik travma tevlit edecek nörojenik şok tesir ile öldüğüne karar verirken; aynı tarih ve sayı ile yazılan değişik raporda ölümün yaralanma sonucu oluşan dolanım sistemi yetmezliğinden ileri geldiğini belirtiyor. Sonuç yine meçhul. Kimler mağdur kimler "paçayı ucuz kurtarmış" belli değil.

DÖRDÜNCÜ OLAY. Adli Tıp tarafından hazırlanan iki rapordan birinde Artin Miğdişoğlu adlı şahsa yapılan otopside kanda karbonmonoksit oranı yüzde 25.83 olarak tesbit edilirken, ikinci raporda "karbonmonoksit bulunamamıştır" ibaresine yer veriliyor. Gerçi Artin Miğdişoğlu intihar etmişti ama sonuçta iki ayrı raporla iki ayrı ölüm nedeni vardı.

BEŞİNCİ OLAY. Adli Tıp, ilk raporunda Kerim Coşkun'u öldürdüğü iddiası ile gözaltına alınan Hasan Karakoç'un olayda kullanıldığı iddia edilen 7.65 mm çapında mermi çekirdeğinin Vizor marka 061578 seri numaralı yarı otomatik tabanca tarafından atılmış bulunduğu görüşüne yer veriyor, ikinci raporda ise yine aynı heyet, sanki ilk tespit yapar gibi mermilerin, gönderilen üç adet silaha da ait olmadığını vurguluyor. Böylece, ilk tespit sırasında cinayet aleti olarak gösterilen Vizor marka silah aklanmış oluyor.

Sonuç malum, cinayet işlemekten gözaltına alınan sanık Hasan Karakoç beraat kararı ile tahliye ediliyor. Ancak avukatların kararı temyizinden sonra yeniden gözaltına alınıyor. Adli Tıp'a yeniden gönderilen deliller üzerinde yapılan araştırmada, mermi kovanlarının gönderilen her iki tabanca ile de atılmış olmadığına, aynı çapta başka bir otomatik veya yarı otomatik tabancadan atılmış olduğuna karar veriliyor. Bunun üzerine Yozgat Cumhuriyet savcılığı Adli Tıp Kurumu'na başvurarak her üç rapor arasındaki mübayenetin giderilmesini istiyor. Ama Adli Tıp Kurumu kararında ısrar ediyor ve birinci verdiği rapora ters düşecek kararını değiştirmiyor. Sonuçta, Hasan Karakoç 15 yıl hapse mahkum ediliyor.

ALTINCI OLAY. Uşak'ta meydana gelen bir ölüm olayının nedeni de yine birbirine ters içerikli iki ayrı raporla açıklanıyor. İlk raporda İsmail Candar isimli kişinin ölüm nedeni olarak; kafatasında çökme ve kırık belirlendiği, bu kırık nedeni ile burun yolu ile giren mikropların beyin üzerinde etkili olduğu, menenjit oluştuğu, bu nedenle menenjitin darp olayı sonucu kırık ile direkt illiyeti bulunduğuna oy birliği ile karar vermişti. Aynı kişiler düzenledikleri ikinci raporda ise ölüme yol açan prülan menenjitin andar'ın kendisinde mevcut kronik internal iç kulak iltihabı sonucu oluşmuş olacağı ve ölümünde maruz kaldığı travmanın etkisi bulunmadığı kararını oy birliği ile alıyordu.

Adalet Bakanı M.Oltan Sungurlu: "Belge gelirse gerekeni yaparız..."

YEDİNCİ OLAY. Adli Tıp, yazdığı çelişkili raporlardan birini de İzmir Güzelyalı'dan Hasan Kırdar hakkında düzenlemişti. Raporda Küçük Emel diye bahsedilen çocuğun annesi, Hasan Kırdar aleyhine bir babalık davası açmıştı. Oysa Hasan Kırdar "bu çocuk benim değil" diyordu. Sadece Hasan Kırdar değildi bunu söyleyen. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ege üniversitesi Tıp Fakültesi ve İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi verdikleri değişik tarihli raporlarda küçük Emel'in babasının Hasan Kırdar olmadığını belirtiyorlardı. Oysa Adli Tıp, üç yıl içinde verdiği altı ayrı raporda Küçük Emel'in babasının Hasan Kırdar olduğunda ısrar ediyordu...

Erdal KILIÇOĞLU

3- Bu rapor değişikliklerinden dolayı mağdurlar hakkında ne gibi işlemler yapılacaktır?

4- Adli Tıp Kurumu'nda menfaat karşılığı rapor değiştirildiği doğru mudur?

5- Adli Tıp Kurumu Başkanı Şemsi Gök'ün görevinden alınmasına ilişkin üçlü kararnamenin Çankaya köşkünde bekletildiği doğru mudur?

6- AdliTıp Kurumu'nda görev yapan üst düzey yöneticilerinin mal varlıklarına ilişkin bir araştırmanız oldu mu? Olduysa bu şahısların mal beyanlarını açıklar mısınız?"

TSK / YILANCI HACI MACİT İŞBAŞINDA

Askerlerin "Afsuncu"su

Adana'nın Dörtyol ilçesinde yaşayan ünlü Yılancı Hacı Macit Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bir numaralı "afsuncu"su. Pek çok er ve erbaşı birlik komutanlarının resmi yazılı talepleri üzerine okuyup üfleyerek afsunlayan Hacı Macit, Türk ordusunda yılan, çıyan ve akrep sokması sonucunda meydana gelecek telefata engel oluyor

"Kıbrıs Barış Harekatı sırasında yılan sokmaması için gerekli tedbiri almışızdır. Ondan sonra bir olay olmamıştır. Zaten Evren Paşa da bu konuyu açıklığa kavuşturdu."

Bu sözler Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarından birisi tarafından yakın tarihimizde cereyan eden olaylara ışık tutmak amacıyla düzenlenen askeri brifinglerden birinde söylenmedi. Kıbrıs'taki Türk askerlerini yılan sokmaması için alınan tedbirleri militer bir kesinlik içinde ifade eden kişi, "afsun" ve "afsunlama" konusunda Türkiye'nin bir numaralı uzn anı olarak kabul edilen ve TRT'de bile adına program düzenlenen ünlü Yılancı Hacı Macit'ten başkası değil. Yılancı Macit, TRT'den uzun yıllar önce kendisini keşfeden Türk Silahlı Kuvvetlerine hâlâ bilfiil hizmet veriyor. Hem de öyle TRT'de gösterildiği gibi yılan ve akrep sokanları tek tek karşısına alıp, okuyup, üfleyip, sokulan yerlerini sıvazlayarak değil; taburlar ve bölükler halinde kendisine getirilen resmi erat ve erbaş listelerini kağıt üstünde okuyup üfleyip afsunlayarak...

Kolay değil, bugün Güneydoğu'da ve Kıbrıs'ta akrep ve yılan sokması olayı ve telefat fazla olmuyorsa, bunlar hep Yılancı Hacı Macit'in yüzü suyu hürmetine...

"Vatan sağolsun". Hacı Macit'in Adana Dörtyol'daki evini bulmak hiç zor olmadı. Bu kolaylık yalnızca evin üzerinde asılı kocaman "Yılancı Hacı" tabelası yüzünden değildi doğal ki. Hacı Macit'i tanımayan ve evini bilmeyen bir Dörtyol'luya rastlamak olası değildi de ondan... Ortalıkta dolanan eli kolu sarılı, yüzü acıyla buruşmuş birini gördüler mi Dörtyollular, hemen yakalayıp Hacı Macit'in evine götürüveriyorlar bir çırpıda. Nokta muhabiri her ne kadar bu tanıma uymuyorsa da, bir kez sormak yetip arttı Hacı Macit'i bulmaya.

Macit, basının ilgisine alışkın bir konukseverlikle karşıladı Nokta muhabirini. Ve hemen anlatmaya koyuldu Türk Silahlı Kuvvetleriyle olan görev ilişkisini ve nasıl başladığını:

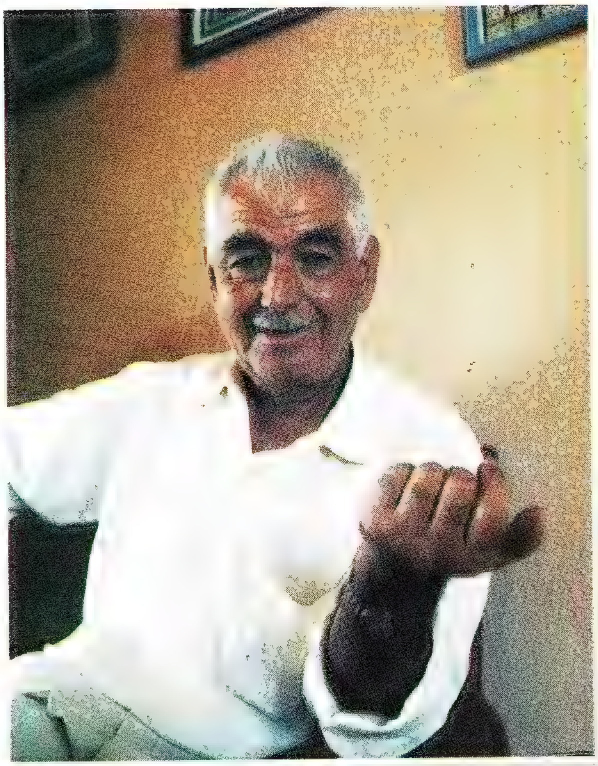

"Bizim durumuz belli. Herkes tanır. Sağolsun çevredeki komutanlar da tanıyıp saygı gösterirler. Kıbrıs Barış Harekatı başladıktan bir süre sonra beni aradılar. Kıbrıs sıcak yer. Yılan'ı akrebi bol. Asker arazide düşmanla çatışırken tabii ki yerde yatıyor.

BİR OTOPORTRE:

Kim bu yılancı?

■ "Bizim aslımız 700 sene önce Bağdat'tan gelip buralara yerleşiyor. Ben bu işi babamdan öğrendim o da babasından öğrenmiş. "Yılancı"lığın kökü ise Abdülkadir Geylani Hazretleri'ne dayanıyor.

■ "Benden sonra bu işi çocuklarımdan birisi yapacak. Onun ismini şimdiden açıklayamam. Bu işi kimseye bırakmadan alıp gitmek suç. Adamın kemiklerini topraklar sıkar."

■ "Onbinlerce insanı afsunladım. Bu ilahi bir güçtür. İyi tarafı inansın inanmasın bütün insanlar için geçerli olmasıdır. Dili, dini, ırkı ne olursa olsun herkes afsunlanabilir."

■ "Bazı doktorlar inanmıyorlar benim yaptıklarıma. Ama gelip gördükten sonra görüşleri değişiyor. "Olmaz" diye bir şey yok. Bakın bugün ileri ülkeler büyük bir uzay yarışı içersindeler. Bizim yobazlar bu işe inanmıyor ve "bu işi yapanlar cayır cayır yanacaklar" diyorlar. Ama bunların hepsi Kuran'ı Ke-

Yılancı Macit afsunladığı tuz paketini teslim ediyor. Erat artık emniyette...

Gençlik resimlerinin birinde Hacı yanından ayırmadığı yılanlarıyla birlikte görülüyor...

O sırada yılan da gelip askerleri sokuyor. Vaka sayısı çok artınca eskiden burada bulunup beni tanıyan bir komutan 'Yılancı'yı arayıp buraya getirelim. O bu meseleyi halleder' diyor. Nitekim 'Gelir mi ?' diyerek haber salmışlar. Ben de 'Tabii başım üstünde. Vatan sağolsun' diyerek Kıbrıs'a gittim."

Bu girizgahın ardından Nokta muhabiri Hacı Macit'e "Peki, sorun halloldu mu? " diye sorduğunda; Hacı Macit, hafiften terslenerek "Bu da sorulur mu?" gibilerinden bakıyor ve "Tabii gerekeni yaptık. Ondan sonra asker rahatladı. Zehirlenmeler yok denecek kadar azaldı" diyor. Ünü yalnızca Adana ve Mersin'le sınırlı kalmayıp, akrep ve yılanlarıyla ünlü Güneydoğu Anadolu'da da yaygın olan Hacı Macit, böylece Türk Silahlı Kuvvetlerinin de fahri bir üyesi olmuştu. Artık Türk askerleri de Macit'in toplu törenleriyle "afsunlanıyor" ve akrep, çıyan, yılan sokmalarına karşı şerbetleniyordu...

"Biz askerimizi tuzladık..." Yılancı Hacı Macit Yavruvatan'daki bu başarısının meyvelerini, Anavatan topraklarında da toplamaya başlamıştı artık. Hacı'nın yeteneklerini öğrenen birlik komutanları, binbaşıdan, generale hiç aksatmaksızın kapısını aşındırmaya başlamışlar. Hele de tatbikat ya da manevra gibi, arazi çalışmalarında, "afsuncu"nun hemen "görev yerine intikal etmesi" gerekiyormuş. Artık, uçakla mı olur, ciple mi bilinmez, Hacı görev yerine ulaşıyor ve kendi yöntemleriyle okuyup üfleyerek cümle askerleri yılan, akrep, çıyan başta olmak üzere bilimum haşerata karşı emniyete alıyor. Ancak ulaşım zorluklarının gözönüne alınması sonucunda daha farklı ▶

rim'de yazılı. Tanrı "Hisset kulum. Sebebine çalış. Verici benim" diyor. Görünen köy kılavuz istemez. Adam ayı görüyor, sebebine çalışıp çıkıyor. Bizdeki yobazlar ise insanları kandırıyorlar"

■ "Bana daha çok ağır vakalar geliyor. Hafif vakaları zaten doktorlar hallediyor. Gecenlerde Arsüz'den bir çocuğu getirdiler. Dağ Ala'sı sokmuş. Çok çetin bir yılandır. Doktorlar "Hacı'ya koşun" demiş. Az kalsın ölüyordu . Ama kurtardık."

■ "Tedavi ettiğim bazı insanlardan "milyonlar" kazandığım söylendi. Yok öyle bir şey. Parası olan çıkartır üç beş kuruş verir, olmayana tuz yalatırız gider. Bu iş para değil sevgi işi."

■ "Bütün devlet büyükleri tarafımızdan afsunludur"

bir yöntem de geliştirmiş Hacı Macit. Bu yönteme göre, askerler okunmuş tuz ya da karabiberi yalayarak da afsunlanabiliyor. İşte bu yönteme bizzat tanık oldu Nokta muhabiri. Hacı Macit, röportajın tam ortasında gelen bir telefonu dikkate alarak görev bilinci içinde hemen masa üzerindeki paketlerden birine uzandı, okudu, üfledi ve bir kenara ayırdı. "Bakın, bölükten aradılar. Şimdi komutanları gelip, bu tuzu alıp götürecek. Erler okunmuş bu tuzu yaladıklarında afsunlanmış olacaklar" dedi... Hemen ardından da altında bölük komutanının imzası bulunan bir de resmi belge gösterdi. 12 Eylül 1990 tarihli resmi belgede, "5. Piyade Bölüğünde afsun için kendi istekleriyle 84.700 TL toplanmış olup, işbu tutanak tarafımızdan tutularak imza altına alınmış, S-1'e teslim edilmiştir" diye yazıyordu. Yazı, iki başçavuş, bir üsteğmen ve bir de tabur komutanı yarbayın imzalarıyla güvenceye alınmıştı... Bu belge, son yıllardaki "modernizasyon" çabalarının, "ultramodern" bir uygulaması olarak da algılanabilirdi. Gerçekdışı gibi görünen bu uygulamanın gerçekliğini kanıtlamak istercesine, kısa süre sonra Hacı'nın bürosuna bir astsubay geldi ve okunmuş tuz paketini teslim aldı. Nokta muhabirinin, "Hacı'nın tuzundan yalayan askerleri yılan gerçekten sokmuyor mu?" şeklindeki sorusunu astsubay inançlı bir yüz ifadesiyle şöyle yanıtladı: "Valla biz askerimizi geçen sene de tuzladık. Buna rağmen, ısırılanlar oldu. Ancak yaptığımız tahkikat sonunda bu erlerin tuz yalamayanlar arasından çıktığını öğrendik..."

Tarlada çalışırken akrep tarafından sokulan bir Dörtyol'lu soluğu Hacı'nın evinde almış.

Astsubayın da vurguladığı gibi, Türk Silahlı Kuvvetleri Yılancı Macit'e çok güveniyor. Artık her hangi bir yılan veya akrep sokması olayında, "Nerenden soktu? Hangi tür yılandı? Nerede soktu?" türünden sorulara, "Hangi tür serum bu sokmaya karşı etkilidir?" gibi araştırmalara hiç gerek kalmamış. Ya da önce "Yılancı'nın tuzunu yalamamış mıydın?" diye sormak ve ancak ondan sonra tedaviye geçmek en doğrusu olacak.

Sıra Körfez'de. Yılancı Hacı Macit'in şu sıralarda anavatan toprakları dışında bir "dış" göreve gitme olasılığı var. Körfez krizi dolayısıyla Arabistan çöllerinde Irak'la kapışmaya hazırlanan Amerikan askerlerinin en büyük derdi kızgın çöllerdeki yılan, çıyan ve akrepler. Şimdi Hacı Macit Amerikan Ordusu tarafından çağrılacağı günü bekliyor. Bir davet vaki olduğu taktirde Amerikan askerlerini afsunlamaya gidecek. Hacı'ya "Müslüman olmadıkları halde afsunlanabilirler mi?" diye sorulduğunda ise, "Bu işin dini yok. Hangi dinden olursa olsun afsunlanabilir" sözleriyle güvence veriyor. Hem belli mi olur? Bakarsınız Türk askerleri de düşer Irak çöllerine ve Yılancı Hacı Macit fazla mesai yapar...

Can SAN

Uzmanların gözüyle "Yılancı"

Prof. Dr. Kurtuluş Töreci (Mikrobiyolog): "Türkiye'de yaşayan yılan ve akreplerin zehirleri insanları öldürecek düzeyde değildir. Elimizde bu zehirlere karşı bağışık etkili serumlar var. Bir insanın okumakla üflemekle başka insanları o tehlikeden koruması söz konusu olamaz. Bilim mutlaka ölçüme dayanır. Türkiye'de şu veya bu şekilde afsunlanmış insanlar arasında akrep ya da yılan sokulması ne orandadır. Aynı bölgede aynı şartlarda yaşayanlarda ne orandadır. Böyle şeyler bilinmeden bunlar ölçülmeden herhangi bir iddianın bilimsel bir temeli olamaz."

Metapsişik Tetkikler ve İlmi Araştırmalar Derneği Başkanı Ergun Arıkdal: "Bizim araştırmalarımıza göre Yılancı Hacı olayında şu psişik fenomenler mevcuttur: Bunlardan birincisi psikokinezik etkidir. Buna göre psişik güçleri olan bir insandan zıt çekim gücü olan özel emanasyonlar çıkabilmektedir. Yılancı Hacı ismiyle anılan kişide bu güç mevcuttur. İkincisi ise psişik savunmadır. Sözel ve zihinsel telkin, şerbetlenme denilen, psişik savunma mekanizmalarını harekete geçirmektedir. Bilinçaltına işleyen savunma fikri kendi kendine telkin sistemine bağlanır. Her sokma olayında bu mekanizma kendiliğinden harekete geçerek biomanyektik alanın dalga boyunu değiştirir ve zehirli hayvanın yaklaşamayacağı bir korunma çevresi yaratır. Yılancı Hacı bu tür zihinsel telkin etkisini yaratabilecek özel bir yeteneğe sahiptir. Bu tür olayların keramet ve harika ile asla alakaları yoktur. Bunlar insana ait doğal olaylardır."

Mutlu yıllar
Efes Pilsen
Birlikte nice yeni yılları karşılamak dileğiyle..
Efes Pilsen

ADALET / ŞU SİYASİ ŞUBE...

Haberi emniyetten, bedeli gazetelerden...

Siyasi Şube'nin el altından polis muhabirlerine "sızdırdığı" son haberlerden biri, "Savcı Aygen'i öldürenleri kimlerin azmettirdiği"ydi. "Azmettirenler", savcı Aygen'in görev yaptığı Bayrampaşa Cezaevi'nde halen yatıyorlardı ve arkadaşlarını "Biz tam tünel kazdık kaçacaktık, ama savcı Aygen tünelimizi buldu, bizi engelledi" diye azmettirmişlerdi. Haberin yayımlanmasından bir süre sonra ...

ZAMBAK TUKAN / NOKTA

Bir haber:

"Dev-sol, savcı Aygen'i gözdağı için vurdu. Silahlı saldırıya uğrayan Bayrampaşa Cezaevi Savcısı Fikret Niyazi Aygen'in bir süre önce Bayrampaşa Cezaevi'nde bir tünel ortaya çıkardığı, böylece Dev-Sol'un ileri gelen militanlarından Cafer Solgun, Bora Bayoğlu, Kadir Güller ve İbrahim Erdoğan'ın kaçmalarına son anda engel olduğu öğrenildi. Siyasi Şube yetkilileri bu olaydan sonra Aygen'in cezaevinde güvenlik tedbirlerini arttırdığını belirterek, 'Hevesleri kursaklarında kalan Dev-sol militanları savcıyı arkadaşlarına hedef gösterdiler.' dedi."

Tercüman Gazetesi'nin 16 Aralık 1990 tarihli sayısında çıkan bu haber Cafer Solgun'u şaşkına çevirdi. Çünkü Solgun, 1987 yılında tutuksuz yargılanmak üzere tahliye olmuştu. Acaba isim benzerliği mi düşüncesi ise, aklından bile geçmedi. Çünkü yalnız kendisi değil, haberde adı geçen Bora Bayoğlu ve Kadir Güller de, yine 1987 yılında tutuksuz yargılanmak üzere tahliye edilmişlerdi. Dördüncü isim İbrahim Erdoğan'a gelince, o da Aygen'in vurulduğu ve haberin yazıldığı tarihlerde Bayrampaşa Cezaevi'nde değildi. Erdoğan, olaydan çok daha önce, 28 Mayıs 1990 tarihinde cezaevinden firar etmişti. Hem de haberde iddia edildiği gibi kazılamayan değil, bizzat kazdığı bir tünel aracılığıyla...

"Bu bir komplo..." Üç yıldır yaşamını sıradan bir vatandaş olarak cezaevi dışında sürdüren Cafer Solgun, olayı şöyle anlatıyor:

"Şu an halen sürmekte olan ve karar aşamasına gelen Dev-Sol davasında Türk Ceza Kanunu'nun 146 maddesinden yargılandım. Ancak yeterli kanıt bulunmadığı için 1987'de tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldım. Tutuklu bulunduğum süre içersinde, Davutpaşa, Metris ve Sağmalcılar 2 Askeri Cezaevleri'nde kaldım. Bu süre içersinde kaldığım hiç bir cezaevinde Savcı Aygen görev yapmadı. Adı geçen savcıyı hiç tanımadım. Zaten bildiğim kadarıyla savcı Aygen eskiden beri cezaevi savcılığı yapmıyordu. Kaldı ki, benim bulunduğum askeri cezaevlerinde sivil bir savcının görev yapması söz konusu olmaz.

Haberin kaynağı olarak siyasi şube yetkilileri gösteriliyor. İnanıyorum ki onlar adı geçen isimlerin ne zaman yattıkları, ne zaman çıktıkları konusunda bilgi sahibidirler ve bu anlamda gazeteyi yanlış bilgilendirmişlerdir. Demokrat kamuoyu tarafından tanınan bir isim olmamdan dolayı siyasi polisin adım üzerinde bir komplo peşinde olduğunu düşünüyorum. Ayrıca şu an karar aşama-

Üç yıl önce tahliye olan Avukat Bora Bayoğlu (solda) ve Cafer Solgun: " Kişilik haklarımız saldırıya uğradı."

sına gelen bir davayı böyle bir haberle etkilemek de suç teşkil ediyor. Avukatlarımla görüştüm, yasal işlemlerle hakkımı arayacağım."

Haberde adı geçen ikinci isim Bora Bayoğlu ise şu an İstanbul Barosu avukatlarından. O da 1987 yılından beri tutuksuz yargılanıyor. Bayoğlu da Solgun gibi tutuklu bulunduğu dönemde hep askeri cezaevlerinde bulunmuş, sivil cezaevinde hiç kalmamış:

"Savcı Aygen'i tanımıyorum. Onun görev yaptığı cezaevinde de hiç kalmadım. Siyasi Şube'nin böyle bir açıklama yapmasının nedeni davanın sonucunu etkilemek olabilir. Çünkü siyasi polis bizim hangi tarihte tahliye olduğumuzu ve cezaevinde olmadığımızı biliyor. Olayın ilgi çeken yanı bu. 1987'de tahliye olan insanların böyle bir haberde kullanılmasının arka planını irdelemek gerekir.

Siyasi polisin asparagas haberlerle bir yere varabilme çabası kendi içlerindeki belirsizliğin de bir göstergesidir. Polisin yasa dışı tutum ve davranışlarının, yasa tanımazlığının da bir göstergesidir bu olay. Savcılığa suç duyurusunda bulunacağım. Gazete hakkında da maddi ve manevi tazminat davası açacağım."

"Güvenilir" kaynaklar... Siyasi Şube Müdür Yardımcısı Ali Rıza Atak, konuyla ilgili resmi bir açıklamaları olmadığını belirtirken, Tercüman Gazetesi'nin haberi yapan polis muhabiri, yazdıklarının resmi açıklama olmadığını, ancak siyasi şubeden her zaman bu tür haberlerin el altından muhabirlere sızdırıldığını söylüyor. Hatta "güvendiği" kaynakları muhabire yalnız isimleri sızdırmakla kalmamış, savcı Aygen'in katledilmesinden "sorumlu olan"ların fotoğraflarını bile vermiş haberin şenlenmesi için...

Tercüman Gazetesi, siyasi şubenin ilk kurbanı değil "doğal" ki... Daha önceleri de pek çok gazetenin polis muhabiri "güvenilir" kaynaklarca sızdırılan haberleri kullanmıştı. Bu işin bedelini ödemek de yine gazetelere düşmüş, yaptıkları haberleri yalanlayan tekzipler yayınlamak, tazminat cezası ödemek zorunda kalmışlardı.

Bu "güvenilir" haberlerin kaynakları mı? Onlar haber "sızdırmaya" devam ediyor hâlâ..

Rasime HAZER - Figen AKŞİT

"O gazeteler malum, yetkili bulabiliyorlar..."

İstanbul Siyasi Şube Müdür Yardımcısı Ali Rıza Atak, Nokta'nın sorularını cevapladı:

Nokta: Tercüman Gazetesi'nde yayımlanan, Savcı Niyazi Fikret Aygen'in öldürülme olayında azmettirenlerle ilgili açıklama şubenizce mi yapıldı?

Atak: Bu açıklamanın nereden yapıldığını bilemeyeceğim. Basın ve Halkla İlişkiler şubesiyle irtibat kurarsanız size daha tatminkar bilgi verebilirler.

Nokta: Haberde, Siyasi Şube yetkililerinden edinilen bilgi deniyor.

Atak: Hayır efendim. Bizden öyle bir haber çıkmadı. Biliyorsunuz o gazeteler malum. Onlar kendi bilgileri dahilinde yetkili bulabiliyorlar.

Nokta: Gazetede adı geçen insanlardan üçü bundan üç yıl önce tahliye olmuşlar. Bu durumda, nasıl böyle bir açıklama yapılabilir?

Atak: Tekrar ediyorum. Bizden böyle bir açıklama çıkmadı. Siz haberi yapan muhabirle görüşün. Bu haberi nasıl derlemişse, bilgiyi kimden almışsa o yapsın açıklamasını. Siyasi şubede komiser de yetkilidir, başkomiser de yetkilidir, müdür de yetkilidir.

Bunların haricinde yetkili yoktur. Biz böyle bir bilgi vermedik.

TÜRK ADIMLI MİLLİ BALE

Davulun sesi...

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürü Erol Gömürgen Kültür Bakanı'ndan da destekli olarak "Türk adımlı bir milli bale" yaptırmaya karar verince kıyamet koptu. Tüm bale sanatçıları kazan kaldırdı... Geçmişin "Çeşme Başı" ya da "Düğün" gibi başarılı yerli balelerinde "folklorik izler"den söz edilirken, bu yeni tür gösteride yalnızca "bale izlerine" rastlanabiliyor

Davulun tok sesi bir anda kesildi. Genç kızın hıçkırıkları salonu kapladı. Davulcu ürkek bakışlarla bir kenara çekildi. Ağlayarak yere yıkılan kızın yanına geldi arkadaşları. Bazıları yanına yaklaşmadan küçük bale salonunun barlarına tutunup ağlamaya başladılar. Öğretmen asık, ama kararlı bir ifadeyle salonu terk etti. Gerilim doruktaydı...

Olayın geçtiği yer Ankara Devlet Opera ve Balesi prova salonu. Sinir krizi geçiren genç kız, 12 yıllık balerin Yeşim Erdem. Salonu terk eden öğretmen, koreograf Sonya Aslan. Ve konu; "Türk Adımlı Bale"nin ilk provası.

Aslında yaşananlar haftalardır süren tartışmaların patlama noktası. Peki dansçıların "davul geliyor, zurna nerede?" bağırışlarıyla başlayan sinir nöbetleri nereden kaynaklanıyor? Balerin ve baletler davul eşliğinde bale yapmamakta neden direniyorlar? Koreograf Sonya Aslan mı hedefleri? Yoksa "klasik bale" kavramını yıkmak isteyen bir politikaya karşı mı direniyorlar?

Türk adımı marş... Milli Bale'nin supervizörlüğünü üstlenen Bulgar asıllı Sonya Aslan "Elimdekiler yetmez. İyisinden 25 adama daha ihtiyacım var" demeseydi sorun böyle boyutlanmayacaktı. Üstelik istedikleri sıradan insanlar olmayıp en azından 10-15 senelik bir eğitimden sonra balerin ya da balet sıfatına hak kazanmış insanlar olmasaydı yine de sorun olmayabilirdi. Ama olmuştu işte. Aslında Sonya Aslan bu işe başladığında konservatuardan sonra Devlet Opera ve Balesi'nin yeterlilik sınavını kazanamayıp, okula geri dönen öğrencilerle bu işi götürebileceğini düşünmüştü. Ama işler ilerleyip, hele bir de ortaya temsil verilebileceği fikri atılınca artık, profesyonel sanatçılara ihtiyacı olacaktı. Bunun tek kaynağı ise Devlet Opera ve Balesi'ydi elbette..

Böylece 18 aralık Salı günü panoya asılan imzasız bir duyuruyla baleden 25 kişilik bir grup bu projeye dahil ediliyordu. Çarşamba günüyse duyuru yine panodaydı ama bu sefer imzalı olarak... Bir anda bale bölümünde sanat kurumlarında eşine pek sık rastlanmayan bir dayanışma başladı. Bu projeye dahil edilemezlerdi, hepsi uzun bir klasik bale eğitimden geçmiş dansçılardı ve sözü edilen proje bunca zaman öğrendikleri bale kavramlarının içinde yer almıyordu. Çeşitli prodüksiyonlarda Türk adımlarını büyük bir zevkle kullanmışlar, bağlama ekibi eşliğinde dans etmişler, "Çeşme Başı" balesinde ramazan davulu çalmışlar, "Düğün"de hora tepmişlerdi. Ama onlar baleydi. İçinde folklorik izler taşıyorlardı. Bu seferki olayda ise ancak "bale izlerine" rastlanabilecekti..

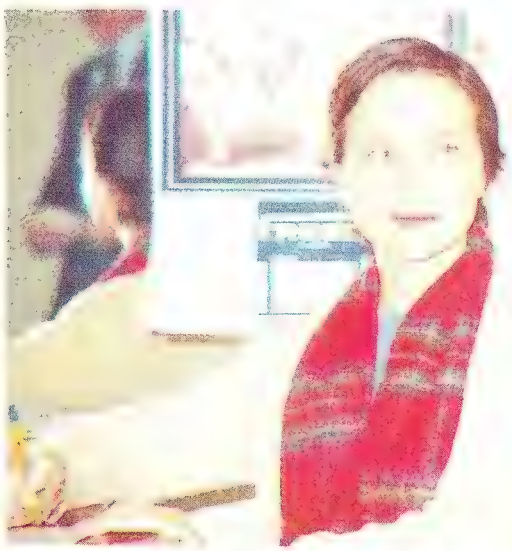

Bu projeye karşı çıkanlardan biri de Sonya Aslan'dı

Bakanlık destekliyor Devlet Opera ve Bale Genel Müdürü Erol Gömürgen "geri adım atmaya hiç niyetli olmadığını" vurgularken milli bale için üzerine basa basa " benim projem" demeyi de ihmal etmiyor. Gömürgen'in bu savunmasına karşılık ilk destek de Kültür Bakanı Na-

"Ben baleden anlamam"

"Türk Adımlı Milli Bale"nin yaratıcısı Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürü Erol Gömürgen, konuyla ilgili Nokta'nın sorularını yanıtladı.

Nokta: Bu projenizle neyi amaçladınız?

Gömürgen: Bu proje kapsamında yapılacak prodüksiyonlarla, Devlet Balesi'ne yakışır şekilde, kendi özümüzü görelim. Öncelikle yöresel adımları öğrenelim. Yaratıcılığa soyunan yavrularımız gelip seyretsinler, o imajları belleklerine yerleştirsinler. Yapacakları prodüksiyonlarda daha müşahhas olarak kafalarına yerleşmiş olan adımları kullansınlar.

Nokta: Bale klasik ve çağdaş olarak ikiye ayrıldığı biliniyor..Folklor ise halk bilimidir. "Çağdaş Folklorik Milli Bale" hangi kategoride yer alıyor?

Gömürgen: Millilik kavramında biraz durmak lazım. Millilikten ne anlıyoruz? Şu memlekette, şu topraklar üstünde yer alan herşey millidir. Kullandığımız otomobilden seyrettiğimiz

Davullu zurnalı "milli adım" çalışmalarına baş kaldıran sanatçılar, Genel Müdür Erol Gömürgen'in "provalara girmeyenden hesap sorarım" demesine rağmen kazandılar

mık Kemal Zeybek'den gelmişti. Kendisini arayan Nokta muhabirine konuyla ilgili olarak görüşmek istemediğini belirttikten sonra basın müşaviri aracılığı ile " milli baleyi desteklediği" mesajını iletiyordu. Bakan, benzeri bir cevabı da TOBAV (Devlet Tiyatro, Opera ve Balesi Vakfı) yetkililerine vermişti. Onlara görüşmeyeceğim demek yerine belirsiz bir tarihte görüşeceği cevabını veriyordu. Kültür Bakanlığı'ndan ümidini kesen TOBAV bu kez de SHP nin gölge Bakanı Fikri Sağlar'ı arıyordu. Görüşmeler sonunda Sağlar, tümüyle sanatçılarla birlikte mücadele edeceğini müjdeliyordu.

Gelişmeler sonucunda "oynamayacağız" diyen dansçılar kamuoyunun da desteğiyle ilk raundu kazandılar. Erol Gömürgen, somut bir proje gelene kadar çalışmalardan vazgeçtiklerini açıkladı. Ortada kala kala bir patlak davul ve "davulumun faillerini bulun " diye tutturan davulcu kaldı...

Banu KUDAY

televizyona, bizi aydınlatan ışığa kadar hiçbirini yabancı kabul edemeyiz. Bunlar da bizim milli hudutlarımız içinde olan, bizim bizzat kullandığımız şeyler. Ben millilik kavramı için herzaman şunu kabul ettim, yaptığımız iş uluslararası kabul görüyorsa o millidir. Devlet Opera ve Balesi çatısı altında ne yapılacağını en az size şikayete gelenler kadar ben de bilirim. Hatta daha çok ben bilirim. Arkadaşlarımın idiasına gelince ben davul zurnayla sahneye çıkın demedim.

Nokta: Ama davullu bağlamalı provalar devam ediyor.

Gömürgen: Prova murava yok efendim... Yok öyle birşey.. . Yapılan şey bir çalışmadır. O adımları öğrenmektir. Henüz müşahhas çıkmış birşey yok ortada.

Nokta: Ama belirlenen bir temsil tarihi var.7 Mart.

Gömülgen: Evet,7 Martta bir eser çıkacak ortaya. Olacak çizgi ne olursa olsun. 7 Mart'ta ben bir prodüksiyonun çıkmasını istiyorum. Okulları olan çocuklara hadi turne dediğimizde gelemezler. Yeterlilik sınavını veremeyenlerin çoğu konservatuara döndü çünkü. "Bale Company mi?" düşünmek zorundayım. Ama henüz ortada birşey yok. Ben Türk adımlarıyla bale, dedim. Kendi düzenlemelerini yapar ortaya birşey çıkarırlar. Neticeyi görür Devlet balesine yakışıyorsa onaylar yakışmıyorsa onaylamam. Yine söylüyorum her idarenin kendine göre bir sanat politikası vardır. Hangi arkadaşım kendisine verilen görevden dolayı, "Bu benim yapacağım iş değildir, bu benim haysiyetime dokunuyor" demiş, şikayet mektubu yollamış, dilekçeyle başvurmuş da ben kendisine "hayır bunu illa yap" demişim.

Nokta: Buna benzer düşünceler bu konuyla ilgili olarak size getirilmiş ,siz de istifa müessesesi herkese açıktır demişsiniz.

Gömürgen: Böyle birşey söylemedim, yanlış söylüyorlar size. İstifa müessesesi açık tabii, ama istifa eder gidersiniz demedim. Bu söylediğim çerçevede alışmalar devam edecektir. Davul çalınsın da demedim. Bu düzenlemeleri koreograf yapar, supervizör düzenler. Ben baleden anlamam. Benim görevim onların rahat çalışmalarını sağlamaktır.

Nokta: Sizce istifanın eşiğine gelmiş 130 kişi rahat mı?

Gömürgen: Bu kendi rahatsızlıkları. Ben ne yapayım? Kendileri rahatsız. Kimse kendine yazık etmesin, onlar görevlerini bilsinler, ben kendi görevimi çok iyi biliyorum. Onların boyunlarına sarılıp "aman yapmayın etmeyin"mi diyeceğim.

Nokta: Bu proje size Bakanlık kanalıyla mı teklif edildi?

Gömürgen: Hayır. O benim kitabımda yazmaz. Rahmetli babam gelse inanmadığım birşeyi bana enpoze edemez. Ben de hiç bir konuda kimseye tazyik etmem çünkü yaratıcılıkta tazyikle hiçbirşey yaptırılamaz. Bu konuda da kimseye tazyik etmedim. Çalışmalara başlanır, çalışmalar onların düşüncelerini dışındaysa bana başvururlar. "Biz bu kadar zaman bu konuda eğitim gördük ve bugün koreografın bize yaptırmak istediği, hem tahsilimize hem de bulunduğumuz duruma uygun değildir"derler. Biz de sanat kurulunu toplar, Sonya Hanım'ı çağırıp getir projeni deriz. Eğer şikayet eden haklıysa hakkını veririz.

Nokta: Ya temelde sizin projenizin aksayan yönleri varsa, siz projenizi geri çeker misiniz?

Gömürgen: Benim projem bugüne kadar yapılan projelerden farklı bir proje değil. Projemi sonuna kadar savunurum Bir bardak suda fırtına koparmasınlar. Ben bunun kimlerden çıktığını biliyorum ama canlarını yakmak istemiyorum. Herkesi kışkırtan iki üç kişi. Projemin çok yerinde olduğunu ve ilerde de büyük yararlar getireceğine inanıyorum. Bu nedenle ne projemi geri çekmeyi ne de istifa etmeyi düşünmüyorum. Asıl sorun nedir biliyor musunuz, kendini ilerici kabul eden bazıları "Başımızdaki genel müdür gericidir,bakın kurumu ne hale getirdi" demeye getiriyorlar. Bu devirde kimin ne menem Atatürkçü olduğunu bilemem ama ben Atatürk İlkeleriyle büyüdüm. Böyle düşünenlerin de aklına turp suyu sıkayım.

(Bu söyleşiden birkaç gün sonra proje ertelendi)

EKONOMİ / BİR PAZAR KEYFİ: BRUNCH

"Benim brunch'ım iyidir"

Pazar keyfinin adı kondu: Brunch. Avrupa'da, Amerika'da eski bir gelenek. Türkiye'de büyük otellerde, restoranlarda yıllardır sessiz sedasız sürdürülen bir yemek tarzı. Pazar günleri sabah kahvaltısıyla öğle yemeğinin birleştiği kocaman bir kahvaltı. Barlardan konaklara brunch...

Bir pazar sabahı... Sabah deyince, öyle hafta içi olduğu gibi sabahın alaca karanlık saatleri değil. Şöyle 11.00, 12.00... Aslında ne sabah, ne öğlen. İkisinin ortası. İngilizce'de, breakfast'la, lunch'ın ortası; Brunch... Hem sabah kahvaltısı, hem öğle yemeğinin yerine geçen bir öğün. Bol çeşitli, bol zamanlı, bol sohbetli...

Onlarca yıldır evlerimizde, pazar sabahları iki öğünü birleştirerek yaptığımız büyük kahvaltıların artık adı kondu, Brunch... Bir çok büyük otel ve restoran'ın uzun yıllardır yaptığı ancak belirli bir kısım dışına duyuramadığı brunch, bugünlerde tarihi konaklardan, barlara kadar sıçramış durumda.

"Ceketsiz, kravatsız, dilerseniz eşofmanlı bir pazar..."

Seçimini yaptınız, dostlarınızla randevulaştınız ve gittiniz. Nereyi seçmiş olursanız olun, içeri girer girmez gözünüze çarpan ilk şey, o görkemli açık büfe olacak. Tabii brunch'ı açık büfeden ayıran şey, sıcak ve soğuk yemek çeşitlerinin yanında, akla gelebilecek her tür kahvaltılığın da bu büfede yer alması. Rokfor peynirinden frambuaz marmeladına, somon fümeden levrek tavaya, ponçikten füme domuz pirzolaya... Yetmiş, seksen çeşit yiyecek. Biraz abartılmış sanki... Kahvaltılıklar, zeytinyağlılar, salatalar, sıcak yiyecekler, tatlılar, meyvalar... Fransız mutfağından, Amerikan mutfağından, Türk mutfağından çeşitlemeler. Amaç her damağa hitap

ÇAĞRI KILIÇ / NOKTA

Nükhet Duru, Derya Arbaş, Zerrin Arbaş, Le Chalet'te bir brunch sohbetinde... (solda)

Caz Bar, gece müşterilerine kendini gün ışığında, brunch'la tanıtmaya çalışıyor. (en solda)

BRUNCH MERAKLILARINA

Nerede	Ne zaman	Kaça	Telefonu
Reşat Paşa Konağı	11.00-l6.00	50.000TL. (icki hariç) Çocuk: 4 yaşına kadar ücretsiz.4-10 yaş arası 25.000 TL.	361 34 11
Le Chalet	12.00-15.00	50.000 TL. (içki hariç) Çocuk:4 yaşına kadar ücretsiz 4-12 yaş arası 25.000 TL.	162 33 15
Alkent Hıll Sıde	11.00-l5.00	55.000 TL. (içki hariç) Çocuk: 12 yaşına kadar 27.500 TL. Alkent'lilere %10 indirim	157 78 22
Caz Bar	11.00-15.00	60.000 TL. (içki hariç) Çocuk 12 yaşına kadar ücretsiz.	166 67 88
S Restaurant	12.00-16.00	65.000 TL. (bir kadeh Fransız şampanyası dahil) Not: Sadece her ayın ilk pazarı	163 83 26
Baca	11.00-16.00	55.000 TL. (içki hariç) Çocuk: 7 yaşına kadar ücretsiz. 7-12 yaş arası 27.500 TL.	177 08 08
Hilton	11.00-15.30	67.000 TL. (bir kadeh yerli şampanya dahil) Çocuk: 6 yaşına kadar 33.500 TL.	131 46 46
The Marmara	11.00-15.00	57.000 TL. (içki hariç) Çocuk: 12 yaşına kadar 28.500 TL.	151 46 96
Sheraton	11.00-15.00	57.000 TL. (bir kadeh yerli şampanya dahil) Çocuk: 7 yaşına kadar 28.500 TL.	131 21 21
Ramada	12.00-15.00	62.000 TL. (bir bardak yerli şampanya dahil) Çocuk: 6 yaşına kadar ücretsiz. 6-12 yaş arası çocuklardan 80 cm. boyundan başlayarak her cm. için 300 TL.	513 93 00
Tarabya Oteli	12.00-15.00	50.000 TL. (bir kadeh şarap yada bira dahil)	162 10 00
Aden Otel	11.30-14.30	30.000 TL. (içki hariç) Çocuk: 6 yaşına kadar ücretsiz, 6-12 yaş arası 15.000 TL.	345 10 00

Bir brunch listesi...

Brunch'ta iddalı kurumlardan birinin Yiyecek İçecek Sektörü sorumlusu Cevat Tuksavul, Brunch'ı "İngilizlerin zevksizliğinin, damak tadı olmayışının yavaş yavaş büfeye dönüşmesi" diye tanımlıyor. Listeler aşağı yukarı benzer. Bir brunch'ta neler olur diye merak edenlere işte klasik bir liste...

Kahvaltılıklar: Croissant, poncik, roll ekmek, tost melba, cevizli ekmek, soğanlı ekmek, kek, petek bal, gül reçeli, portakal reçeli, çilek reçeli, incir reçeli, siyah zeytin, yeşil zeytin, cornflakes (sade), cornflakes (çikolatalı), tulum peyniri, rokfor, dil peyniri, beyaz peynir, kaşar peynir, füme peynir, pankek, scrumbled eggs, bacon, yumurta. **Şarküteri:** Tavuk jambon, dana jambon, macar salam, füme domuz pirzola, sucuk, parizyen salam, alabalık füme, füme domuz pirzola, dil füme, somon füme, rosbif, sosis.

Zeytinyağlılar: Enginar, lahana dolma, biber dolma, taze fasulye.

Salatalar: Kırmızı lahana, havuç, göbek salata, domates söğüş, salatalık söğüş, patates salatası, salat nisuaz.

Yemekler: Harek sarma, patates graten, piliç sote, pilav, sebzeler, levrek tava.

Tatlılar: Kabak tatlısı, profiterol, ekler, ayva tatlısı, portakal jivre, meyva salatası, armut tatlısı, karışık Türk tatlısı, ekmek kadayıfı, kaymak, bademli keşkül, meyvalı tart.

Meyvalar: Elma, mandalina, portakal, kivi, muz, greyfurt.

Diet büfesi: Piliç haşlama, levrek haşlama, patates haşlama, sebze haşlama, çavdar ekmeği, tuzsuz ekmek, salatalar, diet tatlısı.

etmek.

Avrupalı, Amerikalı brunch'ın bir özelliği de şampanya içmek. Bizde bu biraz alaturkalaşmış. Şampanya bir iki yer dışında yok. Tabii ekstra isteyenlere var. Ama çoğu brunch'ta rakı, bira içmeyi tercih ediyor. Meyva suyu, çay, kahve istemediğiniz kadar. Serbest...

Çoğu yerde işletmeciler devamlı müşterilerini düşünerek, sıcak yiyecek türlerinde değişiklikler yapabiliyor. Brunch veren tüm işletmeler id- ▶

dialı: "Benim brunch'ım iyidir!"

Kimileri, kebapçıya gitmemek için, kimileri evde böyle bir hazırlığa zaman bulamadığı için, kimileri değişiklik olsun diye, kimileriyse, "Yemek bir kültür. Bu da bizde var" anlayışıyla gidiyor brunch'a.

Şimdilik tabaklar bolca doldurulup mideden önce göz açlığı bastırılıyor ama, işletmeciler bu kültürü edindikçe, tarzın oturacağı inancında.

Alışıyoruz...

Figen AKŞİT - Mahmut ÖVÜR

ZAHBAK TUKAN / NOKTA

Reşat Paşa Konağı, pazar günleri giriş ve üst kat salonlarına kurduğu iki büfeyle brunch'a başlıyor (üstte)

Alkent Hill Side: "Biz bir stiliz" (yanda)

"Bu sayede sosu öğrenirler hiç olmazsa"

Mimar, yazar ve gourmet Aydın Boysan brunch'ı anlattı

Nokta: Son yıllarda Türkiye'de brunch'ın yaygınlaştığı gözleniyor. Sizce brunch nedir?

Boysan: Sanırım bu Amerika'da başladı. Breakfastla lunch sözcüklerinin başını kıçını birleştirdiler brunch oldu. Geç bir kahvaltı, erken bir öğlen yemeği gibi. Ve tabii, içki de karıştırılıyor işin içine. Örneğin portakal suyu ile şampanya, karışık. Yani en masumu bu. Bunu içmeye başlayan arkasından azıtıp, her türlü içkiye dalıyor o başka. Fakat akla gelebilecek her şey brunch'ta var. Kaliforniya'da ben brunch'a gittim. Her şey var. Soğuk, sıcak, meyva ne bulunuyorsa o şehirde. Hatta bulunmayanlar bile var. Tabii çay ve kahve vazgeçilmez şeyler. Kahve Amerika'da su gibi bir şey. Bir de büyük sürahilerde buzlu su heryerde var.

Nokta: Bizdeki brunch'la kıyaslayabilir misiniz?

Boysan: Bizde son yıllarda yaygınlaştı. Ondan önce istisnai olarak veriliyordu. Adet olarak hoş birşey... Şu açıdan, sabah erken tıkınmamak iyi. Tabii arkadan geberesiye yemek sözkonusu, bu yorucu. Çeşit açısından da son yıllarda epey zenginleşti.

Nokta: Bizde şampanya dışı içkiler de veriliyor. Şarap, bira hatta rakı bile veriliyor. Ne dersiniz?

Boysan: İçiliyor da, dışarıda benim gördüğüm herkes böyle öğle vakti sert içkiye dalmıyor. Şampanya içiyorlar. Şampanya simge gibi, onsuz yok gibi. Zaten şampanya fiyata dahil. Bunun bizde yaygınlaşması hoş birşey. Sonra bunun taklit edilmesi de kötü birşey değil. Keyifli birşey bu. Bir tatil gününü zevklendirmek için keyifli birşey. Sabah mahmurluğundan kurtulunmuş bir saatte oluyor. Bir de ailelerin, dostların buluşması için iyi bir zaman. Akşam yorgunluğu yok. Daha rahat ve diri oluyor insanlar. Sevimli bir iş doğrusu.

Nokta: Yemek kültürünün gelişmesine bir katkısı olabilir mi?

Boysan: Olabilir tabii. Şöyle denebilir; bizde çok fena bir iş, sos nedir bilmezler. Örneğin tavuğu haşlarız, ondan sonra tuz ekip yeriz. Ee canım o da öyle yenmez ki... Sos diye birşey vardır. Her şey sosla yeniyor. Sos kültürünü biraz arttırması açısından yararı olacağını sanırım. Tabi brunch bir imkan. Tek aile bu çeşidi başaramaz. İki aile de başaramaz. Dolayısıyla geniş bir teşkilat gerekir. İnsanların da zevkine keyfine uyacak şeyleri daha rahat seçebilmesi olanağını verir. Bu yalnız bizde değil, dünyanın her tarafında yaygınlaşıyor. Bu da hoş birşey.

LİPTON'DAN...

İYİ FİKİR!

Yellow Label şimdi de demlik poşetlerinde...

Lipton Yellow Label Demlik Poşetleri sayesinde...

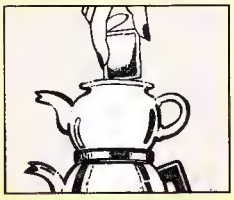

Çayı kaşıkla ölçmenize gerek kalmayacak!

Süzgece de ihtiyacınız yok!

Demlik temizliğiyle de uğraşmayacaksınız!

Mis gibi bir çay demlemek, süzgeç kullanmadan berrak bir çay sunmak, demliği temizlemek artık çok kolay. Lipton Yellow Label Demlik Poşeti'yle...

Lipton Yellow Label Demlik Poşeti, alıştığınız biçimde demlendiğinden, çayın sevilen, parlak, koyu kırmızı rengini ve nefis lezzetini sunar.

Çayınızı, Lipton Yellow Label Demlik Poşeti'yle demleyin, bu "iyi fikrin" kolaylığını ve keyfini yaşayın.

Yellow Label Demlik Poşeti

KISA ... KISA...

Çok geç olacak

Ankara Ticaret Odası tarafından düzenlenen "Sürekli Kalkınmada Çevrecilik - Turizm ve Sorunları" konulu panelde konuşan Turizm Bakanı İlhan Aküzüm, " Turizmin yol açtığı çevre sorunları için yoğun propaganda yapılıyor, önlem alınması isteniyor. Her işin sırası var. Ona da sıra gelecek. Türkiye'de turizm yeni başladı" dedi. Aynı panelde konuşan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fahrettin Kurt ise Aliağa Termik Santralı'yla ilgili olarak "Çevreciler tepki gösteriyor. Halbuki ithal kömür kullanılacak. Bacasına bakıldığında hiç çalışmıyor sanılacak. Aslında Aliağa gibi birkaç termik santrala daha ihtiyacımız var" şeklinde konuştu. Anlaşılan çevre sorunları için önlem almanın henüz sırası değil. Önce birkaç termik santral, oteller, beton yığınları falan, sonra sırası geldiğinde de çok geç olacak herhalde. Yok edilen doğayı yeniden yaratmayı bu güne değin hiç kimse başaramadı çünkü...

Kampanya

Güney Marmara Doğal ve Kültürel Çevreyi Koruma Derneği (GÜMÇED), Bursa'da çevre kirlenmesine karşı kampanya başlatıyor. İlk etap ilkokulararası "çevre ve insan" konulu resim, şiir ve kompozisyon yarışması

Kır çiçekleri ölmesin...

Kır çiçekleri kimyasal tarım ilaçları yüzünden kayboluyor. Bazıları bir daha açmamak üzere doğaya veda ederken, bazıları da toprak altında inzivaya çekiliyor.

Çiftçiler, yüzlerce yıl asalak ve zararlı ot olarak gördükleri kır çiçeklerine karşı, çapa, tırpan, orak gibi aletlerle savaşmış durmuşlar. Ama ne yaparlarsa yapsınlar her yıl çavdarla buğdayın, arpayla yulafın arasından rengarenk fışkırmalarını engelleyememişler. Ta ki kimyasal ilaçların bitkiler üzerindeki toplu imha gücü keşfedilene kadar. Avrupa'da tarım arazisi dar ülkelerde bu ilaçlar kullanılmaya başlanınca üretim arttı. Arttı ama, birçok bölgede bundan elli yıl öncesine kadar 270 tür kır çiçeğinin çaldığı renkli rapsodi de sona erdi. İş kır çiçeklerinin ortadan kalkmasıyla da bitmiyor. Siyah benekli uğur böceğinden kelebeklere kadar yaklaşık 1200 böcek bu bitkilerle beraber yaşıyor. Sonuç, çiçeklerle beraber böcekler de yok oluyor.

Çevreci kuruluşlar tarım ilaçlarına karşı mücadeleyi, 10 yıl önce başlattı. Ama tarım sektörünün zaten zayıf olduğu birçok Avrupa ülkesinde çiftçi grupları yeterli ürünü elde etmek için ilaç kullanmakta kararlıydı. Bu durumda tarımdan vazgeçmek mümkün olmadığına göre kır çiçeklerinin sonu geldi gibi görünürken, ilk çözüm önerisi 1983 yılında botanikçi Dr.Wolfgang Schumacher'den geldi. Dr.

Hazırlayan : Mustafa AKKERMAN

KISA ... KISA...

DSİ'nin kulakları çınlasın...

Avrupa Toplulukları Komisyonu İspanya'daki Donana Ulusal Parkı bölgesinde turistik ve tarımsal düzenlemelerin ekolojik sonuçlarıyla ilgili İspanya aleyhine yolsuzluk davası açmaya karar verdi. Guadalkivir Irmağı ağzındaki bataklık bölge göçmen kuşlar için önemli bir barınma bölgesi. Ama bölgedeki suyun tarım ve turizm alanlarında kullanılması bataklığın yavaş yavaş kurumasına yol açıyor. Komisyon İspanyol makamlarını kesin önlemler almaya çağırdı ve cevap olarak bir aylık süre tanıdı. Şu komisyonun yolu bir de Türkiye'ye düşse, DSİ'nin drenaj çalışmalarıyla onca sulak alanı, kurak alana çevirdiğini görse, acaba kaç dava açmak zorunda kalır?

Peri bacaları ve insan betonları

Doğanın bir harikası ve bu harikayla bütünleşen tarih hazinesi "Kapadokya". Ve bu bütünlüğün arasında mantar gibi biten beton yığınları. Ve nihayet dünyada bir benzeri olmayan Kapadokya için bir çaba. Nevşehir valisi Aykut Ozan, Müze Müdürlüğü tarafından bir araştırmada doğal görüntüyü bozan kaçak binaların belirlendiğini ve bu binaların yıkılarak inşa edenler hakkında kanuni işlem yapılacağını söylüyor. Bir de söylediğini yaparsa, işte o zaman tebrikler...

Schumacher'in önerdiği yöntem gayet basitti. Her 10 dönümlük tarla için sınırda 5 metrelik bir alan yaban bırakılacak ve bu alanın ilaçlanması kesinlikle önlenecek. Bu çözümü ilk defa Almanya'nın Eifel Bölgesi'ndeki çiftçiler gerçekleştirdi. İlk üç yıl boyunca boş bırakılan bölgede hiçbir hareket görülmedi. Ama Dr. Schumacher bulduğu yöntem için diretti. Çünkü bazı bitkilerinin tohumlarının yıllarca toprak altında kendini koruyacağını biliyordu. Nihayet dördüncü yılın sonunda doğa mucizesi kendini gösterdi. Peygamber, aslanağzı, hezaren çiçekleri yıllardır saklandıkları toprağın altından silkinerek yavaş yavaş gülümsediler gökyüzüne. En büyük sürprizi ise gelincikler yaptı. Eifel Bölgesi'nde yaklaşık 50 yıldır görünmeyen bu çiçekler bir anda kankırmızı kapladılar ortalığı.

Dr Schumacher'in denemesi Eifel bölgesinde bir daha çıkmaz diye düşünülen çiçeklerin bazılarının hâlâ var olduğunu ortaya çıkardı. Yetkililer olaya el atmakta gecikmedi. Almanya'da kimyasal ilaç kullanmayan çiftçilere ürünlerinin yüzde 30'u kadar maddi yardım yapılmasına karar verildi. Bu da bir çok çiftçinin kimyasal ilaçtan vazgeçmesini sağladı. Bizde mi? Bizde, Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından "insan sağlığını" direk tehlikeye soktuğu raporu verildiği için bütün batılı ülkelerde yasaklanan ilaçlar bile uluorta kullanılıyor. Önümüzdeki günlerde İzmir Yeşiller Partisi, SOS Akdeniz Programı çerçevesinde tarım ilaçlarına karşı bir kampanya başlatılacak. Bakalım yetkililer ne kadar duyarlı olacak?

bir haber

Konya'nın Tuzlukçu İlçesi'nde Ayşe Bayar ilaçlı buğdaydan yaptığı unla ekmek pişirdi. Ekmekleri yiyen annesi Kezban, babası İsmail, çocukları Kezban ve Fadime zehirlendiler. Akşehir Devlet Hastanesi'ne kaldırılan Bayar ailesinden Kezban Bayar(5) ve Fadime Bayar(8) kurtarılamadı... (19.12.1990)

AIDS ARTIK HERKESİ TEHDİT EDİYOR!

Ertesi gün kabusu

Şu anda dünyada 700 bin AIDS hastası var. 10 milyon insan AIDS virüsü taşıyor. Türkiye de AIDS'den muaf değil. Resmi sayılara göre artış hızı yüzde 29. Dünya nüfusu AIDS tehdidi altında. Artık, bir numaralı "risk grubu" heteroseksüeller. 2000 yılında, AIDS virüsünü taşıyanların sayısı 30 milyona çıkacak. Ve 6 milyon çocuk AIDS hastası olacak. Korkunç bir tabloyla karşı karşıyayız. Peki, bugüne kadar ne yapıldı? Şimdi ne yapmalı?

Rock Hudson AIDS'in ilk kurbanı değildi, ama AIDS Rock Hudson'la rüşdünü ispat etti, kendini görünür kıldı. Rock Hudson bir gerçeği cisimleştirdi. Ne var ki, bir yanılsamayı da yarattı: AIDS bir eşcinsel hastalığı! Ve AIDS bir sağlık sorunu olmaktan çıkıp, ahlaki bir sorun haline geldi. Kimilerine göre "Tanrı'nın gazabı"ydı, kimilerine göre "doğanın intikamı".

Ortaya bir kategori çıkmıştı: Risk grubu. İlk bakışta masum bir sözcük gibiydi. Ama bir yargıyı ima ediyordu. "Genel ahlak"ın dışında yaşayanlar... Risk grupları giderek çoğaldı. Uyuşturucu müptelaları, zenciler, fahişeler, hemofili hastaları...

Artık bir eşcinsel hastalığı değildi AIDS, ama genel geçer ahlakın dışında yaşayan insanların hastalığıydı. Bu hastalığa çare bulmak için canla başla çalışan bilim adamları, sağlık kuruluşları yok değildi, ancak hükümetlerin AIDS politikaları biraz "dostlar alışverişte görsün" kabilindendi. Çünkü hastalığın tehdit ettiği risk grupları, zaten "toplum dışı"ydı. Ve toplumların muhafazakâr kesimleri AIDS'e karşı kayıtsızdı. Ama, zamanla hastalık "toplum içi"ne sıçradı, toplumun kendisi "risk grubu" haline geldi. İşte bu noktada hükümetler durumun vehametini kavradı. Kampanyalar, eğitim programları düzenlendi. Ama, iş işten geçmiş, virüs heterosksüellere de bulaşmış ve hızla yayılmıştı.

Ayda yüzde 13.5'luk artış Örneğin, ABD'de 1986'da 24 bin olan AIDS'li sayısı üç yıl içinde yedi kat artarak 140 bine ulaşmıştı. Brezilya'daki artış oranı ise çok daha çarpıcı: Kasım 1990'da 11 bin olan AIDS'li sayısı bir ayda yüzde 13.5'lik bir artışla 12 bin beş yüze fırladı.

Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) 1990 Kasım ayı raporlarına göre Avrupa'da şu ana kadar saptanan AIDS'li sayısı 41.703. Fransa 9.718 ile en çok AIDS vakasına rastlanan Avrupa ülkesi. Onu 7.576 ile İtalya, 7.047 ile İs-

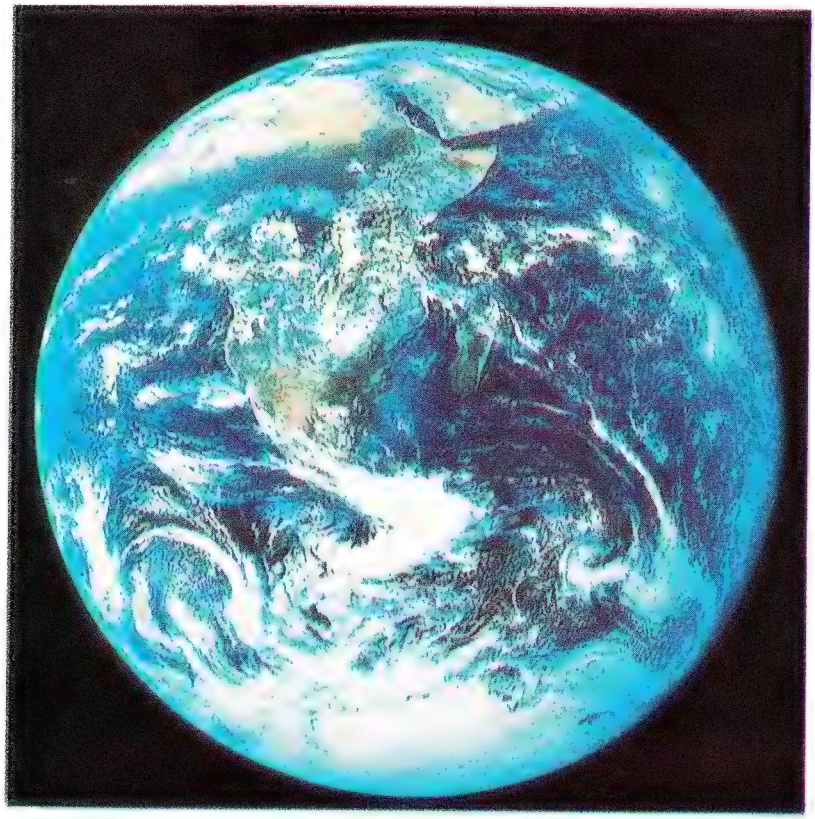

panya izliyor. İngiltere'de ise AIDS'li hasta sayısı 3.798.

Sorun açlık değil AIDS Günümüzde AIDS'in etkisini en ürkütücü biçimde gösterdiği yer Afrika. Aralık 1990 WHO raporuna göre, Afrika'da toplam 77.043 AIDS vakası saptanmış durumda. Bir ay öncesinde verilen rakam ise 75.642. Artış 1.401. Dünyanın herhangi bir yerinde bir depremde bu sayıda insan öldüğü zaman yer yerinden oynuyor.

Ama bütün yardımlara rağmen Afrika AIDS'e karşı direnebilecek sağlık donanımına sahip değil. Ülkelerin büyük merkezleri dışında sağlık örgütlenmesi yok. Büyük merkezlerde de ancak test yapılabiliyor. AIDS eğitimi sıfır. Şu anda en çok vakanın rastlandığı ülkeler Zaire ve Uganda. Çünkü bu ülkeler diğerlerine göre daha donanımlılar ve AIDS vakalarını saptayabiliyorlar. Öteki Afrika ülkelerinin içinde bulunduğu vehamet ise ancak tahmin edilebiliyor. Ayrıca Afrika genelindeki serapozitifli nüfusun, AIDS'li nüfustan çok daha kabarık olduğunu hesaba katmak da gerekiyor. Bütün bunlar Afrika'nın önündeki asıl sorunun açlık değil, AIDS olduğunu bir kez daha gösteriyor.

Orta Doğu ve Asya ülkeleri ise hâlâ birer kapalı kutu. Dünyanın en kalabalık ülkesi Çin 1986 yılında sadece bir AIDS vakasına rastlandığını açıklamıştı. 1989 sayısı ise 3. Hükümetlerin bu gayrı ciddi tavrı Asya ülkelerinin ortak karakteri gibi. Hindistan'dan Güney Kore'ye, İran'dan Filipinler'e resmi açıklamalardaki AIDS'li hasta sayısı iki haneli.

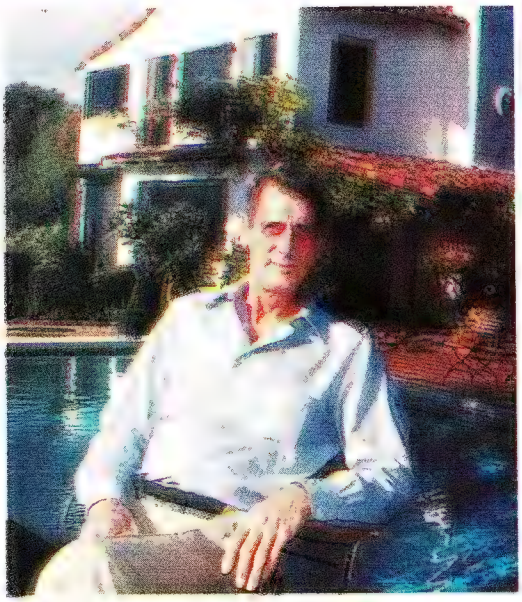

AIDS çehresini Rock Hudson ile gösterdi

Ya Türkiye Sağlık Bakanlığı'nın 26.11.1990 itibarıyla verdiği sayılara göre, 40'ı AIDS'li hasta, 93'ü taşıyıcı olmak üzere Türkiye'deki toplam AIDS vakası 133. 1989-1990 arasındaki yıllık artış hızı hiç de azımsanmayacak bir oran: yüzde 29. Üstelik bu resmi açıklama. Hastanelerden elde edilen veriler ise durumun daha vahim olduğunu gösteriyor. İstanbul Çapa Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji kürsüsü doçentlerinden Selim Badur'un Nokta'ya yaptığı açıklamaya göre, Çapa kayıtlarına geçen AIDS taşıyıcıları sayısı 104. Bu durumda, sadece İstanbul'da Türkiye toplamından daha fazla AIDS taşıyıcısı olduğu gibi bir sonuç çıkıyor.

Önümüzdeki on yıl içinde 10 milyondan fazla çocuk AIDS yüzünden anababasız kalacak.

Artık çocuklar en büyük risk grubu Artık tüm dünya nüfusu AIDS tehdidi altında. Şu anda 10 milyon olan AIDS taşıyıcısı 2000 yılına gelindiğinde WHO'nun tahminlerine göre 30 milyonu bulacak. Bu sayının tam 10 milyonu çocuk ve bu çocukların 5-6 milyonu 90'lı yılların ilk yarısında AIDS ile yüzyüze gelecek. İşte, AIDS'in 1990 portresinin işaret ettiği en korkunç öngörü.

1991 AIDS yılı olacak. Bugün çare bulunamazsa, nükleer silahların yapamadığını AIDS yapabilir. Ve yarın tam bir "Ertesi Gün" olabilir.

İş seyahatinde yalnı

zca işinizle uğraşın!

Sorunsuz, güvenli bir iş seyahati için, sadece bir tek telefon... Europcar'a bir telefon etmeniz yeterlidir... Dilediğiniz araç, dilediğiniz yere, dilediğiniz saatte ulaştırılır.

Üstelik, şimdi son derece uygun fiyatlarla!

Aracınızı Europcar filosundan seçin, iş seyahatinde yalnızca işinizle uğraşın... aracınızla değil!

Sürpriz fiyatlarla...

	Günlük	Hafta Sonu	Havalimanı Tarifesi
Serçe	100.000	250.000	90.000
Renault 12 TX Şahin	140.000	350.000	130.000
Renault 12 STW	150.000	375.000	140.000
Renault 9	160.000	400.000	150.000
Doğan	180.000	450.000	160.000
Suzuki Jeep	180.000	450.000	160.000

*Fiyatlar, 15 Mart 1991'e kadar geçerlidir. *Fiyatlarda günlük sınırsız km, sigorta ve KDV dahil, benzin hariçtir. *Uzun süreli (en az 1 ay) ve filo kiralamalarda özel fiyat uygulanır.

ESİN Europcar

SORUNSUZ OTOMOBİLLER KİRALAR.

İstanbul Merkez Cumhuriyet Cad. 47/2 Taksim Tel: (1) 154 77 88 (12 hat) Faks: (1) 150 76 49 - (1) 150 88 88 Teleks: 25429 **Adana** Ziya Paşa Bulvarı 37/B Tel: (71) 13 47 75 **Adana Havalimanı** Tel: (71) 15 03 80-81/303 **Alanya** Tel: (323) 119 29 **Ankara** Küçükesat Cad. 25/C Bakanlıklar Tel: (4) 118 34 30 - 118 38 77 Faks: (4) 117 84 45 Teleks: 42565 **Ankara Esenboğa Havalimanı** Tel: (4) 398 00 00/740 **Antalya** Fevzi Çakmak Cad. 14/A Tel: (31) 11 88 79 Faks: (31) 18 35 20 Teleks: 56019 **Antalya Havalimanı** Tel: (31) 21 62 48 Direkt **Bodrum** Tel: (6141) 5632 **Bursa** Çekirge Cad. 41 Tel: (24) 20 00 16 (5 hat) Faks: (24) 21 32 07 Teleks: 32036 **Dalaman Havalimanı** Tel: (6119) 1117 **Fethiye** Tel: (6151) 4995 **İstanbul Taksim** Tel: (1) 154 77 88 (12 hat) **İstanbul Kadıköy** Tel: (1) 360 33 33 (2 hat) **İstanbul Atatürk Havalimanı** (Dış Hat Geliş) Tel: (1) 574 19 08 Direkt (İç Hat Geliş) Tel: (1) 574 19 08 Direkt **İzmir** Şehit Fethi Bey Cad. 122/F Alsancak Tel: (51) 25 46 98 Faks: (51) 12 51 21 Teleks: 53774 Teletekst: 18953040 **İzmir Havalimanı** Tel: (51) 51 30 74 **Kemer** Tel: (3214) 2083 **Kuşadası** Tel: (636) 136 07 **Marmaris** Tel: (612) 120 01 **Mersin** Tel: (741) 200 17 (2 hat) **Trabzon** Tel: (091) 258 44 **Trabzon Havalimanı** Tel: (031) 508 01/83 **Ürgüp** Tel: (4868) 1315

SÖYLEŞİ/KÜRŞAT KAHRAMANOĞLU

"Türkiye şansını kullanmalı"

ADEM ALTAN / NOKTA

Kuzey İngiltere'nin en büyük eşcinsel dergisi Scene Out'un yazarlarından Kürşat Kahramanoğlu, uzun yıllar Manchester Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi'nde öğretim üyeliği yapmış, Marksist felsefe uzmanı. Aynı zamanda, 800 bini aşkın üyesiyle İngiltere'nin üçüncü büyük sendikası olan NALGO'nun (Kamu Hizmetleri Sendikası) yöneticilerinden. İlk alevlendiği yıllardan günümüze kadar AIDS serüvenine tanıklık eden, eşcinsel hareketin AIDS'e karşı geliştirdiği politikalara bizzat katılan Kürşat Kahramanoğlu sorularımızı yanıtladı.

Afrika'da Kasım ayında şu ana kadar 77.043 AIDS vakası saptanmış durumda. 15.569'u Uganda'dan, 11.732'si ise Zaire'den.

Nokta: AIDS bugün bir hastalık olmaktan çok daha fazla bir anlam taşıyor. Sizce AIDS ne?

Kahramanoğlu: AIDS benim için HIV adlı virüsle yayılan bir hastalık. O kadar. Ama medeni geçinen Batı dünyası, bunu bazı gruplara karşı ahlaki bir silaha dönüştürdüğü için sorunu bu kadar yalın açıklamak mümkün değil. Esas olarak hedeflenen iki temel grup var: Eşcinseller ve zenciler. Özellikle İngiltere ve Amerika'da, tutucu, sağ çevreler öteden beri diş biledikleri bu insanlara karşı AIDS'i bir fırsat olarak görüp, kullandılar. Basında yeri, köşesi olan birçok yazar, çok yakın bir zamana

SELİM BADUR

"AIDS eşcinsel hastalığı değil"

İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji Bölümü öğretim üyelerinden Doç. Dr. Selim Badur AIDS konusundaki araştırma ve çalışmaları Nokta'ya anlattı.

Nokta: İstanbul'da Çapa'nın dışındaki laboratuvarlarda yapılan testlerde eğer pozitif sonuç alınırsa bunlar size gönderiliyor. Daha sonra siz nasıl bir inceleme yapıyorsunuz?

Badur: Biz Western Blot denen daha duyarlı bir yöntemle konfirmasyon testi yapıyoruz. Bugüne kadar, bize başvuran 15.085 hastadan 104 tanesi Western Blot'la doğrulandı. Bu sayılar yalnızca bizim laboratuvarımızda incelenenler. Türkiye genelinde Ankara ve İzmir'de de incelemeler yapılıyor. Oralarda ne oluyor bilemiyoruz. Onların resmi rakamları bize ulaşmıyor.

Nokta: Sağlık Bakanlığı'nın resmi rakamları bu konularda çalışma yapan yerlere göndermesi gerekmez mi?

Badur: Türkiye'deki AIDS'li sayısını ben, ancak, Dünya Sağlık Örgütü'nün dönem dönem bize ulaşan raporlarından öğreniyorum. Dünya Sağlık Örgütü'ne sayıları Sağlık Bakanlığı veriyor. Ancak bu sayılar klinik belirtiler gösteren AIDS vakalarına ait. Bizdekiler ise seropozitif çıkanlar.

Nokta: Seropozitif olarak belirlenen vakalar sonunda AIDS'li olmayacaklar mı?

Badur: Onun için belli bir zaman geçmeli. Bunların bir kısmında klinik belirtiler çıkıyor. Bir kısmı ise yalnızca taşıyıcı oluyor. Taşıyıcı kimselerde antikorlar oluşmuşsa, bunların yüzde 30'u iki sene içinde hastalanıyor. Bir araştırmaya göre, beş yıl içinde seropozitiflerin yüzde 50'si hastalanıyor. Belki de yirmi sene geçtikten sonra seropozitiflerin hepsinin hastalandığı ortaya çıkar.

Nokta: Teşhisin dışında şu anda Türkiye'de ne gibi çalışmalar yapılıyor?

Badur: Dünyada üzerinde en çok durulan çalışma şu anda teşhis. 87'den itibaren Türkiye'deki

kadar, açık açık, bu işin gereğinden fazla abartıldığını, normal, daha doğrusu heteroseksüel bir insan için hiçbir riskin bulunmadığını, bunun tamamen eşcinsellerin ve zencilerin virüsü olduğunu yazdı. Hükümet uzun bir süre bu tutucu kampanyaya susarak katıldı. Sanki heteroseksüel nüfustaki artışın risk gruplarının üstüne çıkması beklendi.

Nokta: Devletler hiçbir tavır almadı mı?

Kahramanoğlu: Gerek araştırma yapmak, gerekse hastaların bakımını sağlamak için gerçekçi bir yardım devletlerce sağlanmadı. Sözgelimi, İngiliz hükümetinin yaptığı ilk şey siyah nüfusun çoğunlukta olduğu üç Afrika ülkesine vize koymak oldu. Oysa bu karar alındığı sırada en fazla AIDS vakasına ABD'de rastlanmıştı. Irkçılığı apaçık ortada olan bir davranış bu. Dolayısıyla insanları AIDS hakkında bilgilendirmek çok gecikti. Bu arada bir sürü insan hayatını kaybetti. Zamanla, hastalığın yeterince ilgi görmediğini dile getirmek, kamuoyunun dikkatini bu konuya çekmek amacıyla "Act-up" gibi, "Out-rage" gibi baskı grupları oluşturuldu.

Nokta: Eşcinsel hareket, tutucu, ahlakçı çevrelere karşı mücadelesinde sonuç alabildi mi?

Kahramanoğlu: Eşcinseller çok çabuk organize oldular ve hükümete, basına, kamuoyunun negatif tutumuna rağmen çok başarılı eğitim kampanyaları yaptılar. Bu yüzden, bugün Batı'da AIDS'e karşı en iyi korunan çevre haline geldiler. Ama şunu da belirtmekte yarar var; bugün elde edilen kazanımlar sadece onlara ait değil. Diğer hareketlerden, sivil kuruluşlardan, sendikalardan zamanla büyüyen bir destek aldılar. Örneğin, benim içinde çalıştığım NALGO, üyelerini AIDS hakkında eğitmek için büyük kampanyalara girdi. Eşcinsellere ve siyahlara hayat sigortası yapmayan, ki hayat sigortası İngiltere gibi bir sanayi ülkesinde çok önemli bir şey, şirkete karşı sert bir tavır takınarak bu ayrımcılığı kaldırmaya zorladı. Artık İngiltere'de birçok insan AIDS'in onu bunu değil, herkesi tehdit ettiğini biliyor.

Nokta: Bütün bu tabloda Türkiye'nin yeri nedir?

Kahramanoğlu: Türkiye'nin durumu beni çok ürkütüyor. Çünkü hastalığın varlığı bile hâlâ kabul edilmiyor. İstatistiklere bakarsanız, Türkiye için çok ciddi bir durum sözkonusu değil gibi görünüyor. Ama bence Türkiye'nin bu virüsle karşılaşmamış olmasına imkân yok. HIV taşıyanların AIDS hastası olması on-on iki yıl alabilir. İlle on-on iki yıl sonra bir patlama olması mı gerekiyor, insanların bir şeyler yapması için. Üstelik önlem almak hiç zor değil. Ortada tedavi gerektiren bir durum yok. Nedir gerekli önlem: İnsanları bu konuda eğitmek. Türkiye bu şansını kullanmalı. Riske yakın insanlar bilgilendirilmeli. Ama bunun için ilk önce risk taşıyan grupların varlığını, bu insanların hayatlarının bir değeri olduğunu da kabul etmek gerekiyor. Türkiye ne yazık ki bu durumda değil. Bugün bir anket yapılsa, "yok efendim eroinmanmış, yok eşcinselmiş, gebersin gitsin, bana ne" gibi bir sonuç çıkabilir.

Nokta: Ya bundan sonrası?

Kahramanoğlu: Bilmiyorum ne zaman, ama her virüs gibi bunun da eninde sonunda bir çaresi bulunacak. Bundan eminim. Ve bir gün bütün bu olanların tarihi yazılacak. Bence bu tarihin en enteresan bölümü de bir hastalığın nasıl bir ahlaki soruna dönüştürüldüğü olacak.

Geçtiğimiz yıl AIDS'li doğan çocukların sayısındaki artış, eşcinsellerde ki ya da damardan uyuşturucu kullananlarda kinden çok daha fazla oldu.

tüm kan bankaları tarandı ve Sağlık Bakanlığı'na bağlandı. Böylece, kan nakli yoluyla virüsün bulaşması engellenmiş oluyor. İkinci bulaşma yolu ise cinsel temas. Bu konuda tek çözüm, bilgilendirme ve prezervatif kullanımının önerilmesi.

Nokta: AIDS için bazı risk gruplarından söz ediliyor, bu konuda ne diyorsunuz?

Badur: Yaygın kanının aksine, AIDS bir eşcinsel hastalığı değildir. ABD'de ilk olarak eşcinsel kesimde görüldüğü için böyle bir bağlantı kuruldu. Eşcinsellik tek başına bir faktör değil. Ancak, çok sık eş değiştirme virüsün bulaşma olasılığını artırıyor. Afrika'da hastalığın çok yaygın olması ve özellikle heteroseksüellerde görülmesi konuya farklı bir bakış açısı getirdi. Yıllar geçtikçe Amerika'da da heteroseksüel kesimde bulaşma gittikçe çoğaldı. 85-86 yıllarında Amerika'da görülen vakaların yüzde seksenini eşcinseller oluştururdu, şimdi bu oran yüzde kırka düştü.

Nokta: Peki, Türkiye'de AIDS vakalarının dağılımı nasıl?

Badur: 88'in sonunda İstanbul'da yaklaşık 4 bin hayat kadını ve yaklaşık bin eşcinsel üzerinde bir çalışma yaptık. Bunlarda seropozitif oranı sıfırdı. O dönemde virüs bu kesime girmemişti. Ama aradan belli bir zaman geçtikten sonra cinsel aktivitesi yoğun olan bu kesimde yeni bir araştırma yapmak lazım.

Türkiye'de AIDS

	Vaka sayısı	Taşıyıcı sayısı	TOPLAM
1985	1	1	2
1986	2	0	2
1987	8	32	40
1988	9	23	32
1989	11	22	33
1990	9	15	24
Mevcut	40	93	133

VİRÜS NASIL GEÇİYOR

GEÇME YOLLARI		RİSK FAKTÖRÜ	ÖNLEM
GÜNDELİK FAALİYETLER 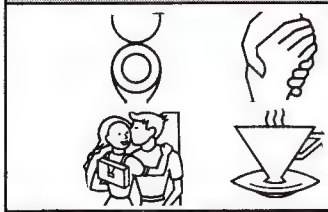	HAYIR	Yapılan bütün araştırmalar tuvalet, çocukların oyunları, yiyecekler, el sıkışma gibi gündelik faaliyetlerle bulaşma riski olmadığını ortaya koydu.	
HETEROSEKSÜEL İLİŞKİLER **Klasik** 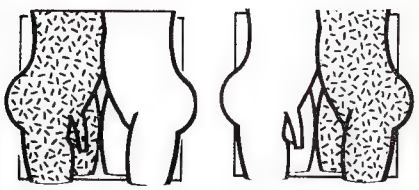	EVET	Heteroseksüel ilişki yoluyla hastalığın yayılmasında büyük bir patlama olmadı. Sodomi, regl anında ilişki, jenital organlardaki rahatsızlıklar, sado-mazohist ilişkiler riski artırıyor. Erkekten kadına bulaşma ihtimali kadından erkeğe bulaşmasından daha fazla.	Dikkatli ilişki, prezervatif
Fellatio (Oral seks) 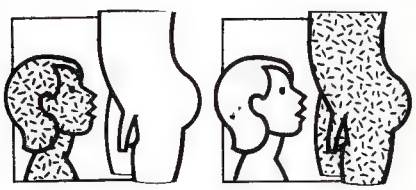	HAYIR Ama EVET Ama	Şimdiye kadar yapılan hiç bir araştırma fellatio'nun özellikle riskli olduğunu ortaya koymadı. Spermlerden ya da tükürükten ayrılan virüs burada iyi bir geçit bulabilir. Teorik olarak bir risk var. Ağızdaki ya da jenital organlardaki tahriş riski arttırır.	Prezervatif
Sodomi 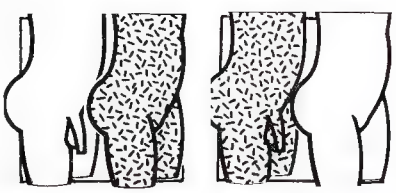	EVET EVET	Korunulmadığı takdirde bulaşma ihtimali yüzde yüz. Heteroseksüller de homoseksüellerle aynı riski taşıyor.	Prezervatif
Cunnillingus (Oral seks) 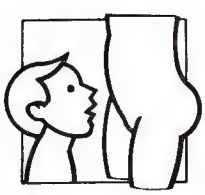	HAYIR	Bu konuda yapılmış özel bir araştırma yok. Mukozada tahriş olduğunda tabii riskli. Sanayiciler kadınlar için içbükey prezervatifler ürettiler. Kim kullanır bilinmiyor.	Özel prezervatif (?)

GEÇME YOLLARI		
ERKEK EŞCİNSEL İLİŞKİ **Sodomi**	EVET	
Fellatio	EVET Ama	
Anulingus 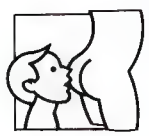	HAYIR Ama	

Küçük AIDS sözlüğü

AIDS: İngilizce Acquired Immune Deficiency Syndrome'un kısaltılmış biçimi. Sonradan kazanılmış bağışıklık eksikliği sendromu.

AZT: Azidothimidin. HIV'e karşı en yaygın olarak kullanılan ilaç.

Bağışıklık (sistemi): Kişinin dışarıdan gelen saldırılara, özellikle de mikroplara (virüs, bakteri), mantarlara ve parazitlere karşı koymak için sahip olduğu araçların tümü.

ELISA: Enzyme Linked Immuno-sorbent Assay. AIDS virüsüne karşı antikor saptamak

HASTA SAĞLIKLI

GEÇME YOLLARI		RİSK FAKTÖRÜ	ÖNLEM
KADIN EŞCİNSEL İLİŞKİ	HAYIR	Bu konuda özel bir araştırma olmamasına karşılık, herhangi bir risk olmadığı kesin.	
KAN NAKLİ 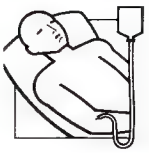	HAYIR	1985'den beri kan nakli riskli değil. Kan bankalarında yapılan testlerle artık AIDS virüsü tanınabiliyor.	Hemofili hastaları için ısıtılmış ürünler. Kan naklinden önce kesinlikle test.
ANNEDEN FETÜSE	EVET	Doğum ve gebelik sırasında virüs bebeğe bulaşabilir. Gebeliğin hangi aşamasının en riskli olduğu bilinmiyor. Doğum öncesinde hastalığı ortaya çıkaracak bir test henüz yok.	HIV taşıyan kadınların gebeliği önleyici yöntemler kullanması gerekir. Gebe kalındığı takdirde tek çözüm, kürtaj.
ŞIRINGA	EVET	Bulaşma riski yüzde yüz.	Aynı enjektör iki kez kesinlikle kullanılmamalı.
DİŞ BAKIMI, AKUPUNKTUR, PEDİKÜR 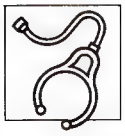	HAYIR Ama	Teorik olarak dişçilerin kendileri için de hastaları için de risk var. Ancak sterilizasyon kurallarına uyulduğu takdirde bu risk ortadan kalkıyor.	HIV 56 derece sıcaklıkta 20 dakikada ve çamaşır suyunda ölüyor. pek çok antiseptik bu virüsü yok ediyor.
DİĞER 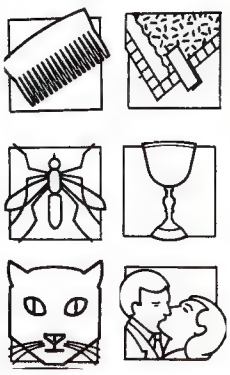	HAYIR	Sinek sokması, aynı bardağı kullanmak, öpüşmek gibi yollarla virüsün bulaşmadığı kesinlikle ortaya kondu.	

RİSK FAKTÖRÜ	ÖNLEM
İstatistiklere bakılırsa risk eş sayısının artmasıyla artıyor. Pasifler için de aktifler için de aynı derecede riskli.	"Güvenli seks" kurallarına kesinlikle uyulmalı. Aynı prezervatif iki kez kullanılmamalı. Prezervatifin içindehava boşluğu kalmamasına dikkat edilmeli.
Özellikle bu ilişki türü ile ilgili bir araştırma yok. Mukozadaki tahrişler risk faktörünü arttırıyor.	Prezervatif
Teorik olarak riskli, özellikle tahriş varsa.	Özel prezervatif (?)

amacıyla yapılan klasik kan testi.

Enfeksiyon: Mikroptan ileri gelen, bulaşıcı hastalık.

HIV: Human Immunodeficiency Virus. AIDS virüsüne verilen uluslararası ad.

Seropozitif: Test sonucunda kişinin kanında virüsün (burada HIV) olduğunu gösteren antikorların belirlenmesi. Teste pozitif cevap veren kişi kan ya da cinsel temas yoluyla virüs bulaştırabilir. Ama, seropozitif bir kişinin hastalanacağı kesin değildir.

Virüs: Son derece küçük ve bakterilerin tersine, parazit olarak bulaştığı hücrenin dışında yaşayamayan ve gelişemeyen mikrop.

Western-Blot: Kanda anti-HIV antikorları saptamayı sağlayan test. ELISA testinden daha uzun ve zor olan bu test ELISA'yı teyid etmekte kullanılıyor.

HIV'IN HİKAYESİ

AIDS mitleri

İlk "AIDS tarihi"nin (Histoire du SIDA) yazarı Mirko D.Grmek fantezilerle dolu AIDS efsanesini yeni bilimsel buluşların ışığında değerlendiriyor.

Virüs nereden geliyor? Bir Afrika maymunundan mı? Laboratuvarlardaki bir kazadan mı? Askeri denemelerden mi? Bütün bu sorular hastalığın ortaya çıkışının etrafında bir mitler ağı oluşturdu.

Virüsün ortaya çıkış yeri ve tarihiyle ilgili benim iki hipotezim var. Öncelikle, hastalık yapıcı etken, bazı "katmanları" eksik olan, tamamlanmamış, çoğalmak için başka virüslerin yardımına ya da hücrelerin genetik formasyonuna ihtiyaç duyan bir virüs... Bu virüsün yüzyıllardır görünmeden var olduğuna inanıyorum.

Avrupa genelinde bugüne kadar 41.703 AIDS vakasına rastlanmış. Birinci sırada Fransa 9.718 vakayla yer alıyor.

Aynı şekilde, virüsün tek bir coğrafi kaynağı olmadığını düşünüyorum. Çok geniş bir alanda yerleşik olarak varlığını sürdürüyordu: Afrika'da, Kuzey ve Güney Amerika'da... Tıptaki gelişmeler o güne kadar önünde engel oluşturan bazı hastalıkları ortadan kaldırınca virüs ansızın uyandı. Ama, uyanış dünyanın iki yerinde farklı şekillerde oldu. Batı ülkelerinde, eşcinsellik ve giderek yaygınlaşan kan nakli bu uyanışı hızlandırdı. Afrika'da ise olay geleneksel yaşam tarzından kopuşa bağlanabilir. Bütün ihtimaller hastalığın Afrika kıtasında ve ABD'de aynı zamanda patladığını gösteriyor.

Virüsün Afrika kökenli olduğuna kesinlikle inanmıyorum. Buna karşılık, Afrika'ya Amerika'dan taşınmış olabilir.

Virüsün birkaç insanla taşınması salgına yol açmaya yeter mi? Yoksa salgının çıkması için kitlesel bir taşıma mı gerekli? Bunlar çok ilginç ve hassas sorular. Örneğin, bugün AIDS'in Haiti'ye Amerikalı eşcinsel turistler aracılığıyla gittiğini biliyoruz. Daha sonra ikinci bir dalga geliyor, bu kez Haitililer aracılığıyla virüs Amerika'da ve Avrupa'da yayılıyor.

Amerikan virüsü Avrupa'ya iyice yerleşti. Bugün bütün Avrupa kıtasını etkileyen de bu virüstür. Daha sonra kıtaya virüsü yayan ilk AIDS'lilerin hepsi virüsü ya ABD'de ya Haiti'de ya da Avrupa'da, ama yeni dünya ile ilişkili bir şekilde kapmışlardır.

AIDS'le ilgili düşsel hipotezler sayılamayacak kadar çok. Bunlardan ilki, virüsün bir laboratuvardan çıktığı, yani bir anlamda üretildiği. Bu tamamen akıldışı. En basiti, o dönemde böyle bir virüs yaratabilecek bilimsel donanım yoktu. Viroloji konusundaki bilgi daha çok başka alanlara yönelmişti. Sonuç olarak virüs üretilmedi, çünkü üretilemezdi.

İkinci hipotez, virüsün kazara bir laboratuvar çalışmasından çıkmış olduğu. Ama, henüz ne tip bir deneyin bu virüsün gelişmesine yol açmış olabileceği bilinmiyor. Sonra, biyolojik savaş hipotezi öne sürüldü. Bakteriyolojik silahlar üzerinde araştırmalar yapılmış olması çok büyük ihtimal. Ancak, bu tür silahların kullananları da etkilememesi için kesin etkili aşılarının olması gerekir. Bu nedenle AIDS'in bakteriyolojik savaşla pek bir alakası olduğu söylenemez. Ayrıca, virüsün cinsel temas ya da kan nakliyle bulaşması da bu ihtimali safdışı bırakmaya yetiyor.

Virüsün hayvanlardan insanlara geçtiği hipotezi ise henüz ispatlanmadı. Bugün antikorları değil de virüsün kendisini bulmayı mümkün kılan testler belki bu konunun da açığa çıkmasını sağlar. Asya'daki makak maymunlarına virüsü insanların bulaştırdığı bugün kesin olarak biliniyor. Enfeksiyon yalnızca sahibi olan, kapatılmış hayvanlarda görülüyordu, serbest

hayvanlarda enfeksiyona hiç rastlanmadı.

Afrika maymunlarına gelince, onların durumu pek aydınlık değil.İnsanlarda görülen AIDS vakalarının çok benzerleri serbest olarak yaşayan yeşil maymunlarda da saptandı. HIV-2 virüsü maymunlardan geliyor olsa bile bunu HIV-1 için kanıtlamak çok güç. İnsanlarda görülen bu iki AIDS virüsünün birbirinden türediğini söylemek mümkün değil, ancak bir şekilde paralel olarak ortaya çıkmış olabilirler.

Sonuçta, virüsün ortaya çıkışı ve salgının patlaması esas olarak insanların yaşama kültürünün değişmesinden, günümüzde yaşadığımız toplumsal altüst oluştan, giderek dünyanın monokültürleşmesinden kaynaklanıyor.

JEAN - PAUL ARON

Benim AIDS'im

30 Ekim 1987'de AIDS'den ölen filozof Jean-Paul Aron ölümünden kısa bir süre önce Fransız Le Nouvel Observateur dergisine dört saat süren bir söyleşide hastalığını anlatmıştı. Bu konuşma daha sonra Benim AIDS'im (Mon SIDA) adıyla kitap olarak yayınlandı.

Vicdan azabı duymuyorum. "AIDS'in beni tehdit ettiğini, benim de başkalarını tehdit ettiğimi kabul etmek istemiyordum. Cinsel ilişkide önlem almam için epey bir zaman geçmesi gerekti. Ancak ilk belirtiler ortaya çıktıktan sonra test yaptırmayı kabul edebildim. Ve bugün açık konuşmaya karar verdiğime göre, virüs taşıdığımı bilmezden önce başkalarına bulaştırmış olabileceğim konusunda geriye dönük bir vicdan azabı duymuyorum."

Kızgınlık duymuyorum. "Biliyor musunuz, hastalığı 1981 Aralığında Floransa'da tanıştığım bir Amerikalı'dan kaptığıma dair çok derin bir şüphe var içimde(...) Neyse, onu yine göreceğim, karşımdaki bu koltuğa oturacak, ona iyi davranacağım. Kızgınlık duymuyorum." Zamanla. "Bundan üç ay önce, yakınlarım Untel'e seropozitif olduğunu söyleyebilir miyiz, diye sorduklarında, gerek yok diyordum."

Acı duymuyorum. "Bir de, namus meselesi var. Seropozitif olduğumu öğrenir öğrenmez, kendimi hemen tamamen ve hiç özel bir acı duymadan adadım. Büyük aşklarım, çok yoğun arzularım olduysa da hayatta, aşkta ve arzuda pek başarılı olamadım. Buna karşılık, yakınlarımın davranışlarına bakılırsa, dostluğu başardım galiba."

Utanç duymuyorum. "Açıkçası, size AIDS'i bir ceza olarak gördüğümü itiraf etmemi beklemeyin. Bu korkunç talihsizlik, bana biraz kepazelik gibi geliyor, o kadar."

Nostaljiyle. " Bugün eğer hümorum kalmadıysa, ya da en azından eskiye göre daha azsa, bunun nedeni acımasızlığı, dünyanın gerçekliğini ve kendi meşruiyetimi daha kolay kabul etmemdir(...) AIDS beklenmedik ve trajik bir şekilde beni kendime döndürdü. O zaman da hümora nostalji duyuyorum."

Onlarla. "Kuşkusuz çılgınlık, ya da bir yalan ama kendimi hiç eşcinsel olarak hissetmedim. Yalnızca hastalık, sosyal olarak ve kimlik olarak bu kategoriye dahil olduğumu kabul etmeye beni zorladı.

Telaşla. "Düşünmeye devam ediyorum(...) doktorlar AIDS'i bir oyuncak yaptılar ve üstüne atladılar. Sembolik iktidarlarını yeniden canlandırmak için onu kullanıyorlar.

İlk AIDS vakaları 1981'de görüldü. Virüs 1984'de saptandı. Bugün 10 milyon kişi bu virüsü taşıyor, 700 bin kişi ise AIDS hastası.

YORUM / SUSAN SONTAG

Suç ve veba

"Metafor" diyor Aristo, "bir şeye başka bir şeyin adını vermektir." Bir şeyi olmadığı bir şeye benzetmek şiir ve felsefe kadar eski bir zihinsel faaliyet. Metaforlara başvurmadan düşünmek neredeyse imkansız. Ama, bazen "metaforik düşünce"den kaçınmak gerekiyor. Özellikle, sözü edilen ölümcül bir hastalıksa. Ülkemizde "Bir Metafor Olarak Hastalık", "Ben Vesaire" adlı kitaplarıyla tanınan Amerikalı yazar Susan Sontag'ın "AIDS ve Metaforları" başlıklı denemesinin mealini aktarıyoruz.

"Kanser" sözcüğü artık daha rahat telafuz ediliyor. Ölüm ilanlarında "amansız hastalık" ifadesine eskisi kadar sık rastlanmıyor. Ama, yine de, doktorlar hastalarına "kansere yakalanmışınız" demekte güçlük çekiyor. Çünkü, bugüne dek kansere yakıştırılan metaforlar, bu hastalığı "yüz kızartıcı" hale getirdi.

Kanser utanç duyulan, dolayısıyla da gizlenen bir hastalık. Aynı zamanda adaletsiz bir hastalık. Kanser bir ihanet. Bedenin ihaneti. Kanser hastası kaderine isyan eder, "niçin ben" diye yakarır.

AIDS'li hasta ise, "niçin ben?" diye sormaz. Çünkü utanır. Ama, bu utanç kanser hastasının utancından farklıdır. AIDS'de utançla suçluluk içiçedir. Zira, AIDS'e yakalanmak "risk grubu"na yani "paryalar cemaati"ne mensup olmak demektir. AIDS komşulardan, iş arkadaşlarından, aileden, dostlardan sıkı sıkıya gizlenen bir kimliği teşhir eder. Çarpıcı bir zıtlık: Kanser, hastadan saklanır, hastanın ailesine açıklanır. AIDS, hastanın ailesinden saklanır, hastaya açıklanır.

Kanser de, AIDS gibi, bir "ceza" olarak yorumlanıyor. Dikkatsizliğe, iradesizliğe, zaaflara kesilen bir ceza. Örneğin, akciğer kanseri sigaraya duyulan zaafın bedeli. Ne var ki, söz konusu AIDS olunca, zaaf hafif kaçıyor. Safahat, düşkünlük, yozluk geliyor gündeme. AIDS, uyuşturucu maddeler ve "sapma" telakki edilen cinsel ilişki müptelalarına "müstehak" bir hastalık olarak görülüyor.

AIDS'i tanımlamak için en sık başvurulan metafor veba. Veba yüzyıllarca toplumsal felaketleri, salgın hastalıkları tanımlamak için kullanılan bir metafor. Bugün de, "veba" denince, akla salgın hastalık geliyor. Ve bir salgın hastalık geniş kitleleri etkisi altına aldığında, yalnızca tedavi edilmesi gereken bir sıhhi sorun olarak değil, çekilmesi gereken bir ceza olarak görülüyor.

Salgın hastalıkların "ceza" olarak yorumlanması çok eski çağlara dek uzanıyor. Hipokrat bile, "tanrı gazabı"nın salgın hastalıklarının nedeni olamayacağını belirtmek zorunda kalmış. Yine de, "vebalar" toplumların yargılanması ve mahkum edilmesi olarak düşünülmüş hep. Suç: Ahlaki düşkünlük. Ceza: Veba.

Örneğin 1832'de, İngiltere'de metodist din adamları, kolera salgınının nedeni olarak alkolizmi göstermişlerdi. Aynı yüzyılda, Fransa'da reformistler, tüberküloz salgınını alkolizmin yaygınlığına bağlamışlardı. Bugün AIDS'i sarmalayan metaforlar, 15. yüzyılda frengi için kullanılıyordu. Frengi, cinsel ilişki yoluyla bulaştığı için bir ahlak bozukluğu ürünü olarak düşünülüyordu. Dolayısıyla yapılması gereken, hastalığı değil, ahlak bozukluğunu tedavi etmekti.

O günlerden bugünlere pek değişen birşey yok. Reagancı görüşleriyle tanınan gazeteci yazar Pat Buchanan: "AIDS'in nedeni ahlakın iflasıdır." Rio de Janiero kardinali: "Tanrının ahlaksızlara verdiği ceza, doğanın intikamı." Ve Güney Afrika Cumhuriyeti Dışileri Bakanlığı: "Teröristler marksizmden beter bir silahla saldırıyor: AIDS'le."

Kanser, modern bir yorumla, bireylerin yakalandığı bir hastalık olarak görülüyor. AIDS ise modernlik öncesi bir bakışla değerlendiriliyor: Risk grubu üyelerinin kaptığı bir hastalık. Risk grubu, nötr görünen bir tanımlama, bürokratik bir kategori gibi. Ama, öyle bir kategori ki, arkaik bir düşünceyi çağrıştırıyor: Toplumun ya da toplumun bir kesiminin, bir hastalık tarafından yargılanması ve mahkum edilmesi. Suç: Ahlaksızlık. Ceza: Veba. Veba, yani AIDS.

Bu sudak buzluktan çıktı!

SuperFresh bu sudağı size denizdeki tazeliğiyle sunuyor; üstelik doğadaki besin değeriyle birlikte. Dünya sofralarına yıllardır tat veren SuperFresh ürünleri şimdi de Türk mutfağının hizmetinde. Tüm çeşitleri ayıklanmış, temizlenmiş ve pişirilmeye hazır dondurulmuş olarak. "Tıpkı resimdeki sudak gibi, doğadan sofranıza!"

SATILDIĞI YERLER: MİGROSLAR, ŞARKÜTERİLER VE MARKETLER

HER ZAMAN TAZE KEREVITAŞ SuperFresh®

PRATİK / DONDURULMUŞ GIDA

FOTOGRAFLAR : ÇAGRI KILIÇÇI - SEDAT ARAL / NOKTA

BEYRUT'TA BARIŞ RÜZGARLARI...

16 yıllık savaşın ardından Beyrut toparlanıyor. Yıkıntıların üzerinde, yaşam kör topal yeniden başlıyor. Her köşe başında askerler, miğferler, tüfekler... Onların kalmadığı bir Beyrut hala düşlenemiyor, ama yine de, "o eski Orta Doğu ticaret merkezi bir kez daha kurulur mu" tartışması sürüyor...

"Savaş ve Şehir" kelimeleri ardarda telaffuz edildiğinde hemen akla "Beyrut" ismi geliyor. Ve ilk bakışta Beyrut'ta, savaşın yıkıntıları ve savaş dostlukları dışında pek bir şey gözükmüyor

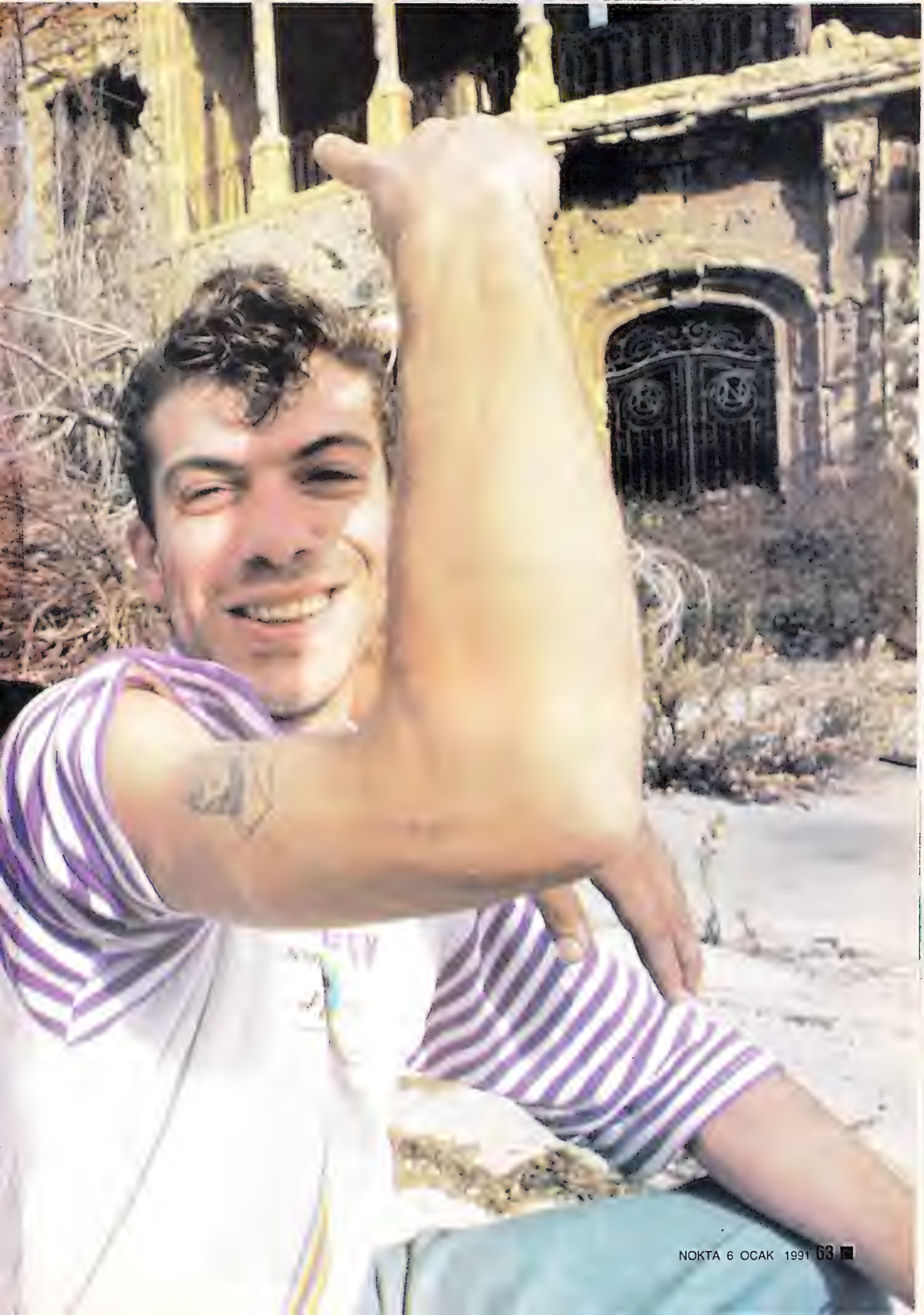

Beyrut'ta savaş o kadar uzun sürdü ki, sığınaklar askerler için "ev"den farksız hale geldi

Sokaklarda dolaşırken, bir sergiyi gezerken, alışverişe çıkıldığında... Yaşamın her alanında şehirin vazgeçilmez parçaları askerler! İşin tuhafı geçip giden 16 yılın ardından sivil-asker ayrımı da ortadan kalkmış sanki. Askerlerden ürken, silahlardan korkan hiç kimse yok Beyrut'ta...

Yaklaşık iki ay kadar önce Samir Caca milislerini Beyrut'tan çekip Güney Lübnan'da mevzilendirdikten sonra, Batı-Doğu Beyrut ayrımı ortadan kalktı. Beyrut yeniden huzur günlerine döndü. Suriye'nin yıllardır arzuladığı "Büyük Beyrut" projesi ağır ağır gerçekleşmeye başladı. Şimdilik gerilim sürüyorsa, bunun başlıca nedeni hala mevzilerini terketmeyen Filistinliler ve ağır silahları hariç bütün milislerini Beyrut'ta bırakan Şiiler...

Artık çatışmalar azaldı. Sokak savaşını sürdüren neredeyse hiç kalmadı. Bir

Filistinli nine Ma[illegible] Hassan'ın oğlu 1982'de Güney Lübnan'da İsrailli askerlerle girdiği çatışmada iki bacağını da [illegible]. Ama öykü o gün bitmemiş. 1987'de kamp kuşatma altındayken atılan bombalardan kaçamadığı için hayatını da kaybetmiş. Mansur Hassan oğlunun takma bacaklarını ısrarla saklıyor

efsane haline gelen Yeşil Hat mayınlardan temizleniyor.Tüm bu gelişmelere rağmen Beyrut hala asker kaynıyor. Ama bir yandan da Beyrut eski yaşamına dönüyor.

Örneklemek kolay! Yıllardır kepenkleri kapalı bekleyen 10 sinemanın tekrar faaliyete geçmesi. Vitrinlerin yeniden ayakkabılarla, düdüklü tencerelerle, buzdolaplarıyla... satılmayı bekleyen eşyalarla dolması. Her köşe başında nöbet bekleyen askerler de olsa, resim sergilerinin açılması, sokaklarda reklam filmlerinin çekilmeye başlaması, yıllardır Lübnan'a kazık çakmış gazetecilerin artık ufak ufak ticarete atılması, artık bir gelenek haline gelmiş "mütareke barları"nın her gece dolup dolup taşması... Örnekler sıralamakla bitmiyor. Beyrut normal yaşama dönüyor...

Ama tuhaflıklar da yaşanıyor. Belki de "normal"in tanımı değişiyor. Mesela "mütareke barları"... Ölse dirilse insanın akıl edemeyeceği Caz Barlar bunlar. Newsweek'in uzatmalı Beyrut muhabiri bu barları tasvir ederken "militanlar da tatil yapar" diyor... Sahnede bir topluluk, ASALA militanlarından oluşuyor. Amerikan barda üç barmen, onlar Filistinli. Sağ tarafta Şiiler, sol tarafta renkli bir gece geçirmeye niyetli Suriyeli subaylar, eh haliyle ortada da yedi kıtadan gazeteciler... Tek kelimeyle renkli, hareketli, tecrübesizler için de biraz heyecanlı bir bar yani. Tıpkı silahların gölgesinde, ya da daha medeni bir deyişle "koruması" altında jet sosyeteyi ağırlayan resim sergileri gibi. Tıpkı Yeşil Hat kıyısında, bombalama, kurşunlaşma merkezlerine yakın evlerde askeri birliklerle içiçe de olsa yaşama yeniden atılmak gibi... Beyrut'ta pek de sakin olmayan, ama normal addedilen bir yaşam yeniden kuruluyor.

Top mermileri, kurşun kovanları, delik deşik duvarlar, camsız pencerelerle kaplı Beyrut'ta, insanlar yaralarını sarıyor, geçmişi unutuyor, geleceğe hazırlanıyorlar. Akıllarda belirgin bir soru var: "Beyrut, 16 yıllık yıkımın ardından, bir kez daha Orta Doğu'nun ticaret merkezi olabilir mi?" ●

Umut posterleri... Delik deşik duvarları da "süslemek" lazım sonuçta...

Delik deşik duvarlar en çok Yeşil Hat üzerindeki evlerde. Ama artık Beyrutlular Yeşil Hat kıyısında bile olsa evlerine dönmeye başladılar... Adanalı Ahmet Bidlisi pencereler için cam bulamadığından yakınıyor.

Yeşil Hat üzerinde bir balkona çıktığınızda terkedilmiş bir şehirle karşı karşıya kalırsınız. Ama biraz sabırlıysanız, bekleyebilirseniz, her balkondan bir ev sahibesi çıkabilir karşınıza...

Panorama '90

1990 yılına bütün dünya umutla girmişti. Soğuk savaş dönemi bitmiş, silahsızlanma yolunda önemli adımlar atılmış, bir çok bölgesel çatışma ve iç savaş da sona ermişti. Barış patlamıştı adeta. Ve bütün bu olumlu gelişmelerin mimarı olarak, dünya Gorbaçov'u baştacı etmişti.

Ardından Doğu Avrupa ülkelerinde demokrasi rüzgarları esmeye başladı. Öyle güçlüydü ki, bir anda totaliter rejimleri yerle bir etti, etkileri ta Latin Amerika'ya ve Kara Afrika'ya kadar ulaştı... ABD, Japonya ve Batı Avrupa ülkelerinde de ekonomi altın çağını yaşıyordu. Herkes geleceği toz pembe görmeye başlamıştı. Öyle ki, AIDS, çevre, ozon tabakası gibi insanlık sorunları ön plana geçmiş ve "büyükler", geleceğin baş düşmanları olarak gördükleri bu sorunlara el-

birliğiyle çözüm bulmak üzere biraraya gelmeye başlamışlardı.

Fakat 1991 bunun tam aksi bir tabloyla başlıyor. Ve daha yılın ilk günlerinde, dünya bir sabah "savaş başladı" haberiyle uyanabilir. Yılın ortalarında başlayan Körfez krizi yeni yılı karartacağa benziyor. Ve daha savaş çıkmadan, pek çok ülkenin ekonomisi başaşağı gitmeye başladı bile.

Son yılların "bir numarası" Gorbaçov'un ise artık yüzü gülmüyor. Uluslararası platformda kazandığı başarılar, içerde işlerin giderek sarpa sarmasına engel olamadı. Doğu Avrupa'nın nazik demokrasileri de giderek büyüyen ekonomik kaosun tehditi altında...

Kısacası, yeni yıl dünyaya güzel günler vaadetmiyor. Dahası, 90'lı yıllar pek aydınlık bir dönem olacağa benzemiyor...

2 ağustosta Irak'ın Kuveyt'i işgal etmesiyle başlayan Körfez krizi, 1990'a damgasını vurdu. Saddam, Bush ve ilgili ilgisiz bütün ülke liderlerinin açıklamalarına göre durum kâh gerginleşti, kâh yumuşadı ama savaş hep gündemde kaldı. Güvenlik Konseyi'nin Irak'a Kuveyt'ten çekilmesi için 15 ocağa kadar süre vermesi üzerine de kriz yeni bir döneme girdi. Dünya, yeni yıla, savaşa doğru geriye saymanın hızlandığı günlerde giriyor...16 ocak 1991 dünya için bir dönüm noktası olabilir...

"Sosyal devlete hayır", "sendikalara hayır", "KİT'lere hayır", "sağlık sigortasına hayır" ve en önemlisi, "Avrupa birliğine, hayır" diyen Thatcher'a sonunda partisi de "hayır" dedi... Ve Demir Lady'nin 11 yıllık iktidarı son buldu. Daha insancıl bir kapitalizm ve Avrupa ile bütünleşmeyi vaadeden John Major, parti başkanlığını ve başbakanlığı devraldı. Major 1991'de yapılacak seçimlerde kendisini kanıtlamaya ve Muhafazakar Parti'nin iktidarını korumaya çalışacak.

Ve Walesa Başkan...Dayanışma'nın lideri reformların yavaş gitmesinden en çok da bir kenarda kalmaktan fena halde sıkılmıştı. Çıkışını yaptı, Dayanışma'yı böldü, popülizme sarıldı ve başkan seçildi. Şimdi sıra vaadettiklerini gerçekleştirmeye geldi...

Güney Afrika'daki ırkçı rejime karşı mücadelenin sembolü haline gelen Nelson Mandela, 27 yıl sonra özgürlüğüne kavuştu. De Klerk hükümeti oldukça radikal sayılabilecek reformlarla, ırk ayırımına son verme çabası içinde, ama bu kez de siyah örgütler arasındaki çatışmalar, ülkeyi kan gölüne çevirdi.

Berlin duvarının yıkılmasının üzerinden daha bir yıl geçmeden iki Almanya birleşiverdi. Hesapsız, kitapsız, alelacele...Tarihe "Tek Almanya"nın mimarı olarak geçen Kohl, ilk birleşik seçimde el çabukluğunun meyvelerini topladı. Birleşme sürecini ağırdan alan sosyal demokratlar ise, liberalizme gerçek bir alternatif sunan siyasi programlarına rağmen hezimete uğradılar.

Çavuşesku geçen yılın sonlarında büyük bir gürültüyle devrildi ama Romanya'da hareketlilik yıl boyunca sürdü. Geçtiğimiz günlerde devrimin birinci yıldönümünde halk yine sokaklardaydı. Bu kez İliescu yönetimini devirmek için...

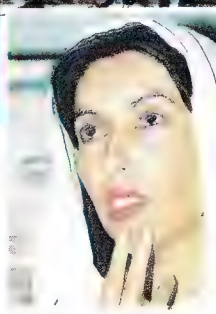

Pakistan'da bir Butto dönemi daha kapandı. Ordunun ve İslamcıların baskısıyla devlet başkanı tarafından görevinden alınan Benazir Butto hakkında yolsuzluk suçlamasıyla soruşturma açıldı. Bir süre sonra yapılan seçimlerin sonucunda da İslami İttifak'ın lideri Navaz Şerif başbakan oldu.

Doğu Avrupa'da son iki yılda meydana gelen değişiklikler gözlerin, "stalinizmin son kalesi" olarak anılan Arnavutluk'a çevrilmesine yol açtı. Yıl içinde zaman zaman küçük kıpırtılar görüldü ama "patlama" yılın son günlerinde gerçekleşti. Demokrasi talebiyle Tiran sokaklarını dolduranlar, bu kez bir şeyler koparmayı başardılar ve ülke çok partili sisteme geçti. Ramiz Alia yönetimi 10 şubatta ilk serbest seçimlerin yapılacağını açıkladı.

Bağımsızlık isteyen cumhuriyetler, birbirlerine düşen etnik gruplar, bir yandan perestroykayı baltalayanlar, bir yandan reformları yavaş bulanlar, ekonomik zorluklar, huzursuzluklardan rahatsız olduğunu yüksek sesle söylemeye başlayan koca bir ordu ve açlık...Tam bir kaos...Gorbaçov zor bir yıl geçirdi. Ve her şeyin üstüne, "Diktatörlük geliyor... Kimse, ne tür bir diktatörün iktidara geleceğini, neye benzeyeceğini ve nasıl bir düzenin kurulacağını bilemez" diyen "yoldaş"ı Şevardnadze'nin istifası...

Dick Tracy yılın "medya olayı"ydı, ta ki "Justify My Love" (Aşk-ı Meşru) patlayana dek. Justify My Love "memnu" ilan edildi ama, Madonna "meşruiyeti"ni kabul ettirdi. "Sarışın İhtiras" yalnız 1990'nın değil, belki de son yılların en "revaçta" olan kadını. Peki, kerameti ne? Dick Tracy'de canlandırdığı iki kişilik belki bir ipucu verebilir. Madonna'nın iki yüzü var. Biri, sarışın "yosma" Mahoney, öteki "maskeli yüz", ya da "faceless".

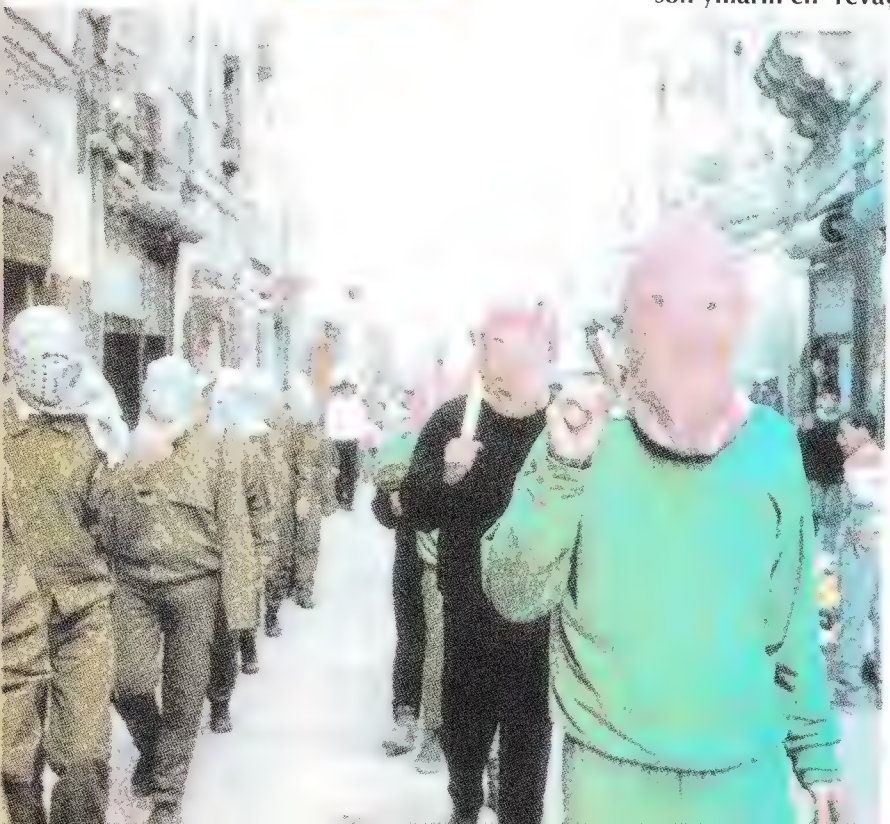

İşgal altındaki topraklarda direniş üçüncü yılını doldurdu. Ve İsrail yönetiminin tutukladığı Filistinlilerin sayısı 70 bine ulaştı. Ancak, 1990 yılı, yine de biraz umut getirdi. Körfez kriziyle birlikte, Kuveyt- Filistin paralelliği gündeme geldi ve ABD, 13 yıldır engellediği Ortadoğu İçin Uluslararası Barış Konferansı'na ilk kez prensipte karşı olmadığını, tek sorunun "zamanlama" olduğunu açıkladı.

Batı demokrasileri 1990'ın son günlerinde ağır bir darbe aldı. Aldo Moro'nun mektuplarıyla ortaya çıkan "Gladyo" utancı, bir çok ülkenin yüzünü kızarttı. Gladyo, devlet terörünün adıydı. CIA, NATO ve istihbarat örgütleri elele vererek, masum insanların öldürüldüğü sayısız provokasyon ve terör eylemleri gerçekleştirmişti.

Nikaragua'da uzun bir silahlı mücadele sonunda yönetime gelen Sandinistler, 11 yıllık iktidarlarını sağcı ittifakın lideri Violeta Chamorro'ya terkettiler. Fakat ordu hala ellerinde. Ve Chamorro, kendilerine verilen sözlerin yerine getirilmediğini ileri süren Kontralarla Sandinistler arasında sıkışmış durumda.

The Wall, Duvar'ın yıkılmasından önce de vardı. Ama mesajı başkaydı. Duvar yıkılınca, Roger Waters, Pink Floyd'la birlikte yarattığı The Wall'ı Berlin duvarına "uyarladı". Aslında uyarlayacak yer arıyordu. Wall Street ,İsim benzerliğinden olsa gerek, adaylardan biriydi. Derken, Berlin Duvarı imkanı doğdu. Ve Waters bu imkanı iyi değerlendirdi. Popüler isimleri kadroya aldı, onbinlerce izleyiciyi figüran olarak kullandı ve yılın "kitch"ini sahneye koydu.

1990'nın en önemli spor olayı hiç kuşkusuz Dünya Kupası'ydı. Şampiyon Federal Almanya oldu ama, gönülleri fetheden Kamerun'du. Kupanın yıldızı ise Kamerun'un 38'lik golcüsü Milla'ydı.

SİZİNLE ÇA
DİLEĞİ

Almanya'nın en büyük ampul üreticisi OSRAM'ın üretim programı şimdi Türkiye'de büyük önem kazanıyor. İstanbul'da kurduğumuz firmamızla önemli bir adım attık. Siz de bize katılabilirsiniz, çünkü güçlü bir dağıtım sistemi oluşturabilmek için, Türkiye'nin her bölgesinde bizimle çalışacak firmalar arıyoruz.

Size hiç bir üretim programının veremeyeceği, 3500 ampul çeşidinden oluşan, enerji tasarrufu sağlayan, uzun ömürlü, yenilikler içeren bir üretim programı sunuyoruz. Satışlarımızın yarısından çoğunu son beş yılda geliştirilen ampuller oluşturmaktadır.

LIŞABİLMEK NDEYİZ.

Bunun yanısıra size dünya çapında pazarlama tecrübesi olan büyük bir Alman firmasının birlikte çalışma olanağını sunuyoruz. Bu işbirliğimiz geniş kapsamlı bir ürün servisini, nitelikli reklamları ve satışlarınızı destekleyici önlemleri içerecektir.

Bizimle çalışmak dileğindeyseniz, şimdi görüşmemizin tam zamanı. Lütfen başvurularınızı: "OSRAM Ampul Ticaret A.Ş. Barbaros Bulvarı 10/5 Beşiktaş" adresine gönderiniz.

?!

İyi ışık.
Made in Germany

OSRAM

FOTOĞRAFLAR UMIT UZMAY ÇAĞRI KUÇÇI ERTUĞRUL BALIKÇIOĞLU NOKTA

NOKTA'NIN GELENEKSEL ANKETİ

Doruktakiler'90

Nokta okurlarının oylarıyla on bir farklı dalda 1990'nın doruktakileri belli oldu. Bütün bir yıl boyunca kendi alanlarında başarılı çalışmalarıyla öne çıkan isimler Nokta'daki geleneksel ödül törenine katıldılar

Yedi yıldır süren Nokta'nın geleneksel "Doruktakiler" anketi, bu yıl da on bir dalda doruğa çıkan ismi belirledi. 27 Aralık Perşembe akşamı Doruktakilerin bir araya geldiği bir "zirve" akşamıydı. Ödüllerini almak üzere Gelişim Yayınları'nın Levent'teki binasında, ödül töreni için özel olarak hazırlanmış Nokta'nın mütevazı yazıişleri salonunda, kendi alanlarında en başarılı isimler, Rıdvan ve Güneri Civaoğlu dışında yerlerini almışlardı. Bundan önceki yıllarda olduğu gibi bu yıl da 90'nın doruktakileri Nokta'nın okurlarınca seçilmişti.

Aslında kimi isimler geleneksel doruktakiler "tarihinin" yabancısı değillerdi. Sözgelimi Bülent Ecevit doruğa bir kez daha çıkmıştı. Tıpkı geçen yıl olduğu gibi politikanın başarılı ismi olarak bu yıl da yerini kimseye kaptırmadı. Doruktakiler tarihine aşina isimlerden biri Ferhan Şensoy, bir diğeri de Bedri Baykam'dı ve onlar da bu ödülün yabancısı değillerdi.

Nokta okurları; partisinin oy oranını yükselterek Bayrampaşa Belediye seçimlerini kazanan, kontrgerilla konusunda cesur çıkışı ile kamuoyunda ilgiyle karşılanan Bülent Ecevit'i politikada; yılın hem en çok satan, hem de üzerinde en çok tartışılan romanı "Kara Kitap"ın yazarı Orhan Pamuk'u edebiyatta; köşe yazarlığında farklı bir ekol yaratarak haber içerikli özgün yazılarından ötürü Güneri Civaoğlu'nu basında;

Politikanın, edebiyatın, plastik sanatların Doruktaki üç ismi, Ecevit , Baykam ve Pamuk

Barış Manço ödülünü çocukluk arkadaşı Duygu Asena'dan aldı

Gelişim Yayınları Genel Müdürü Aycan Giritlioğlu'nun konuklarla sohbetinde konu politikaydı

"7'den 77'ye"yle başarılı bir TV programcılığı örneği veren Barış Manço'yu televizyonda; yılın ödül rekortmeni filmi "Karılar Koğuşu"ndaki başarısıyla yönetmen Halit Refiğ'i sinemada; özellikle "Ferhangi Şeyler"deki başarısıyla Ferhan Şensoy'u tiyatroda; yeni yatırımlar, ihracat ve halka açılmada Türkiye Şişe Cam Fabrikalarını yılın önde gelen kurumları arasına sokan yöneticiliğiyle Adnan Çağlayan'ı iş dünyasında; beste ve yorumlarıyla yılın popüler müzisyeni Kayahan'ı müzikte; 555 K adlı sergisi, 27 mayıs gazetesi ve "Boyanın Beyni" kitabıyla adından bu yıl da sıkca söz ettiren ressam Bedri Baykam'ı plastik sanatlarda; uzun ve zorlu bir sakatlık dönemi geçirerek 1990'da topu topu bir kaç maç oyanayan ama özverili ve inatçı çalışmasıyla bir "futbol sevgisi" dersi veren Fenerbahçeli Rıdvan Dilmen'i sporda; hukukun ▶

üstünlüğü ve yargı bağımsızlığı konusundaki mücadeleci tavrıyla 90'ın en başarılı meslek örgütlerinden İstanbul Barosu'nu kurum vakıf ve meslek örgütlerinde doruğa çıkardılar.

Dolaptaki ödül. Güneri Civaoğlu yurtdışındaydı. Ama ödülünü almak için Ayşegül Molu'yu "görevlendirmiş", Molu'nun ağzından törene katılamamasından kaynaklanan üzüntülerini iletiyordu. Fenerbahçe'nin ve milli takımın gözbebeği Rıdvan ise "müzmin ve olağan" yurtdışı tedavisi için Hollanda'daydı. Espirileri ve bazı yerinde saptamalarıyla geceye kahkaha ve renk katarak törenin sunuculuğunu üstlenen Müjgat Gezen de Fenerbahçe'de ikamet etmenin verdiği avantajla Rıdvan'ın ödülünü kendisine iletmek üzere alıyordu. Aslında Rıdvan'ın ödülünü almaya takım arkadaşı Müjdat Yetkiner gelecekti. Ne var ki o da gelememişti. Gezen bu aksiliği şöyle dile getiriyordu: "Rıdvan gelemediği için onun yerine Müjdat gelememiş." Böylece yeşil sahalara bir türlü çıkamayan Rıdvan aynı gerekçeyle Nokta'nın "saha"sına da çıkamamıştı.

Müjdat Gezen "SHP'nin rahmetli İsmet Paşası varsa DSP'nin Bayrampaşası var ve o yaşamakta" diyerek politikanın doruğu Bülent Ecevit'i ödülünü almak üzere davet etti. Gelişim Yayınları Genel Müdürü Aycan Giritlioğlu Ecevit'e ödülünü vermek üzereyken Gezen ekledi. "Sayın Ecevit bizim pek alışmadığımız politikacı tiplerinden. Biz politikacılarda bu kadar fazla namusa alışık değiliz..." Bülent Ecevit geçen yılda Nokta okurlarının kendisini seçtiğini hatırlatırken, bu yılda seçilmesini bir dilekle birlikte yorumluyordu. Ecevit'in dileğinin ardından salon kahkalarla çınlıyordu. "Bundan büyük onur duydum. Bir dileğim var. İnşallah bu tercih seçimlerde de yapılır."

Ödülünü Genel Yayın Yönetmenimiz Arda Uskan'ın elinden alan Bedri Baykam ikinci kez doruğa seçilmenin sevincini yaşarken ödülün kendisi için ne kadar anlamlı ve önemli olduğunu dile getiriyordu. Ferhan Şensoy ise aceleciydi. Ödü-

Doruktakiler anlatıyor

Nokta *okurlarının oylarıyla 1990 yılında dorukta seçilenler başarılarının ardındaki gizi, kendi alanlarında doruğa yakıştırdıklarını, 91 yılından beklentilerini ve dorukta olmanın bedelini anlattılar. Kendilerini başarısız buldukları alanları da...*

BÜLENT ECEVİT

Başarımın nedenini ben değerlendiremem. Ama iki yıl üst üste **Nokta** okurlarının beni bu şekilde değerlendirmeleri benim için büyük bir onur.

Bu yılın doruktaki ismini söylemek de bana düşmez.

Türkiye ve dünya o kadar hızlı değişiyor ki, yani önümüzdeki yıl neler olacak ya da olmayacak kestirmek çok zor. Mesela bundan bir yıl önce dünyanın bugünkü durumu kolay kolay öngörülemezdi. Tabii özellikle bu körfez bunalımı nasıl sonuçlanacak, o henüz belli değil. Yalnız Türkiye'de muhalefet gitgide meclisin dışına kayıyor. Bu bakımdan sol parti olarak meclis dışında oluşumuz sanırım lehimize işleyen bir şey oluyor. Çok hızlı bir gelişme. Tabii parlementonun etkinliğini yitirmesi acı bir şey ama toplumun etkinliğini arttırması da sevindirici.

Maalesef sporla ilgim olmadı.

Bir siyaset adamının yaşamı, çok zor bir yaşam. Yeni bir şey oluşturmaya çalışıyoruz. Hem zevkli bir şey de. Sanatçının bir şey yaratmaktan aldığı zevk gibi. Aynı zamanda çileli ve zahmetli bir şey. Ama bilerek bu yolu seçtik. Onun için seve seve katlanıyoruz.

ORHAN PAMUK

Başarı kelimesi beni rahatsız ediyor. Yaptığım işi seviyorum çok enerji sarfediyorum. Bunu da başarı olarak görmüyorum. Sadece geçici bir ilgi olarak değerlendiriyorum. Benim derdim sevdiğim şeyi yazmak.

Kendi dalımda dorukta çok insan görüyorum. Bir sürü iyi yazar romancı var. Yaşar Kemal'i görürdüm... Yaşasalardı Ahmet Hamdi Tanpınar'ı, Oğuz Atay'ı, sonra Bilge Karasu'yu görürdüm.

1991 yılı için yeni bir roman yazmaya başladım. Başka da bir derdim yok.

Dorukta olmanın bir bedeli yok. Çünkü ben sevdiğim işi yapıyorum. Hiç bir zaman "Çok çalıştım, acı çektim" gibi hissetmedim. Her zaman severek yazdım. Hiç bir bedeli sıkıntısı yok.

İnsan ilişkilerinde toplumsal ha-

yatta kendimi başarısız bulurum. Kendimi tanıtmakta başarısızım.

FERHAN ŞENSOY

İt gibi çalışıyorum.

Kendi dalımda çok başarılı arkadaşlarımız vardı.

1991 Ortaoyuncaların kuruluşunun 10'uncu yılı. Küçük sahne gibi daracık bir yerden büyük bir espasa çıkmanın ve bunu kullanmanın kendi kendimizi yetiştirmenin dönemi olacak. Aslında gidişat karanlık ama ben pesimist olmaktan yana değilim. Daha iyiye gideceğimize inanmak gerekiyor.Yoksa yaptığımız işi yapmak da güçleşir.

Dorukta olmanın bedelleri var tabii. Böyle bir yere geldiğiniz zaman orayı korumak güç. Bu daha büyük sorumluluklar getiriyor. Arkanızda belli bir kitle var, izleyiciniz var. Onlara sorumluluklarınız var.

Başarısız olduğum alan... Atatürk'ün de hataları vardı.

HALİT REFİĞ

Hep bir çizgi üzerinde yürümeye çalıştım. Yürüdüğüm çizginin günün modası olup olmadığı beni yolumdan şaşırtmadı.

Bu yıl seyrettiğim filmler arasında en çok Yavuz Turgul'un yönettiği "Aşk Filmlerinin Unutulmaz Yönetmeni" isimli filmi beğendim... Bir de Fürüzan'ın 'Benim Sinemalarım' adlı filmi.

Türk sinemasının temel meselesi televizyondur. Filmler boş salonlara oynuyorsa, seyircisini kaybettiği için değil. TV'nin devlet tekelinde olması ve rakipsiz bulunması sinema alanında çok büyük bir istikrarsızlık meydana getirdi.

İşim görüntü sanatı. İyi resim yapmak isterdim. İstediğim halde bırakın resim yapmayı doğru dürüst yazı bile yazamam. Bu yeteneksizliklerim bende belki de en acı verenidir.

Doğru bulduğum yolda ilerlerken, çok eleştirilere uğradım,. Çoğu zaman da haklı olmayacak saldırılara maruz kaldım. Haksız birçok eleştiriler aldım. Fakat bunların hiç birisi beni yolumdan şaşırtmadı. ▶

lünü bir an önce alıp seyircilerinin karşısına çıkmak gibi acil bir sorunu vardı. Ferhan Şensoy Nokta okurlarınca 1987 yılında da doruğa seçilmiş ancak törene gelemediği için ödülünü alamamıştı. 27 Aralık gecesi üç yıllık bir gecikmeyle de olsa Genel Yayın Yönetmenimiz Arda Uskan'ın yıllardır dolabında itinayla sakladığı o ödülüyle beraber bu yılkini de alıyordu. Ferhan Şensoy halk tarafından ödüllendirilmenin kendisi için çok önemli olduğunu söylerken hemen ardından ekliyordu: "Bu yıl törene özellikle geldim. Çünkü Arda'nın dolabına güvenmiyorum." Karılar Koğuşu'yla ödül üstüne ödül alan Halit Refiğ ise sinemanın doruktaki ismiydi ve Ecevit'le aynı anda ödül almanın onurunu yaşadığını söylüyordu...

Suç unsuru var mı? Türkiye Şişe Cam Fabrikalarındaki başarılı yöneticiliği nedeniyle iş dünyasında doruğa seçilen Adnan Çağlayan'a ödülünü Gezen'in "Aktrist, düzgün giyimli feminist" anonsuyla sahneye davet ettiği Kadınca Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Duygu Asena veriyordu. Yine ödülünü Asena'nın elinden alan müziğin doruktaki ismi Kayahan ise ödülünü "müziğe gönül vermiş herkes adına" aldığını açıklıyordu. "Kara Kitap" hem yılın en çok satan kitabı olmuş, hem de üzerinde en çok tarşılan roman niteliğini kazanmıştı. İşte o romanıyla edebiyatın doruktaki ismi Orhan Pa- ▶

muk, Gezen'in anonsuyla sahneye geliyordu. Bir "homo faberus" olan Pamuk aynı zamanda iyi bir de konuşmacı mıydı? Gezen bu merakını "Bir şey sorabilir miyim: Konuşabiliyor musunuz?" diye dile getirince Pamuk'un yanıtı "Fena değilim" oldu. Orhan Pamuk "Duygu Asena benim için bir romancıdır. Ödülümü bir romancının elinden aldığım için çok sevinçliyim" diyordu. Doruktakiler'in kurumlar dalındaki ödülünün sahibi ise İstanbul Barosu'ydu. Hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığı konusundaki mücadelesiyle öne çıkan baro adına ödülü Başkan Turgut Kazan alıyordu. Müjdat Gezen, Kazan'ı sahneye çağırırken bu ödülü almasında herhangi bir suç unsuru olup olmadığını, ceza yasasının hangi maddesine girebileceğini soruyordu. Kazan soruyu yanıtlamadı ama "bu ödülü okurlar İstanbul Barosu'na verirken insan hakları ve hukukun üstünlüğü, yargı bağımsızlığı konusunda ne kadar duyarlı olduklarını gösterdiler" dedi. 7'den 77'ye programıyla televizyon dalındaki "doruk" Barış Manço ise ödülünü alırken bir küçük serzenişle ödülünün rötarlı olduğunu söylüyordu ●

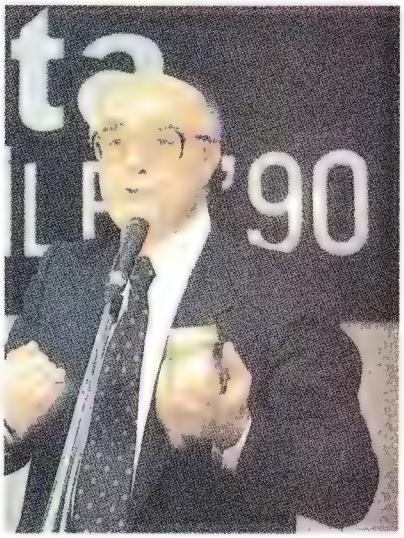

BEDRİ BAYKAM

24 saatin onaltı saati çalışıp, herbir hedefe ulaştığımda takriben beş dakikalık bir gülümseme ve rahatlama anından sonra yeni hedefin stresiyle ömrümü törpülememe borçluyum...

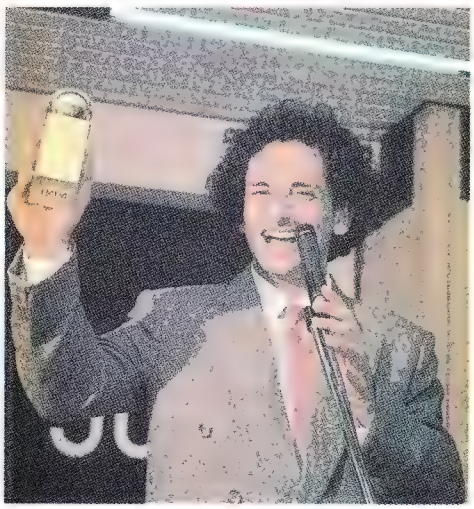

Genç Türk ressamları bence yılın sanatçılarıydı. Çünkü 90'da genç Türk sanatçıları dünya standartları ölçüsünde eserler verdiler.

1991'de kendim için koyduğum yeni hedeflere ulaşmaya çalışacağım.

Dorukta olmanın bedeli sürekli kıskanılmak, aleyhinde dedikodu üretilmek. Hem imrenilmek hem taşlanmak.

Başarısız olduğum alan için şunu söyleyebilirim. Halı saha maçlarında gol yüzdem altıdan üçe düştü. Bu başarısızlığımın nedenini bir türlü anlayamıyorum.

TURGUT KAZAN

İnsan hakları konusunda, hukuk devleti konusunda okuyucunun duyarlı davranmış olması insanın hoşuna gidiyor... Nokta okurları, hukuk devleti hukuk üstünlüğü, insan hakları için verilen mücadeleyi seçmişler.

Bu yıl dorukta Parlementoyu gördüm.

1991 için görmek istediğim daha güzel bir dünya. ve daha özgür daha mutlu bir Türkiye...

KAYAHAN

Başarılı olup olmadığımı bilmiyorum. Ama bahsetiğiniz buysa istemeye borçluyum.

Herkes bu yıl kendi adına müzik alanında bir şeyler yapmıştır.

Ben 90'da 91'e başladım.

Başarısız olduğum alan yazı yazmak. Çok kötü yazı yazıyorum yani, yazım kötü.

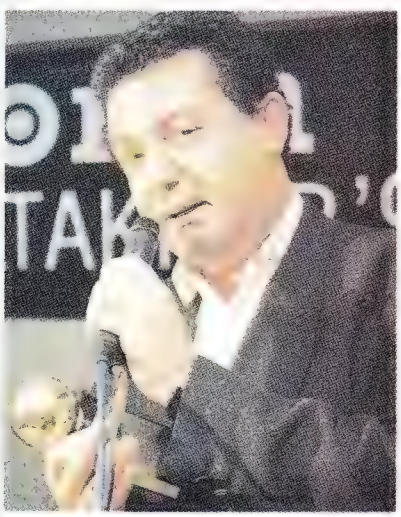

Bazen öyle çalışıyoruz ki, yaşamak için yaşamaktan vaz geçiyoruz. Dozunu kaçırıp çalışıyoruz. Bence dorukta olmanın bedeli budur. Sıhhat ve ruhsal olarak yorgunluk. Bu da bir lezzettir. Belki de ondan hoşlanıyoruz.

ADNAN ÇAĞLAYAN

Bizlerle birlikte çalışan Türk Şişe ve Cam'cıların çalışmasına ve azmine borçluyuz.

Kendi alanımda dorukta Cem Kozlu diyorum.

Cam sektörü olarak 91 son derece güç bir yıl olacak. Türk sanayicilerin alışmadığı bir ortam içinde faaliyet göstereceğiz. Büyük bir rekabet olacak. Bu rekabet yurt içinden olduğu kadar yurt dışında da yaşanacak.

En başarısız olduğum alan kendime vakit ayıramamam.

Dorukta olmanın bedeli, yoğun bir stres altında yaşamak. Örneğin troid bezlerimin hiper fonksiyona girmesi nedeniyle sıhhatim etkilendi.

POLO

- NİŞANTAŞI POLO GARAGE-İSTANBUL
- OSMANBEY - İSTANBUL
- BEYOĞLU - İSTANBUL
- PRINTEMPS - İSTANBUL
- ALSANCAK - İZMİR
- HALİKARNAS YOLU - BODRUM

Mafya deyip geçmeyin, onların da herkes gibi bir "hayat"ları var, "Sıkı Dostlar" işte bu hayatın filmi

SÖYLEŞİ / MARTIN SCORSESE

Mafyada günlük hayat

"Goodfellas" "Sıkı Dostlar"; Martin Scorsese'nin ondördüncü uzun metrajlı filmi ülkemiz sinemalarında da gösterime çıkıyor. Nicholas Pileggi'nin Henry Hill'in itiraflarını anlatan romanından uyarlanan film Venedik Film Festivali'nde En İyi Yönetmen ödülünü kazandırdı yönetmen Scorsese'ye Ayrıca Los Angeles Film Eleştirmenleri Birliğince birçok dalda ödüllendirilen yapım aynı zamanda Scorsese-De Niro işbirliğinin altıncı örneği. Manhattan'ın ortasında yüksek bir binanın yetmiş beşinci katındaki dairesinde (uzaktan 1942 yılında doğduğu Queens mahallesi gözüküyor), üzerinde bir blue jean ve rengi atmış mavi bir shirt, soruları yanıtlıyor ünlü yönetmen.

Soru: Bir zamanlar "Artık Mafya'yı konu alan bir film yapmayacağım" diye bir beyanatınız vardı...

Scorsese: Doğru. "Mean Street" ve "Raging Bull" da kullanabileceğim tüm unsurları kullandığıma inanıyordum. Eklenecek hiçbir şey kalmamıştı.

Soru: Düşüncenizi ne değiştirdi?

Scorssese: Nicholas Pileggi'nin kitabı "Wiseguy"ı, "Color of Money'nin çekimleri sırasında okudum ve düşüncem değişti. Kitapta çok ilginç ayrıntılarla karşılaştım. Mafya'da günlük hayatı gerçekçi bir gözlemle anlatıyordu. Birden içimde bu insanların nasıl yaşadıklarını an-

latan bir film yapma isteği doğdu. Ayrıca hikayesinin yanısıra, hafif alayla çerçevelenmiş ciddi ve mesafeli bir Henry Hill kimliğinden de bir o kadar etkilenmiştim.

Soru: Hiç kuşkusuz elinize bir sürü mafya hikayesi geçmiştir. Niye Henry Hill gibi " baş altı" bir mafya kahramanının hikayesini tercih ettiniz?

Scorsese: Hoşuma giden de böyle birisi olmasıydı: Merdivenin dibindeki adam. Henry Hill mafya çocuğu değildi. Sonradan New York'lu bir "aileye" katılmıştı. Böylelikle "çevrenin esas adamlarını" tanımıştı. Bu yüzden itirafları da oldukça can alıcıydı. Benim açımdan ise en önemlisi mafya ailesini tanımlayan sözleriydi: Nasıl yaşıyorlardı, arkadaşlarıyla, aileleriyle ilişkileri nasıldı... Kitabın kalitesi belgesel niteliğinden kaynaklanıyordu.

Bir yönetmeni şaşırtmak...

Yeryüzünün en "tanınmayan" (!) aktörlerinden olduğu bir gerçek. Onla yapılmış söyleşiler ise bir elin parmaklarını geçemeyecek kadar az. Evet, 47 yaşında bir sır De Niro... Keşfini yapan Brian De Palma oldu. Ama bir gerçek daha varsa, o da "yaratıcısı"nın adının Martin Scorsese olduğu...

Soru: Martin Scorsese size diğer yönetmenlere oranla daha mı fazla özgürlük tanıyor?

Niro: Evet, rol üzerinde oynama şansı tanıyan bir yönetmen. Aslına sadık kalındığı sürece genişlik ve özgürlük Scorsese ile mümkün oluyor.

Soru: Scorsese'ye göre onu şaşırtmayı başaran tek aktörmüşsünüz.

Niro: Bir yönetmeni şaşırtmak sanırım oldukça önemli bir şey. Genelde yönetmenler sizin yapacağım dediğinizin en azını beklerler. Bense varmak istediğim noktaya kadar tekrardan kaçınmam. Bir sahnenin istenileni vermesi için sınırlandırılmış zamanlardan hoşlanmıyorum...

Soru: Martin Scorsese'ı uzun bir zamandır tanıyorsunuz. Nasıl tanıştınız?

Niro: On beş yaşlarındayken sima olarak onu tanırdım. Ortak arkadaşlarımız vardı. Bazen onunla, oturduğum mahallede karşılaşırdım. Sinema sektörüne girdikten sonra, aşağı yukarı on yedi yıl önce onunla tekrar karşılaştım. Zaten o zamandan beri dostluğumuz ve ortak çalışmalarımız sürüyor.

Yönetmen Scorsese çekimler sırasında De niro ile (yanda). İşte bir "aile" birlikte sofrada (yanda altta)

Soru: Bu ortamdaki kadınların yaşayışları açısından da film yeni bir görüntüye sahip, değil mi? Mafya filmlerinde kadın genellikle çok "kenar"dadır...

Scorsese: Benim için, Henry Hill'in karısı Karen Hill'in zihninden geçenler çok önemliydi. Sicilya geleneğinin kesin kuralları vardır. Bu kurallar içinde kadın seksüel ve domestik bir semboldür. Kocası bir takım karanlık işlerle uğraşır. Ve o asla ne olduğunu merak etmez ve öğrenmek istemez... Karen evlilikleri ile ilgili soruları yanıtlarken Henry'nin silah taşımasından tahrik olduğunu da itiraf etmişti. İşin gerçek ve ilginç yanı burada çözümleniyor zaten: Henry ile karısı Karen yirmi beş yıl evlilikten sonra boşanıyorlar. Çünkü Henry mafyayı terke- ▶

Henry Hill (Ray Liotta) gün geldi, bütün bu "görkemli" yaşamı polise itiraf etti

diyor. Tehlike, gerilim artık kaybolmuştur ve Karen için de Henry'e duyduğu tutku...

Soru: Sizin New York'ta Babaların faliyette bulunduğu bir mahallede büyüdüğünüz bilinir. O günler sizde ne gibi hatıralar bıraktı?

Scorsese: Onlarla beraber yaşamak ne yaptıklarını tam olarak bilmeyi sağlamaz. Kasap veya sempatik bir lokanta sahibinin, kimbilir başka ne gibi "becerileri" vardı. Onlardan aşırdığımız birkaç şeker parçasıyla bunu bilmek olanaksızdı. Çok sonraları arkadaşlarımdan birinin amcasının da "çevre" olduğunu öğrendim. Fakat aileyi tanımakla bu durumu bilmem imkansızdı. Herşey olabileceği kadar normaldi. Ancak o "çevrenin" acımasız patronları genellikle aileleriyle, çocuklarıyla daha sıcak ve duyarlı ilişkiler kuran kişilerdi.

Soru: Peki, şiddet hayatınızın bir parçası mıydı?

Scorsese: Evet, kuşkusuz. Hayatımın her gününde şiddetin yeri vardı. Ama benim astımım vardı ve diğerlerine göre daha ufak tefektim. Bu yüzden vücudumdan çok beynimi kullanırdım. Dövüşmesini beceremezdim. Konuşarak uzlaşma yoluna giderdim. O ortam içinde bu yolla ayakta kalmayı becerdim.

Soru: "Goodfellas"ın arkası gelecek mi?

Scorsese: "Mean Streets", "Raging Bull" ve "Goodfellas", daha sonra dörtgene çevireceğim ve bu işi böyle noktalayacağım bir üçgen oluşturuyor. Evet, bu durumda yeni projemi açıklamış oluyorum: Sicilyalı bir aile düşünüyorum. Yirmili yıllarda New York'a yerleşen, 30'lu yıllarda "gelişimlerini" gerçekleştiren ve 40'lara doğru Elizabeth sokağına taşınan bir aileyi anlatmak istiyorum. Çocukluğumun geçtiği "Küçük İtalyada" geleneklerini kaybederek zamanla Amerikanlaşan bir aile.

Soru: "Goodfellas" sizin Robert De Niro ile birlikte gerçekleştirdiğiniz altıncı film oldu. Sizi şaşırtmaya hâlâ devam ediyor mu?

Scorsese: Evet, her zaman. Oysa, yirmi yıldır birbirimizi tanıyoruz. Nasıl oluyorsa, hala beni güldürmeyi de başarıyor. Doğrusu, De Niro'yla çalışmanın çok zevkli olduğunu itiraf etmeliyim.

Soru: "Raging Bull"da kardeşi rolünü oynayan Joe Pesci'yle ikisini tekrar biraraya getirdiniz.

Scorsese: Evet, onları beraber eğlenirken görmek çok hoş bir olay. Joe'da "malum çevre" çocuğu olarak büyümüş. Gençliğinde başına gelen korkunç bir olayı bir sahne olarak filme ekledik.

Özel Bahçeler, Özel Çim Karışımları...

WOLF Garten

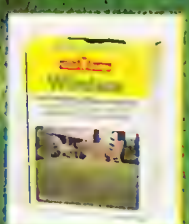

İstanbul Tohum Mağazası

TİYATRO / DELİ DUMRUL

Hâlâ Deli...

Ankara Devlet Tiyatrosu bir "Türk Büyüğü"nü ilginç bir yorumla "seyirlik oyun" olarak sahneye getiriyor.

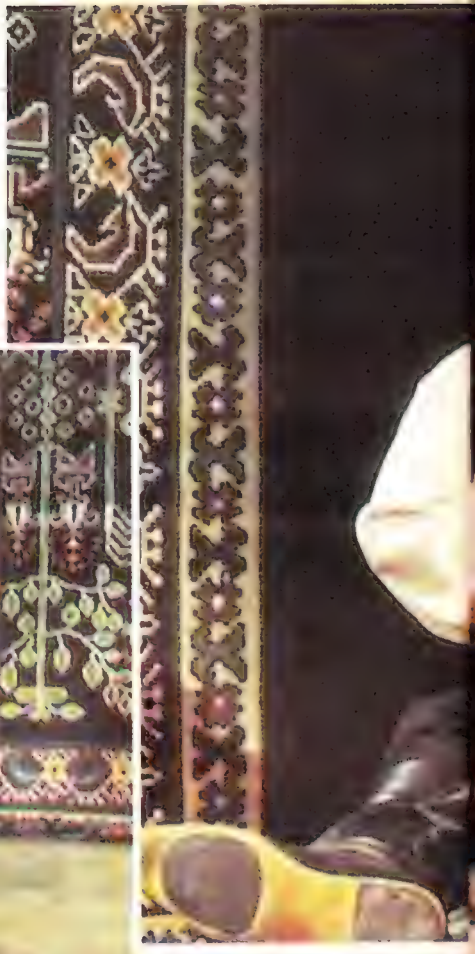

Dans, müzik, koro, canlı , hareketli bir metin ve oyunculuk. Tam bir seyirlik oyun "Deli Dumrul"

Hepimiz için tanıdık bir isimdir Deli Dumrul. Kupkuru bir yol ortasına kuruvermiştir köprüsünü. Ne bir çay geçer altından ne de küçücük bir su birikintisi vardır. "Geçip geçmemeye siz karar verin, zorlama yok" der Deli Dumrul. Ama geçenden otuz akça, geçmeyenden (kimi kaynaklara göre döve döve)kırk akça istemeyi de ihmal etmez.. Deliliği dur durak bilmediği için de birgün azraille bile boy ölçüşmeye kalkar. Bu en büyük deliliğidir, kendini bir can pazarının ortasında buluverir. Oyunun Yazarı Güngör Dilmen'in deyimiyle " Olay, bin yıl önce bugün, Oğuz illerinde Anadolu'da" geçiyor. Türk Tiyatrosunun bol ödüllü yönetmenlerinden Yücel Erten, Dede Korkut hikayeleri üzerindeki araştırmalardan yola çıkarak bin yıl öncesinin Deli Dumrul'una bir kez daha can veriyor. 10 yıl önce Devlet Tiyatrosu'nun İstanbul'da sahnelediği Deli Dumrul bu yıl da Ankara Devlet Tiyatrosu oyuncuları tarafından sahneleniyor.

Herkes biliyor ama... "Hikayeyi herkes biliyor" diyor Yücel Erten, "Sorun nasıl anlatıldığında"... Gerçekten de zor bir iş üstleniyorlar. Bu kadar bilinen bir öyküyü yeniden sahnelemek, seyircinin ilgisini diri tutabilmek için yepyeni bir Deli Dumrul yaratmak zorundalar. Tas eski tas olacaktı ama hamam değişmek zorunda... Provaların yapıldığı, temsilin verileceği yer de aslında alışılmadık bir mekan. Ankara'nın dışında ve yirmi yıldır depo olarak kullanılıyor. Bilenlerin çevresinde piknik yaptıkları bir yer... Yağmurların başlamasıyla sahnenin büyük bir bölümü sular biriksin diye konan kovalarla dolmuş. Kimi zaman dokuz derece soğukta kimi zaman karpit kokuları içinde provalar sürüyor.

Ancak devlet dairelerine eleman alınmasını donduran Başbakanlık genelgesi, işin başından beri "rüyası görülen" üç kişilik orkestrayı bile

onlara çok görmüş. Müzik sorununu playback yoluyla çözme fikri ise oyunun müziklerinin bestecisi Babür Tongur'dan döndü. "Üç Kuruşluk Opera", "West Side Story" gibi büyük prodüksiyonlardan da tanıdığımız orkestra şefi Babür Tongur, "playback için ne diyeceğimi bilemiyorum. Bant çalar, ağız oynar fikrine birtürlü alışamıyorum" diyor. "Sahne sanatlarının en önemli özelliği, canlı insanın, canlı insana duygularını, düşüncelerini aktarmasıdır." Sonunda Yunan tragedyalarında kullanılan korolardan esinlenerek bu sorunu çözmeye karar vermişler. Babür Tongur daha önce etnomüzikoloji alanındaki deneyimlerini de kullanarak Deli Dumrul'un müziklerini otantik bir uslupla ele almakta zorluk çekmemiş. Dansları hazırlayan Salima Sökmen de belli bir yöreye bağlı kalmadan karma folklorik adımları sitilize ediyor. Bu adımlar bazan uzun bir tiradın tamamlayıcısı olarak sesiz bir fon oluşturuyor ya da "al bu takatukaları" tekerlemesiyle oyuncuların sahneden ayrılmalarına refakat ediyor...

Yücel Erten oyundaki tekerlemelerin, karşılaşılan zorlukların zevkli yanlarını simgelediklerini anlatıyor. Oyun bir açıdan da tam bir akrobasi gösterisine bürünüyor. Oyuncular hopluyor, zıplıyor, taklalar atıyor. Hatta yeri geldiğinde üçbeş tahtanın birbirine çakılmasından oluşan köprünün üzerinde birbirlerinin omuzlarına çıkıyorlar. Ama oyuna özenle yerleştirilen bu zor hareketler oyunun bütünlüğünü bozmuyor. Sonuçta da simgelerle örülmüş bir oyun çıkıyor ortaya...

Ata dede sahnede Bu simgelerden en fazla ilgiyi "Dede Korkut "tiplemesi topluyor. Oyunculardan biri diğer oyuncunun omuzuna çıkıyor, abanın altında gizlenen oyuncu Dede Korkutu oynayan oyuncunun söylediği son harfleri uzatıyor. Böylece ortaya oldukça iri ve söyledikleri yankılanan bir Dede Korkut tiplemesi çıkıyor. Yücel Erten böyle bir seyirlik oyunda, efsaneleşen Dede Korkutu anlatmak için, onu diğer insanlardan farklı bir yorumla ele almanın doğru olacağı düşüncesinden hareket etmiş. Oyunda dikkati çeken diğer bir tipleme de "İskeletler Orkestrası"...Oyun boyunca bir kenarda duran ikisi manken, üç "kişi"den oluşuyor orkestra. Bu orkestranın işlevi konusunda yönetmen Yücel Erten bir açıklama yapmamaya özen gösteriyor. Buna karşılık müzikleri hazırlayan Babür Tongur "İskeletler Orkestrası sosyolog gözüyle bambaşka, şair gözüyle, ekonomist gözüyle daha başka anlamlar taşır. Bunu kemikleşmiş bakış açılarına bir eleştiri olarak da değerlendirebilirsiniz" diyor. Her şey bir yana şurası çok açık: Dumrul hâlâ deli...

Banu KUDAY

"Yönetmen 'yalnız ben' dememeli"

Deli dumrul oyununda başrolü oyanayan Selçuk Yöntem Nokta nın sorularını yanıtladı.

Nokta:Bir buçuk yıl gibi kısa bir süreye dört başrol sığdırdığınız; "Sevgili Palyaço", "Peynirli Yumurta", "Beğendiğiniz Gibi" ve "Deli Dumrul". Üç farklı rejisörle çalıştınız . Sizce reji-oyuncu ilişkisi nasıl bir bağ?

Yöntem: Bence yönetmenle oyuncu birbirini bütünlemeli. Yönetmenin verdiğine oyuncu, oyuncunun verdiğine yönetmen birşeyler ekleyebilirse üretim çok daha sağlıklı olur. Biz de bu oyunlarda bunu gerçekleştirdik gibi geliyor bana. Yönetmenin "ben" dediği noktada bence kısırlık başlar... Tiyatro sanatının da buna katlanması olanak dışıdır. Doğasına aykırıdır. "Şunu yapın bunu bu şekilde ele alın" demekle değil, karşılıklı alışverişle birşeyler ortaya çıkarılabilir.

Nokta: Her yıl çeşitli kuruluşlar tarafından tiyatro ödülleri dağıtılıyor. Siz de "Peynirli Yumurta" ve "Dört Mevsim" oyunlarıyla En İyi Aktör ödüllerini aldınız. Sizce bu ödüllerin sanatçı üzerindeki etkileri, yararları nelerdir?

Yöntem: Bence oyuncuya coşku, dirilik, sorumluluk yüklüyor. Yani ödüller objektif olduğu sürece yaralı çünkü kişi giderek bu çizginin altına girmemesi gerektiğini düşünüyor. Ödüllerin o koşullarda olduğu sürece yaralı olduğuna inanıyorum.

SÖYLEŞİ / SEFA KAPLAN

"İnce şeyleri anlamak"

Nokta okurlarının yazılarıyla yakından tanıdığı "gazeteci" Sefa Kaplan aynı zamanda bir şairdir. Belki bir şiir savaşçısı olduğunu söylemek daha doğru olur. Şiiri ve şiirin hayatımızdaki yerini korumak için, gündelik "şamata" ve mesleki yoğunluğun ortasında şiirin düşmanlarına ve "şiire düşman ortama" karşı "direnen" Kaplan'ın son kitabının adı "İnsan Bir Yalnızlıktır"... Ülkemizin en saygın edebiyat ödüllerinden olan "Behçet Necatigil Şiir Ödülü"nü kazanan arkadaşımızla "kendi aramızda" bir söyleşi yapalım istedik. Soruları yine Nokta'dan Sinan Hıncal ve Erdir Zat sordu.

Soru: 70'li yıllarda Türk edebiyatının en güçlü dalının şiir olduğu kanısı yaygınlığını sürdürüyordu. 80'ler bu kanının beslenmesini sağlayacak gelişmeleri getirmedi. Aksine Türk şiiri hızlı bir çöküntünün izlerini yansıtıyor gibi. Şiir nerede duruyor, geriledi mi?

Kaplan: İnsana ilişkin durum hangi düzeydeyse bu ülkede, şiir de o düzeyde! Bu elbette bir göstergedir. Neyin göstergesidir; varoluşumuzla ilişkimizin... Son yirmi yıldır, insani değerler bir uçtan diğer uca savrulurken, şiirin karşı yakaya geçip el sallayacağını mı sanıyordunuz? Yeryüzünde duruş biçimlerinden sadece biri olan şiiri sorgularken, diğer duruş biçimlerini dışta tutmak pek doğru değil gibi geliyor bana. Şöyle bir genelleme yapılabilir belki de: Kimin, ne kadar dönecek cesareti varsa içine, o kadar alır nasibini şiirden... Sevgili Behçet Necatigil haksız mı? "Bir duvarı aşamayan seslenişlerdir şiir, duvarın arkasında millet maç seyrediyor." Ben derim ki, "duvarı aşamayan seslenişler" oturtulurken sanık sandalyesine; o duvara omuz verenlerin de hiç değilse zaman zaman yoklamaları gerekir apoletlerini... Bugün olmazsa yarın sorarlar adama, ellerin ne kadar temiz(di) diye... Kendilerini geriye çekip "şiir öldü!" çığlıklarıyla öne düşenlere verilecek yanıt basittir aslında: "Bedbaht ona derler ki elinde cühelânın / Kahrolmak için kesb-i kemâl ü hüner eyler."

Soru: Şiir kaç satıyor? Bir zamanlar Ece Ayhan "Zambaklı Padişah"ın yüzelli adet sattığını söylemişti, "şurada bir avuç insanız" diyerek... Bir avuç insanın birbirleriyle oynadığı bu "oyun" sizi bunaltmıyor mu?

Kaplan: Bir şiir kitabının yüzelli adet satması, ancak yüzelli kişinin durup ince şeyleri anlamaya vakti olduğunu gösterir... Bence o azınlığa dahil olabilmek, azımsanacak şey değildir. Peki, ama sözünü ettiğiniz şiir kitabı yüzelli bin satsaydı ne olacaktı? Bu neyin ölçüsüdür? Kara kalabalıkların ilgisi ya da ilgisizliği mi belirleyecek edebiyatın düzeyini? Daha iki hafta önce, bu sayfalarda Enis Batur verdi zaten sorunun yanıtını: "Edebiyatta müşteri velinimet değildir..." Ayrıca, bir şiirin ya da bir edebi metnin doğrudan tekil göndermeleri vardır. Yani adres başlangıçta bellidir. Siz o adreste yoksanız, boşunadır çabanız, umursanmadığınız yerde işiniz ne? Umursanabileceğiniz o kadar yer varken üstelik...

Soru: Kitabınızın adında ve şiirlerinizde ısrarla vurguladığınız şu "Yalnızlık" sorununu biraz açar mısınız?

Kaplan: Hiç değilse arada, tüm cesaretini toplayıp aynalara bakmalı insan. Kendisiyle yüzyüze gelmeli yüzü varsa... Gündelik telaşlarda, dışındaki uçurumlarla haşır-neşir olmaktan, içindeki uçurumları unutur çok kişi. Yalnızlık, arada kimse yokken baktığımız aynalarda, kıyısında gezindiğimiz uçurumdur. Ait olunan yerden kopuşun bıraktığı boşluktur bir başka deyişle.

Soru: Bilgisayar ve İletişim Devrimi şiiri nasıl etkiledi ve etkileyecek?

Kaplan: Traji-komik bir hikâye bu, sözüm ona iletişimin gücünün vurgulandığı bir çağda yaşıyorsunuz ve geceleri bar köşelerinde "yalnızız yine de!" çığlıklarıyla "Maskeli Balo"lardan şikâyet ediyorsunuz. İletişim yaygınlaştıkça insan nerelerde tıkanıyor acaba, bu süreklı kıstırılmışlık hali, sürekli gözetlenme kuşkusu hangi "devrim"in ürünü? Bence çoğulcu gibi görünen yapılanmalar tek tip insan üretmeyi hedefliyor ve belli ölçüde de başarıyor bunu. İşte tam da burada, şiir bir tür başkaldırı ya da içe kapanış olarak "esirgenmiş alan"da duruyor. Susarsanız saygıdır, kuşkusuz alternatif de var: "fly Pan-am, drink Coca Cola..."

Marie Claire. Ocak.

Mehmet Ali Birand 32. Gün'ü nasıl hazırlıyor? Programın oluşum safhaları. İnsanlar ne zaman ayakkabı giymeye başladılar acaba? Haberci tanrı Hermes'in peşinde küçük bir dünya turu. 1991'de aşk falınız, "marka"nın hikâyesi, kitapların çekici dünyası, 1990 yılının kadınları bu ay Marie Claire'de.

1991'de yıldızlar aşk halinizi nasıl etkileyecek? ■ 32. Gün'ün perde arkası ■ Kanatlı sandaletler ■ Marka: Başarılı, seçkin, harika! ■ Geçen yıl adından sıkça söz edilen kadınlar ■ 1001 gece kıyafetleri ■ Havaalanında moda ■ 1990'ın kozmetik ödülleri ■ Dışı III. Napolyon devrinden, içi bugünden olan bir ev. ■ Ferre'nin evinde bir yılbaşı yemeği ■ Sinemamızın "Jönler Tarihi"

GÜZEL GERÇEK VE HÜR

MARIE CLAIRE/GELİŞİM

Beşinci Çocuk

Doris Lessıng, çeviren: Nihal Yeğinobalı, Afa Yayınları, 149 sayfa

"Harriet ile David pek de isteyerek gitmedikleri bir ofis partisinde tanıştılar ve bunun eskiden beri bekleyip durdukları şey olduğunu ikisi de hemen anladı. Tutucu, demode, hatta çağın gerisinde kalmış, pısırık, müşkülpesent insanlar... Onları herkes böyle tanımlardı... Onlarsa kendilerine ilişkin, inatla benimsedikleri bir görüşü savunurlardı ki bu, sıradan kişiler olduklarını, böyle olmaya da hak taşıdıkları inancıydı; duygusal yönden titiz, perhizkar olmalarını, sırf bu niteliklerin modası geçti diye eleştirmeye kimsenin hakkı olmamalıydı."

Sonra ne oldu?.. 68'ler için iki egzantrik sayılabilecek iki genç ne yaptılar? Annesiyle babası o yedi yaşındayken boşanmış, annesi entel, babası çok zengin ve serüvenci, iyi yetişmiş, iyi okullarda okumuş David'le, kendi halinde ve mutlu bir ailenin üç kızından biri olan Harriet evlendi. İstedikleri hayat tarzına uygun bir ev bulmakta zorlandılar. Sonunda Londra'ya günübirlik uzaklıkta Victoria stilinde kocaman bir ev buldular: Üç katlı, odalar, koridorlar, sahanlıklarla dolu büyük bir ev... David ve Harriet çok çocuk yapmak niyetindeydiler... "Dört, hatta beş çocuk..." Büyükleri itiraz ettikçe Harriet çocuk doğurdu...

Herkesin neden durmadan onları eleştirdiğini anlayamıyorlardı. Çocuklara bakma konusunda imdadına yetişen annesinin sözlerini bile önemsemiyordu Harriet. Çocuklar ve yaz tatillerinde yanlarında kalan akrabalarla hayatlarından öyle memnundular ki... Dördüncü çocuktan sonra biraz beklemeye, arayı açmaya karar verdiler. Sanki Harriet yorulmuştu. Ama bir "kaza" oldu ve genç kadın yine gebe kaldı. Daha karnındayken beşinci çocuktan rahatsız olmaya başladı Harriet. Bir tuhaflık vardı... Karnındaki bu kez bir "canavar" gibi davranıyordu...

1919'da İran'da doğan, Rodezya'da büyüyen İngiliz yazar Doris Lessing ilk romanı "Türkü Söylüyor Otlar"la edebiyat dünyasına parlak bir giriş yapmıştı. Anti-konformist bakış açısı ve put kırıcı özellikleriyle modern Avrupa romanının önde gelen yazarlarından olan Lessing'in ilk kez 1988'de yayımlanan "Beşinci Çocuk"u kendisi için de yeni bir kurmaca alanında geziniyor. Son sözcüğüne kadar heyecanla okunan bir dehşet romanı bir anlamda... Ama hoş olan yanı, daha fazlasını içermesi. "Çocuklarla huzur dolu bir yaşam sürdürmek"... Öyle mi?..

Doris Lessing

Hayatın Günlüğü

Tülay Bilginer, A&B Yayınları 190 sayfa

"Anıların, çoğu kez sahibi olan insan kadar bile ömrü yoktur. Çünkü anıların celladı, bizzat yaşamın kendisidir. Yenileri yaşanacak, yeni olaylar olacak , yaşandığı anda önemini koruyacak; bir an sonra, gittikçe kendinden uzaklaşan bir anıya dönüşecek..." İşte o anılar, unutuşun uçurumlarında yitip gitmesin diye kitaplaştırmış gazeteci Tülay Bilginer. Kimi Hürriyet'te, kimi de Gazete'de yayımlanan yazılar, röportajlar bir araya gelince ilginç bir toplam oluşturmuş. Joseph K.'dan Humphrey Bogart'a, Özdemir Asaf'tan İlhan İrem'e uzanan geniş bir ilgi alanı var Bilginer'in. Gündelik hayatın tekdüzelikleri, bu tekdüzeliklerin zihne yansıyış biçimleri herkesin anlayabileceği rahat bir dille anlatılıyor "Hayatın Günlüğü"nde. Okuyun, sevecekseniz.

Siyaset Bilimi

Prof. Dr. Ahmet Taner Kışlalı, İmge Kitabevi, 267 sayfa.

Türkiye'nin tüm gündemini işgal eden siyaset, hala taşralı politikacıların ekmek kapısı ya da üç-beş aydının kafa patlattığı bir uğraş olarak kabul edilmenin ötesinde geçmekte zorluk çeker. Bu nedenle de, siyasetin ve siyasetçilerin sürekli kötülenmesini, on yılda bir de derdest edilip bir köşeye atılmasını pek kimse yadırgamaz. Hele "siyaset bir bilimdir, ciddi iştir" gibi laflar ederseniz, başta bir takım "siyaset"çiler olmak üzere pekçok kişi tefe koyup çalar sizi. Oysa üniversitelerimizde " gizli gizli okutulan" bir bilimi de vardır siyasetin (Amerikalıların pek sevdiği bu bilim dalına Avrupalılar - Duverger ustaya rağmen- epistemolojik problemleri yüzünden yüz vermemekte direnirler). Kışlalı'nın daha çok üniversite öğrencileri için hazırladığı ama her türden okuyucunun ilgisini çeken "Siyaset Bilimi"nin ikinci baskısı çıktı. Siyaset bilimini, Kışlalı şöyle tanımlıyor: "siyasal otorite ile ilgili kurumların ve bu kurumların oluşmasında ve işlemesinde rol oynayan davranışların bilim". Akıcı bir dille yazılmış, konunun bütün yönlerini kavrayan bu kitabı meraklıları mutlaka edinmeli.

Doğu Anadolu'nun Hikâyesi

Mustafa Sönmez, Arkadaş Yayınları, 285 sayfa.

İstanbul nasıl kurtulur? Bu klasik soruyu, hiç de klasik olmayan bir yanıtla karşılıyor Mustafa Sönmez: "Doğu'ya öncelik verilerek..." Bu, şu şekilde de yorumlanabilir: Siz Doğu'ya gitmezseniz, Doğu İstanbul'a gelir, hem de akın akın...

Doğu Anadolu'nun ekonomik ve sosyal tarihinin, 19. yüzyıldan başlanarak analiz edildiği kitap üç bölümden oluşuyor. İlk bölümde, bölgesel dengesizlikler sonucunda İstanbul'un öne çıkışı ve bu öne çıkışın yarattığı sorunlar inceleniyor. Bölgenin siyasal ve sosyal tarihinin anlatıldığı ikinci bölüm, bir anlamda devletçiliğin sorgulanmasıyla beraber ilerliyor. Son bölümde ise tüm bu olumsuz gelişmelerin İstanbul'u nasıl bunalttığı ayrıntılı bir biçimde gözler önüne seriliyor. Doğu Anadolu'nun Hikâyesi, resmi otoritenin "ora"ya dair belletmeye çalıştıklarının hiç de gerçeklerle örtüşmediğini bir iktisatçının perspektifinden ortaya koyuyor. "Ora" ve "bura" sakinlerine şayan-ı tavsiyedir...

Prof .Dr. Ahmet Taner Kışlalı

ENÇOK SATAN KİTAPLAR

1. **Turgut'un Serüvenleri**
   Emin Çölaşan
   Tekin Yayınevi(1)
2. **Din Bu-2**
   Turan Dursun
   Kaynak Yayınları(2)
3. **Din Bu-1**
   Turan Dursun
   Kaynak Yayınları (5)
4. **Kara Kitap**
   Orhan Pamuk
   Can Yayınları (8)
5. **Megaetrends 2000**
   Naisbitt- Aburdene
   Form Yayıncılık (4)
6. **Kenan Evren'in Anıları**
   Kenan Evren
   Milliyet Yayınları (3)
7. **Hile Yolu**
   Ostrovski- C. Hoy
   E Yayınları (-)
8. **Gençlik Duvarları Yıkıyor**
   Erdal Atabek
   Altın Kitaplar (9)
9. **Ölümsüzlük**
   Milan Kundera
   Afa Yayınları (6)
10. **Labirentindeki General**
    G. G. Marquez
    Can Yayınları (11)
11. **Alışamadım**
    İlter Sağırsoy
    Ekin Yayıncılık (10)
12. **Ayet ve Slogan**
    Ruşen Çakır
    Metis Yayınları (12)
13. **Doğu Anadolu'nun Hikayesi**
    Mustafa Sönmez
    Arkadaş Yayınevi (13)
14. **Kıskaç**
    Clive Cussler
    Altın Kitaplar (14)
15. **Bukalemunlar İçin Müzik**
    Truman Capote
    Remzi Kitabevi (-)

*Bu listenin düzenlenmesinde başvurulan kitabevleri: İstanbul'da **Ablalar** (Yeşilköy), **Alaaddin** (Nişantaşı), **Barker** (Göztepe), **Çit** (levent) **Epsilon** (printemps) **Beyazadam** (Bakırköy), **Can** (Bebek), **Dünya Deniz** (Nişantaşı), **Yeni Karamürsel** (Şişli) **Gençlik** (Kadıköy), **Hitit** (Beşiktaş), **Net** (Galleria), **Nezih** (Şaşkınbakkal, Kadıköy), **Şendemir** (Yeşilyurt), **Vakkorama** (Taksim, Suadiye), Ankara'da **Bilgi, Dost, Dönüşüm, Galeri Arkadaş, İlhan İlhan, İmge, Ekin** (Parantez içindeki sayılar kitabın geçen hafta listedeki yerini göstermektedir. İstanbul kitabevlerinin listeleri A&B Dağıtım'dan alınmıştır).*

Abdi İpekçi spor salonu'nun 12 bin koltuğu yılın büyük bir bölümünü boş geçiriyor

HİKAYE-İ ABDİ İPEKÇİ

Kim dolduracak bu salonu ?

Yapımı on yıl süren ve milyarlara malolan Abdi İpekçi Spor Salonu, sporseverler tarafından pek tutulmadı. Bir yılı aşkın süredir sporun hizmetinde olan salon, yalnızca hentbol maçlarının oynandığı, yılda bir-iki uluslararası organizasyona evsahipliği yapan ama en çok da popüler sanatçıların konserleri için kullanılan bir tesis haline geldi...

Alışmıştık. Ne zaman önemli bir basketbol maçı olsa, emektar Spor Sergi Sarayı'nın kapısında başlayan kuyruklar Hilton Oteli'ne doğru uzuyor, ertesi gün gazetelerde bu manzarayı görüntüleyen fotoğrafların altında "Bitsin artık bu çile!" ifadesi yer alıyordu.

80'li yıllar, çilenin bitmesini

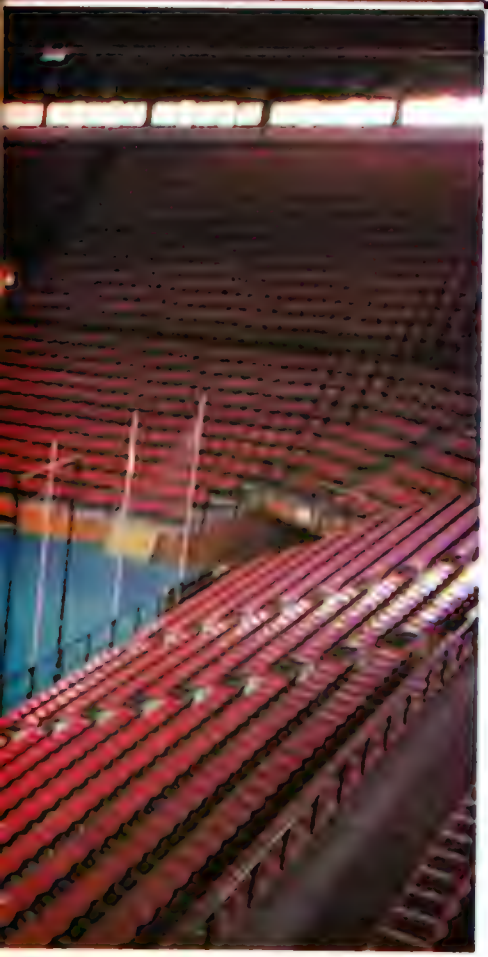

beklemekle geçti. Özellikle basketbolda emektar Spor Sergi'nin (yeni adıyla Lütfi Kırdar Spor Salonu) sırtına binen seyirci yükünü azaltabilecek tek şey, temelleri Ecevit döneminde atılan Abdi İpekçi Spor Salonu'nun bitirilmesiydi. Tahsisat yetersizliği nedeniyle işi bırakıp kaçan müteahhitler, "mutlaka bitireceğiz" sözü verdiği halde sonradan oralı bile olmayan bakanlar on yıl süren 'Hikaye-i Abdi İpekçi'nin baş aktörleri oldular. Sonunda geçen yıl kapılarını açtı salon... Dışarıdan görkemli görüntüsüyle, içerde pırıl pırıl 12 bin koltuğuyla pek fiyakalıydı ama hizmete girmesi, hakkındaki tartışmaların bitmesine değil, tam tersine alevlenmesine neden olmuştu.

Skor var bord yok. Bir grup mimar projedeki teknik hatalardan dem vururken, sporcular ve seyirciler için en önemli problem salonda doğru dürüst bir skorbord olmamasıydı. Batı'daki büyük salonlarda olduğu gibi tavanın tam ortasından sarkan dört yüzlü bir skorbordun maliyeti bir milyarı aşıyordu ve ayrıca ihaleye verilmesi gerekiyordu. Bu nedenle yaklaşık altı ay Abdi İpekçi'deki ▶

Basketbol ve WC!.

Basketbol seyircisine ne oldu, diyor yazar/Teknik Direktör Fehmi Sadıkoğlu.. Sonra da kendi kendine yanıt veriyor..

Salonların tuvaletleri felaket, büfeleri, ondan da felaketmiş.. İlk iki sebep bu.. Fehmi'yi çok sever ve sayarım, ama inanın buna rağmen gerisini okumadım.. Çünkü basketbol seyircisine ne olduğunu, ben de biliyorum, Fehmi de biliyor.. Ama sadece ben yazıyorum.. Fehmi, kendini avutuyor..

Türkiye'de basketbol salonları adam almazken, tuvaletler daha mı temizdi?.. İnsanlar kuyrukta birbirini ezerken, büfelerde daha sağlıklı yiyecek mi satılıyordu?..

Yıllar, ama yıllar önce, Ankara'da bugün adı zor hatırlanan iki takımın, DSİ ile Şekerspor'un maçı vardı. Tribünler tıklım tıklım doluydu ve biz o zaman, sporun muhalefet (CHP) kanadından Fikret Ünlü ile seyrediyorduk.. Ne seyrediyorduk.. Sahada top cambazlığı yapan iki takımdaki Amerikalıları.. Fikret bir ara bana döndü..

"Bak Hıncal" dedi, "Biz iktidara geldiğimiz zaman, bu Türk çocuklarının yerini alan Amerikalılar şutlanacak, göreceğiz.." Güldüm.. "Göremeyiz" dedim.. "Göremeyiz, çünkü o zaman, bu tribünler boşalır, sen de, ben de maça gelmeyiz.."

CHP iktidara, Fikret Ünlü Genel Müdürlüğe geldi. Amerikalılar yasaklandı. Basketbol salonları boşaldı. Yanlışı görüp kapıları açtılar.. Basketbol Türkiye'nin her yerinde tıklım tıklım salonlarda oynanmağa başladı.. Ama geçmişten ders almadılar.. Kalktılar, (9+1) diye bir kural getirip, Türk vatandaşı olmuş Amerikalıları, anayasa dışı bir kararla ikinci sınıf vatandaş ilan ettiler.. İşte bu yıl sonuç..

Beşiktaş ve Galatasaray gibi, taraftar zengini kulüpler bile boş salonlara oynuyorlar.. Sebep, ne WC'ler, ne büfeler, Fehmi.. Sebep, salonun dışında değil, içinde.. Salonda basketbol diye ne var, onu söyler misin?..

Televizyonda her hafta NBA seyredip, basketbolün ne olduğunu gören adam, enayi mi, kalkıp senin beşinci sınıf spor salonunda, beşinci sınıf basketbol seyretmeğe gelsin?..

9+1 cilere yalvardık, etmeyin, eylemeyin.. Bu ülkede basketbol daha yerleşmedi, kökleşmedi.. Bu Amerikalılar, bu ekinin (Teşbihte hata olmaz) gübreleri.. Bunlar sayesinde sağlam, dayanıklı, yemyeşil bir ormana sahip olacağız.. O zaman, kesin, biçin.. O zaman yaptıklarınız gürleşmeyi sağlar.. Ama daha fidanken baltayı vurdunuz mu, elinizde bir çorak arazi kalır, diye yazdık.. Dinlemediler..

Bu ülkede, sayı ortalaması 10, ribaunt ortalaması beş olan kişiler, fiyatlarını milyara dayıyor, oysa 30-40 dolara, seyirciye seyir zevki veren, şov yapan Amerikalılar geliyor, dedik.. Dinlemediler..

12 takıma yetecek birinci sınıf oyuncu yok. Bu yüzden bazı kulüpler, işi tavsatıyor, hatta vazgeçiyor, oysa basketbol öyle bir oyun ki, iki sağlam oyuncu üzerine bir kaliteli takım yapabilirsiniz.. İki Amerikalı, kurumları, kulüpleri, çok ucuza, kaliteye teşviktir, mücadeleye teşviktir, takımlar arasında denkliğe teşviktir, dedik.. Dinlemediler.

İşte şimdi, yerli oyuncuları ve boş salonları ile başbaşa kaldılar.. Ağlama başladı.. Hem de neyle?.. WC edebiyatı ve büfe mersiyesi ile..

Basketbolün seyirci kalitesi de hayli yükselmişti.. Liselerin, üniversitelerin en kültürlü, sporu en iyi bilen öğrencileri tribünleri dolduruyor, kızlı erkekli, harika bir görüntü oluşturuyorlardı.. Elele tutuşmuş sevgililer, sinema, disko yerine, Amerikalıların şovunu izlemeğe, salonlara gelir olmuşlardı..

Şimdi kimler geliyor?. Kalite kalmadığı için, sadece, fanatik taraftarlar ve bir de basketbolün "B" sinden habersiz, futbol holiganları.. Kolejlileri alkışlamağa gelmiş bir avuç kızlı erkekli seyirciyi, 10 misli kalabalık bir grupla dövmeyi erkeklik sananlar ve polis olmadığı için emellerine ulaşan, kabadayı (!) lar..

Basketbola ülkemizde bir kez daha ihanet ettik. Şimdi aynı ihanet, yeni yeni filizlenen voleybol için tezgahlaşıyor.. Hitler nazizmi kafalı beyinler, inanılmaz bir ırkçılık gösterisi ile, voleybolü de seyredilmez hale getirmek için kolları sıvadılar.

İlk savaşı kazandılar. Yetinmediler. Salonlar boşalana dek uğraşacaklar..

Anlamadığımız bir tek şey var.. Tevfik Sarpkaya gibi batı kültürlü bir kafa bu oyuna nasıl geliyor?. Niye zerre araştırma gereği duymadan, sporu yok eden kararlara birbiri ardına imza atıyor?..

Hıncal ULUÇ

maçlar, bir başka salondan nakledilen 'emanet' skorbordla oynandı. Seyircilerin tek derdi skorbord değildi. Skorbord sorunu geçen sezonun play off karşılaşmalarında çözüldü. Şikayetler hedefine ulaşmış, bir sorun daha ortadan kalkmış gibi görünüyordu ilk bakışta. Fakat tavandan sarkan kocaman skorbordda bir-iki tuhaflık seziliyordu. Saniyelerin altın değerinde olduğu maçlarda sporcular çok kritik anlarda kafalarını yukarı dikip zamanı kontrol etmek zorunda kalıyorlardı, örneğin.

Skorborda ilişkin asıl sorun FİBA Asbaşkanı Stankoviç'in İstanbul ziyaretinde ortaya çıktı. Türk ulusunun on yılda meydana getirdiği bu şaheseri göğsünü kabartarak Yugoslav konuğa gezdiren ve artık İstanbul'da Avrupa Kupası finalleri oynanabileceğini söyleyen Basketbol Federasyonu Başkanı Osman Solakoğ-

Sabri Sadıklar,salonun yeterince hizmet verdiği görüşünde

lu ummadığı bir cevapla karşılaştı.

"Salonun büyüklüğü ve sahip olduğu imkanlar uluslararası organizasyonlar için yeterli ama bu skorbordla olmaz" dedi Stankoviç. Çünkü dünya çapında karşılaşmalar için skorun ve zamanın FİBA'nın onayladığı Omega, Longines, Seiko gibi markalara emanet edilmesi gerekiyordu. Solakoğlu bunun üzerine yetkilileri uyardı, basını konuya eğilmeye çağırdı ve amacına ulaştı. OTAP firması, beş kuruş almadan salona Omega marka bir skorbord takmayı kabul etti. Üstelik yeni skorbordun potaların arkasına monte edilen ve sporculara hizmet veren iki küçük kardeşi de olacak. Anlaşması imzalanan Omega skorbord, büyük olasılıkla play off'a kadar yetiştirilecek ve bu konudaki tartışmalar bitecek.

Orada bir şey var uzakta. Kalabalık seyirci önünde oynamaya alışmış ve tribün desteğini önemseyen Fenerbahçe, Galatasaray gibi basketbol takımları Abdi İpekçi Spor Salonu'nu pek sevmediler. Çünkü seyircinin sahaya hayli uzakta olması tezahüratın etkisini düşürüyor, bu da rakiplere yarıyordu. İddialı Fenerbahçe geçen yıl bu salonda oynadığı iki Paşabahçe maçını da kaybedip, play off'a veda etti. Bu sezonun başındaki Avrupa Kupası maçında da orta kalite bir ekip olan Belçika temsilcisi önünde kendisine tur getirecek farkı yakalayamadı.

Bütün bunlar, bu sezon şampiyonluğun bir numaralı favorisi Fenerbahçe basketbol takımının Abdi İpekçi'den uzak durmasına yol açtı. Taraftar kitleleri kalabalık diğer iki takım; Galatasaray ve Beşiktaş ise puan cetvelinde alt sıralarda kaldıkları için durumu Lütfi Kırdar Spor Salonu'nda idare etmeyi uygun buldular. Böylece bitip hizmete girebilmesi için tomarla yazı yazılan, milyarlar yatırılan bir spor tesisi yalnızca izleyicisi kısıtlı hentbol maçlarının oynandığı, ayda-yılda bir uluslararası turnuvaların yapıldığı, en çok da popüler sanatçıların konserlerinde kullanılan bir mekan haline geldi.

İstanbul Bölge Müdürü Sabri Sadıklar, salonun yeterince kullanılamadığı görüşüne katılmıyor: "Abdi İpekçi Spor Salonu tam kapasiteyle sporun hizmetinde. Hiçbir eksiği yok. Bu salonda birçok uluslararası organizasyona evsahipliği yaptık" diyor Sadıklar ve ekliyor: "Olayı yalnızca basketbol olarak değerlendirmemek lazım. Ayrıca şu anda orada oynamak istemeyen kulüplerimiz de, play off zamanı gelince tercihlerini Abdi İpekçi'den yana kullanacaklar. Üstelik bu tesisin içindeki diğer salonlardan da boks, güreş, judo gibi branşların antrenmanları için yararlanabiliyoruz."

Sadıklar'ın değerlendirmesi, akla "Peki o zaman yapımı yıllar süren ve milyarlar yiyen böyle bir tesis yerine yine aynı amaçlarla kullanılabilecek birkaç küçük salonun yapımı düşünülemez miydi?" sorusunu getiriyor. Tabii "En büyük biziz, başka büyük yok" anlayışının egemen olduğu bir dönemde böylesi mütevazı taleplere yer yok. Büyüklükle fizibilitenin doğru orantılı olmadığını gösteren çarpıcı örneklere karşın...

Boş duran olimpik stat. İzmir Atatürk Stadı ve çevresindeki spor alanları 1971 Akdeniz Oyunları için inşa edilmiş dört dörtlük tesislerdi. Tek kusur, stadyum kapasitesinin biraz abartılmış olmasıydı. Aynı yıl Münih'te yapılan ünlü Olimpiyat Stadı'nın seyirci kapasitesi olarak İzmir Atatürk Stadı'ndan geride olduğu düşünülürse, hatanın büyüklüğü daha iyi anlaşılabilir. Almanlar yatırımı betona yapmak yerine teknolojik kaliteyi yüksek tutmayı ve stadın çağın gerisinde kalmamasını tercih etmişlerdi. Biz ise, "aman büyük olsun" diyerek pek çok ayrıntıyı atlamıştık.

Sonuç: Atatürk Stadı bugün bakım-onarım masrafları milyarları aşan, tahsisat yetersizliği nedeniyle altındaki spor salonları dökülen, tribünleri yılda en fazla beş maçta dolabilen bir beton hayalet görünümünde. Skorbordundan tuvaletlerine kadar da dünya standartlarının hayli gerisinde. Herkes tamamı kapalı statlara yönelirken, en büyük stadımızda izleyicilerin yüzde 80'i yağmur altında maç izlemek zorunda ve kapalı tribünleri arttırmak için çok büyük paralar gerekiyor.

Televizyon yayınlarının maça giden değil de, evde ekran başında oturan bir sporsever tipi yarattığı bu çağda Abdi İpekçi Spor Salonu'nun kaderi de İzmir Atatürk Stadı'nınkiyle paralellik gösterebilir. İnsandan ziyade büyüklük düşünülerek tasarlanmış bu görkemli beton yığınını daha fazla yaşamın içine sokabilmek için mutlaka fonksiyonlarını arttırmak, orada düzenlenen faaliyetlerin sayısını çoğaltmak gerekiyor. İngilizler'in yılın büyük bölümünü boş geçiren Wembley Stadı'nı verimli hale getirmek için burada köpek yarışları düzenlemeleri boşuna değil elbet.

Galatasaray ile Shell'in işbirliğiyle düzenlenen salon futbol turnuvası da bu yolda atılmış bir adım olarak değerlendirilebilir. 5-6 Ocak tarihlerinde oynanacak Shell Turnuvası'na Türkiye'den Galatasaray, Sarıyer, Malatyaspor ve Zeytinburnu'nun yanısıra Hollanda'dan Ajax, Macaristan'dan Ujpest Dozsa, Çekoslovakya'dan Dukla Prag ve Romanya'dan Universatatea takımları katılacak.

Ne garip, Abdi İpekçi'yi doldurabilmek için de umutlar futbolun sırtına yüklendi!

Değişime ayak uyduralım

"Siyasette Komünist Şoku" kapağınız artık bir takım değer yargılarının değiştiğinin güzel bir göstergesiydi. Ayrıca TBKP'yi kuran "eski tüfekler"in de böyle düşünmesi bana umut verdi.

Dünyada bir çok şey değişiyor. Bunlara ayak uydurmamak Türkiye'yi, Osmanlı İmparatorluğu'nun içine girdiği açmaza sokmaktan başka bir işe yaramaz. Artık dünyadaki gelişmelerle birlikte yürümeli, ömrünü tüketmiş akımların peşinden koşmamalıyız. Kaldı ki "İşçi sınıfı", "sınıf iktidarı", "proletarya devrimi" türünden kavramlar çoktan eskidi. Zaten yeterince zaman yitirdik. Hâlâ soluğunu tüketmiş görüşlerde ısrar etmenin anlamı yok.

Ahmet SARGIN / İSTANBUL

Dönekler...

Geçen haftaki kapak konunuz beni geçmişe götürdü. İşçi sınıfıyla omuz omuza verdiğimiz mücadeleleri, kapak konusu yaptığınız dönüklerin izinden gittiğimiz günleri anımsattı. Ben ve benim gibi sosyalizme candan bağlı olanlar azınlıkta bile olsak hâlâ aynı yolda yürümeye çalışıyoruz. Bu mücadelemizi de amacımıza ulaşıncaya kadar sürdürmeye kararlıyız.

Gerçi sizin gibi burjuva hizmetkârı bir derginin bu adamların dönekliğini kapak yapması beklenir bir davranış, ama benim hazmedemediğim bir zamanlar Türkiye'deki işçi sınıfına ışık tutmuş yol göstermiş bu insanların, Sovyetler Birliği kapitalist rejime geri döndü diye onun kuyruğundan gitmeleri. Hayatın gerçekleri, sosyalizm başarıya ulaştığı gün, kimin haklı olduğunu gözler önüne serecektir.

S. G. / ESKİŞEHİR

Demokrasi sıfır mı?

Ankara Üniversitesi öğrencilerinin demokrasi bilinci ile ilgili yorumlarınıza ülke gerçekleri açısından yaklaşmak gereğini hissediyorum.

Demokrasi bir idealdir. Kültür, sosyal refah gibi faktörler sağlandığında insanlığın geliştirebildiği en kusursuz yönetim biçimidir. Ülkemizde bu rejim muasır medeniyet seviyesine yakınlığımız oranında bir başarıyla yürütülmektedir. Gözleyebildiğim kadarıyla sistemin temelleri, bürokrasinin bir kesimi, basının güçlü isimleri ve ordunun güvencesi(!) ile ayakta tutulmaktadır. Halkımızın yaklaşık yüzde otuzu demokrasi ve kurumlarını benimsemiştir. Ancak bunların dışında kalan kesim hâlâ cahil ve istismara açıktır. Nitekim iktidar hırsı ile, dini duyguları sömürülerek ve içinde bulundukları olumsuz sosyo-ekonomik şartların değerlendirilmesiyle anti-laik/anti-demokratik eğilimlere güç kazandırılmıştır. Çok yakın bir gelecekte, sistemin karşısına açık ve ciddi bir tehdit olarak dikilecek olan yobazlık; dışarıdan sınırsız maddi güce, içeriden de idari desteğe sahip olacaktır.

Bu koşullar içerisinde çağdaş Türklüğün dayanacağı iki nokta bulunabilir. Ya, Tanrı korusun, bir iç savaş ortamında kimin daha güçlü olduğu tartılacak ya da iş bu noktaya gelmeden on-on beş yılda bir olduğu gibi askeri müdahele olacaktır. Savunulmakta olduğu şekilde demokratik sistem içinde sorunların aşılması; Türkiye'nin gelişememiş demokrasisinde ve bin yıldır sesini çıkarmamış toplumumuzda mümkün değildir... Ben üniversite öğrencilerinin, demokrasinin ve Atatürk ilkelerinin tehlikeye düşmesi halinde bir askeri müdahaleyi kabullenebilmelerinin, bu günkü koşullar altında normal, hatta akıllıca olduğunu düşünüyorum.

D. Doğan DENKEL / İZMİR

Uzun Ömrün ve Başarının Sırrı:
"MUTLU BİR EVLİLİK"
Hiçbir şey iyi bir evliliğin sağladığı huzuru ve mutluluğu sağlayamaz. Siz de hakkınız olan mutluluğu bir an önce yakalamak; başarılı, sağlıklı, uzun bir ömür sürmek istiyorsanız zaman yitirmeden bizi arayın.
Size en uygun eşi biz seçiyoruz.
IŞIN SOSYAL HİZMETLER VE DANIŞMANLIK GRUBU
P.K. 57, 81062 Erenköy - İSTANBUL
Tel.: 384 32 58 - 362 81 71
Lutfen başvurularınızda isim ve adres bildirmeyi unutmayınız

İNCİL'İ
HİÇ OKUDUNUZ MU?
ISA MESİH'İN Tarihsel Yaşamı ve Öğretişleri Hakkında bilgi edinmek isterseniz. Bize yazınız.
Kitaplarımız BEDAVA!
P.K 638 Şişli / İSTANBUL

Neşe-i
muhalefet
bugün
ve hergün
NEŞELİ GAZETE
500 Lira
TAN'da
TAN SADECE 500 Lira

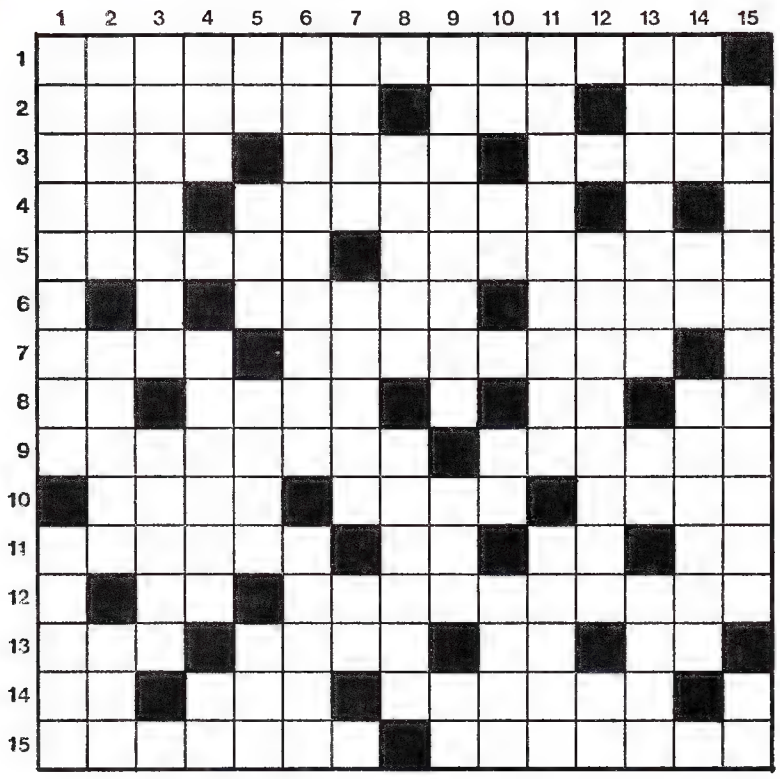

SOLDAN SAGA 1- 1900-1953 yılları arasında yaşamış, Mısır sinemasının kurucusu olarak sinema tarihine geçmiş, çevirdiği bol gözyaşlı ve şarkılı filmleriyle Türk ve Mısır sinemasına uzun yıllar egemen olan melodram türünün öncüsü olmuş Türk sinema yönetmeni ve oyuncusu. **2-** Salgın hastalık - Sabahattin Ali'nin bir öykü kitabı - Ödünç alınan ya da verilen şey. **3-** Küçük bir maymun türü - Kedi ya da köpek yavrusu - Bursa'nın bir ilçesi. **4-** Konya ilinde bir baraj - Hıristiyan ve Musevilerde gelinin güveye verdiği para ya da mal. **5-** Keten tohumu - Asya'da bir ülke. **6-** Et satılan dükkân - Bir çalgıyı doğru ses vermesi için ayarlama. **7-** Sanat öğreticisi - Pencere ya da kapının üst yanında bulunan ve havanın değiştirilmesine yarayan, açılır kapanır bölüm. **8-** Mısır'ın plaka işareti - Eski Rusya'da, birçok ince deriden yapılmış kamçıya ve bu kamçı kullanılarak verilen beden cezasına verilen ad - Toprağın nemi - Bir renk. **9-** 1598-1664 yılları arasında yaşamış, 200 yıl boyunca unutulduktan sonra özellikle çağımızda dünyanın en büyük ressamlarından ve modern sanatın öncülerinden biri olarak kabul edilmiş İspanyol ressamı - Latin Amerika'da Anglo-Amerikan asıllılara verilen ad. **10-** Kumaşlardaki benek - Betondan yapılan dört köşe döşeme taşı - Vietnam'ın para birimi. **11-** Güzel ve iri çiçekli bir süs bitkisi - Yüz, çehre - Uzaklık anlatmakta kullanılan söz - Rey. **12-** Baryum elementinin simgesi - Dayanışma Sendikası lideri olarak etkin bir muhalefet yürütmüş, 1983 Nobel Barış Ödülü'nü kazanmış ve 9 Aralık 1990'da devlet başkanlığına seçilmiş Polonyalı sendikacı. **13-** Yapma, etme - Yünden dokunan kalın yaygı - İsim - Lityum elementinin simgesi. **14-** Eski Mısır'da güneş tanrısı - Demet durumundaki ekinler - Kendi dönemine değin gelen Osmanlı şairlerini anlattığı tezkiresiyle tanınan XVI. yüzyıl yazar ve şairi. **15-** Tahılın taşlarını ayıklamakta kullanılan, budaksız ağaçtan yapılmış az kenarlı tepsi - Gazetecilikte haber kaçırmak.

YUKARIDAN AŞAĞIYA 1- "Mızraklar ya da Breda'nın Teslimi", "Yelpazeli Kadın", "Aynalı Venüs", "Yün Eğiren Kızlar" gibi tablolarıyla dünyanın en ünlü ressamlarından biri - Afrika'da bir ülke. **2-** Destan - Buddhacılığın en önemli yapısı olan, kutsal emanetlerin saklandığı ya da bir olayın anısına yapılmış Hint kökenli anıt - Çabuk tutuşan süngerimsi bir madde. **3-** Yetenek, becerikllik - Küba kökenli bir dans ve müzik. **4-** Bayağı - Türkiye'nin en uzun ömürlü mizah dergisi - Tavlada bir sayı. **5-** Bir cetvel türü - Düzen, hile - Emile Zola'nın tanınmış bir romanı - Dince kutsal sayılan bir yerin ziyaret edilmesi. **6-** "Kırık Bir Aşk Hikâyesi", "Anayurt Oteli", "Gece Yolculuğu" gibi filmleriyle tanınmış sinema yönetmenimiz - Bir pompa, körük ya da motorda bir akışkanın geçmesini sağlamak ya da engellemek amacıyla açılıp kapanan supap. **7-** Tırpana balığına verilen bir başka ad - Eskiden türlü eşya ve öteberinin satıldığı çarşı ya da pazar yerine verilen ad - İskambil oyunlarında kâğıt atma sırası. **8-** Üstü kapalı anlatma - Hindistancevizi. **9-** Yüzgeçlerinde yakıcı dikenler bulunan, eti lezzetli bir balık - Tin - Bir haber ajansının simgesi. **10-** Berilyum elementinin simgesi - Bir nota - Çin ve Japonya'da oynanan bir çeşit satranç - Geliştirdiği buhar makinesi sanayi devriminde büyük rol oynayan James önadlı İngiliz mühendisi ve mucidi. **11-** Yürüyen merdiven - Değişiklik. **12-** Hindistan'da Sihler'in sözcülüğünü yapan siyasal parti - Bir nota. **13-** M.S. 131 yılında Bergama'da doğmuş ve XVII. yüzyıla kadar gerek Doğu gerekse Batı'da en büyük tıp otoritesi olarak kabul edilmiş ünlü Yunan hekimi - Numaranın kısa yazılışı - Acıklı. **14-** Vücutta biriken azotlu madde - Kripton elementinin simgesi - Tanınan ve bilinen varlıkları görme, işitme gibi duyu organları yoluyla ayırt edememe durumu. **15-** İnsanın ve dünyanın sonunu, öbür dünyayı anlatmaya çalışan ilahiyat kolu - İlkel bir silah.

Geçen haftanın çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	P	E	Y	A	M	İ	S	A	F	A	■	E	P	İ	K
2	E	M	A	N	E	T	■	K	A	N	A	L	■	B	U
3	T	R	■	İ	Z	■	U	Y	S	A	L	■	B	A	M
4	R	A	S	■	A	S	L	A	■	K	A	S	E	T	■
5	A	H	M	E	T	K	U	T	S	İ	T	E	C	E	R
6	R	■	O	R	■	U	Ç	A	N	K	A	L	E	■	E
7	C	U	K	■	E	T	A	N	■	L	V	■	R	A	F
8	A	K	İ	S	■	E	L	■	F	İ	■	K	İ	V	İ
9	■	A	N	T	E	R	İ	T	■	K	U	A	■	A	K
10	İ	L	■	A	C	■	P	E	Y	■	T	R	E	N	D
11	M	A	N	D	U	K	A	■	A	S	M	A	■	S	U
12	A	■	O	Y	■	A	Ş	I	K	P	A	Ş	A	■	R
13	M	U	K	A	R	N	A	S	■	A	K	I	■	A	B
14	E	M	U	■	O	T	■	I	R	Z	■	N	O	V	A
15	■	U	L	A	K	■	A	N	E	M	İ	■	D	İ	Ş

Bir ayrıcalık

First

Sevgili okurumuz,

Derginiz First'in üçüncü sayısı Mart ayında size ulaşacak. Farklı bir kadro ile hazırlanan First'i bu kez de beğeneceğinize inanıyoruz. Bu küçük gecikmeden ötürü özür diler, First ekibi ve Gelişim çalışanları olarak sizlere mutlu ve başarılı yıllar dileriz.

Duygu Asena
Genel Yayın Yönetmeni
Saygılarımızla

Duygu Asena

GELİŞİM

AHMET TURHAN ALTINER

Tek tek basaraktan...

Gazetelere göre Devlet Opera ve Balesinde "Türk adımlı bale" çalışmaları başlatılmış... Amaç "çağdaş milli folklorik bale" uygulamasına geçmekmiş... Provalar davul-zurna ve bağlama eşliğinde yapılıyormuş... Provalarda kriz geçirip ayılanlar bayılanlar oluyormuş... Bale sanatçıları şaşkına dönmüş, istifa ederiz diyenler varmış... Dedikoduya göre müdürleri de, " ya bu baleyi güderler ya da bir 'arabesk' figürüyle giderler" diyormuş... Bu "arabesk", klasik balenin temel figürlerinden biri mi yoksa pek iyi bildiğimiz alaturka "ayak oyunları"ndan mı, o da yakında anlaşılır...

Ulvi Cemal Erkin"in "Keloğlan masalı"nı, Ferit Tüzün'ün "Çeşmebaşı"nı, Necil Kazım Akses'in "Pembe Kadın"ını, Güray Taptık'ın Türk halk müziğinden derlemesi "Yoz Döngü"sünü, Nevit Kodallı'nın "Hürrem Sultan"ını anıştırmaya çalışarak, sadece balede mi, bütün dünyada "Türk Adımları" testimize buyur ola bu kez de, tek tek basaraktan, bade süzerekten, inci dizerekten, yürü yavrum yürü, fistanını sürü, yürrüüü, anca gidersin...

1 Amerika'da ilk **Türk Adımları** kimin?
a. TÖ **c.** PR
b. YÖ **d.** EK

2 Aydaki ilk **Türk Adımları** kime ait?
a. İsmet Ay
b. Aydan Siyavuş
c. Aynur Aydan
d."Nail" Armstrong

3 Klasik müziğe Viyana üzerinden atılan ilk **Türk Adımları** kime ait?
a. Merzifonlu Kara Mustafa Paşa
b. Cemal Reşit Oy Oy
c. Arkadaşım Şimşek
d. 28 Mehmet Çelebi

4 Balede ilk **Türk Adımı** kime ait?
a. N. Kemal Zeybek
b. M. Kemal Zeybek
c. Haşmet Zeybek
d. Mahmut Baler

5 Uluslararası bilime "ayak atan" ilk Türk kim?
a. YÖKsan Doğramacı
b.Termodinamik alanında "devri daim makinasıyla" devrim yaratan Con Ahmet
c.İlk Türk süpermeni Hazerfen Ahmet Çelebi
d. Türk soğuk füzyoncuları

6 Muhammed Ali Clay boksa kelebek adımlarını getirmişti... Amerika'da güreşe kocaman **Türk Adımını** getirmiş güreşçimiz kimdi?
a. Koca Yusuf
b. Hoca Yusuf
c. Yusuf Has Hacip
d. Manhattan Adalı Halil

7 İlk **Türk Adımlarını** Türkiye'ye gelin olarak atan yabancı kadın kimdi?
a.Hürrem Sultan nam-ı diğer Roxelane
b.Haydarpaşa'nıngelini Christina Haydar
c. Berlin Münih hattını adımlayan Nadja Smolik
d. Suna Yıldızoğlu yengemiz

8 İlk **Türk Adımlarını** Türkiye'ye damat olarak atan yabancı kimdi ?
a. *Bambisever* Johnny Logan
b. Emel Sayın'ın kocası Sayın David Youness
c. Kontes Güngör Bayrak'ın kocası Kont Mouari Berichi
d. Zerrin Arbaş'ın evlendiği kızılderili *Koca* Dehl Berti

9 Sinema artistliğinden assolistliğe ilk **Türk Adımlarını** kim attı ?
a. Türkan Sultan Şoray
b. Şişli Belediye Başkanı Fato Kelly
c. Bila istisna hepsi
d. İstisnalar c şıkkını bozmaz

10 Erkeklikten kadınlığa ilk **Türk Adımlarını** atma şerefi kimindir?
a. Matmazel Bülent Ersoy
b. Pürtelaş sokağın nazeninleri
c. Serbülent Sultan
d. O adımı atana değil attırana bakmalı: Prof. Dr. Mındıkoğlu

11 Türk sanayisine "Türk Hamal Adımı" ile başlayan kimdir?
a. Hanım Ağa
b. Hacı Sabancı Ağa
c. Hasbi Ağa
d. Zaro Ağa

12 Dünya sinemasına ilk **Türk** Adımını kim attı?
a. Z.Z. Gabor'un kocası Burhan Belge
b. Turhan Bey
c. Muzaffer Tema
d. Geceyarısı Ekspresi'nin gardiyan başı

13 Yunan müziğine ilk **Türk** Adımını kim attı?
a. Hacıdakis'in can düşmanı Hacımüezzin
b. Zülfü Livaneli
c. İbrahim Tatlısesk
d. Yeni Türkü

14 Dünya tıbbına ilk **Türk Adımını** kim attı?
a. Sendromuyla ünlü Dr.Hulusi Behçet
b."Şeker Ahmet Paşazade" Prof. Dr. Sevim Devrim
c. Zakkumcu Ziya
d. Çoban Doktor

15 Türkiye'deki baleye adımını atma cesaretinde bulunan ünlü bale sanatçısı kim?
a. Bodrum'da ev almaya kalkan Nurioğlu Nureyev
b. Bolşoy'dan mülteci Galina Çurçina
c. İstanbul Yeşilyurt'ta bale akademisi kuran Ninette de Valois
d. Lydia Krassa Arzumanova

Yanıtlar :

1) **c** yani PR yani Piri Reis... Not : YÖ, Peleli Amerikan futbol takımı Cosmos'ta kalecilik yapmış olan Galatasaray eski kalecilerden Yasin Özdenak... EK ise Manisalı Evren Kenan değil Kayserili Elia Kazan..., 2) Daha nail olan yok., 3) **d**, çünkü ilk Avrupa gözlemleri ona ait, 4) **a** (Bakan N.Kemal Zeybek adım atmaya çalıştı ama, çok geç. 1948'de Yeşilköy Bale Akademisinde Bülent Arel'in piyanosu eşliğinde "Sivas Düz Halayı" gibi folklorik bale çalışmaları var... Kaynak : *Osmanlı'dan Cumhuriyete Türk Balesi*, Jak Deleon, Dönemli Yayıncılık, sayfa 33), 5) Uluğ Bey ve Ali Kuşçu'yu saymazsak ilk uçan Türk bilim adamı bin hünerli Hazerfen Ahmet çelebi, 6) **a,** 7) Padişah hasekileri genellikle dış odaklıydı, 8) Devşirme Damat İbrahim'i saymazsak hepsi. 9) **c** ve **d**, 10) **a,** çünkü o bunu ilan edebilme cesaretini gösterdi, 11) **b**, 12) **a, b, c** fakat d değil çünkü o rolü bir Ermeni'ye oynatmışlar, 13) **d**, 14) **a,** 15) **d**, Çünkü Arzumanova 1921'de İstanbul'da bir bale stüdyosu açmış...

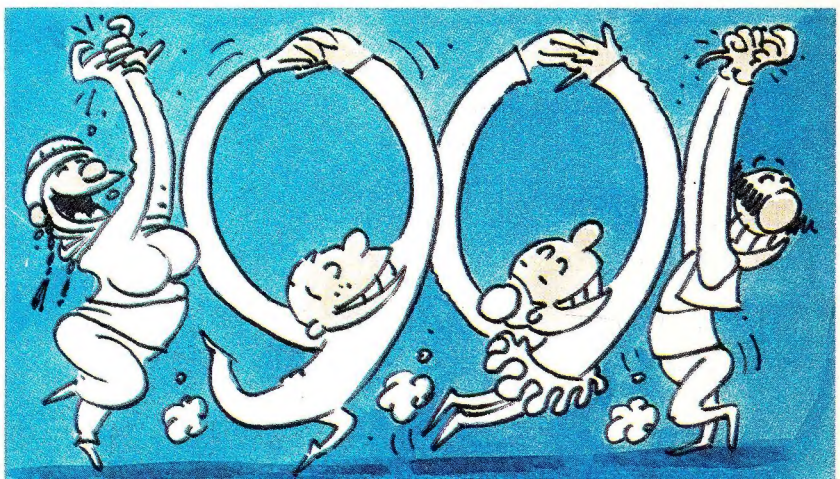

EMRE ULAŞ / NOKTA

BALAYINA ÇIKANLARA

VE EVLİLİĞİNİ KUTLAYANLARA BİR ARMAĞANIMIZ VAR!

Evet, küçük bir armağanımız var: Balayına çıkanlara ve evlilik yıldönümlerini kutlayanlara, iç hatlarda yüzde 50 indirim sağlıyoruz. Bu en güzel günlerinin mutluluğunu paylaşmak için...

Bu uygulamamızla havayolunuzun ulaştığı herhangi bir ilimize uçabilirsiniz.

Ayrıntılı bilgi almak ve koşulları öğrenmek üzere sizi Türk Hava Yolları Acente ve Bürolarına bekliyoruz.

Mutluluğa imza atanları tebrik ediyor,
şimdiden iyi yolculuklar, güzel günler diliyoruz.

TÜRK HAVA YOLLARI

Gece Mavisi

PARLIAMENT

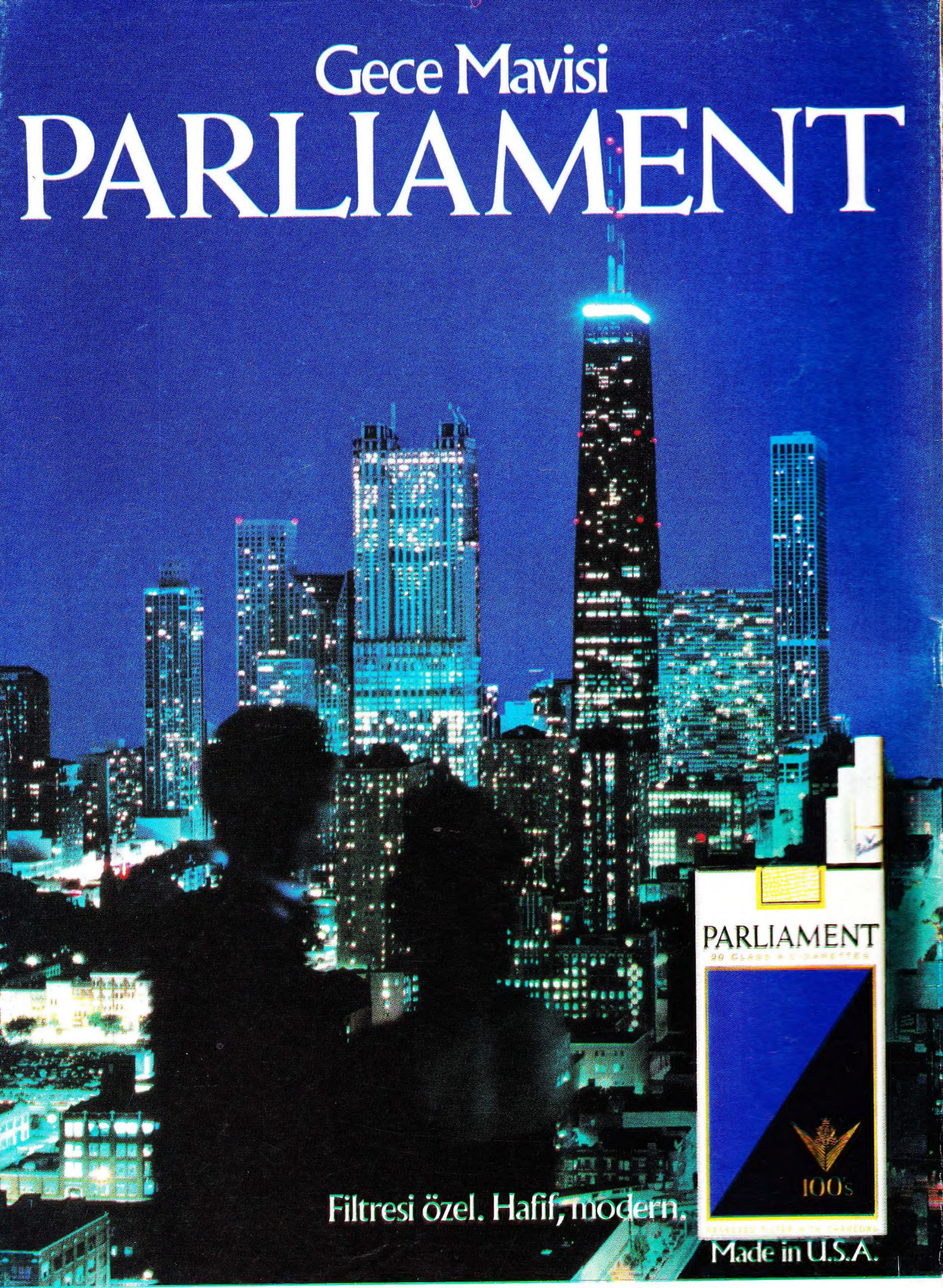

Filtresi özel. Hafif, modern.

Made in U.S.A.

1986 YILI VE 86/10911 SAYILI BAKANLAR KURULU KARARINA GÖRE SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR.